

PROJECTE EDUCATIU DE CENTRE

C.E.I.
Mª TERESA COLOMA
XÀTIVA

INDEX

0. INTRODUCCIÓ	4
1. CARACTERÍSTIQUES DE L'ENTORN SOCIAL I CULTURAL DEL CENTRE	5
1.1.LA LOCALITAT	5
1.2.EL CENTRE.....	7
2- ELS OBJECTIUS I PRIORITATS D'ACTUACIÓ DEL CENTRE	10
2.1.SENYES D'IDENTITAT DEL CENTRE	10
2.2.OBJECTIUS GENERALS DEL CENTRE.....	11
3. LES LÍNIES I CRITERIS BÀSICS QUE HAN D'ORIENTAR L'ESTABLIMENT DE MESURES A MITJÀ I LLARG TERMINI	12
3.1.L'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DEL CENTRE	12
3.2.LA PARTICIPACIÓ DELS DIVERSOS ESTAMENTS DE LA COMUNITAT EDUCATIVA I LES FORMES DE COL·LABORACIÓ ENTRE AQUESTS.	13
3.3.ORGANITZACIÓ DE L'EQUIP DEL CENTRE.....	15
4.- LA CONCRECIÓ DELS CURRÍCULUMS ESTABLITS PER L'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA PER ALS DIFERENTS ENSENYAMENTS IMPARTITS AL CENTRE ...	16
4.1.CONTINGUTS EDUCATIUS DEL PRIMER CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL	16
4.2.CURRÍCULUM DELS ENSENYAMENTS DEL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL.....	29
4.3.OBJECTIUS D'ÀREES.....	37
4.4.ORGANITZACIÓ DE CONTINGUTS.	39
4.5. TRACTAMENT DE TEMES TRANSVERSALS.	49
4.6. HABITS I VALORS.	53
4.7. TRACTAMENT DE LA DIVERSITAT.....	53
4.8.CRITERIS METODOLÒGICS	57
4.9. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.....	67
4.10. PROPOSTA D'ORGANITZACIÓ DELS APRENENTATGES	71
4.11. CRITERIS PER A LA SELECCIÓ DE MATERIALS CURRICULARS I DE RECURSOS DIDÀCTICS	84
4.12.CRITERIS PER AVALUAR LA PROGRESSIÓ DELS ALUMNES (CRITERIS D'AVALUACIÓ).....	91
5. ADAPTACIÓ DEL PEC DAVANT SITUACIONS D'EMERGÈNCIA	93
5.1. PERIODE D'ADAPTACIÓ	93
5.2. HORARI D'ENTRADA I EIXIDA	93
5.3. PATIS.....	94
5.4. ORGANITZACIÓ	94
5.5 INTERACCIONS AMB PERSONES EXTERNES A L'ORGANITZACIÓ DEL CENTRE EDUCATIU	95
6. ANNEX I. PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE.....	95
7. ANNEX II. DIFERENTS PLANS I PROGRAMES ESTABLITS PER L'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA.	96
7.1. PLA PER AL FOMENT DE LA LECTURA	96
7.2. PLA D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA	96
7.3. PLA D'ACCIÓ TUTORIAL	96
7.4. PLA DE TRANSICIÓ ENTRE EL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL I EL PRIMER CURS D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA.	96

7.5. PLA DE FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE EDUCATIU	96
7.6. PROJECTE EDUCATIU DEL MENJADOR ESCOLAR.....	96
7.7. PROJECTES D'INVESTIGACIÓ I INNOVACIÓ EDUCATIVA.....	96

0. INTRODUCCIÓ

El projecte educatiu de centre (d'ara en avant, PEC) és el document referent per a donar resposta a la diversitat de les necessitats personals i educatives de l'alumnat que es deriven d'una societat plural. És el resultat de l'acord i del consens dins de la comunitat escolar.

En aquest document s'expressen les necessitats de la comunitat escolar i es plantegen les prioritats de manera singular; incorpora els criteris per a la personalització de l'ensenyament i promou metodologies on es fan valdre els aprenentatges significatius, la col·laboració i la cooperació, fent servir els recursos de l'entorn.

Aquest document abraça la complexitat i compren el context per a desenvolupar una anàlisi coherent, incorporant metodologies innovadores per a poder desenvolupar els continguts curriculars. El contingut del projecte reflecteix un compromís de tota la comunitat escolar per a oferir la millor resposta en clau educativa a la diversitat social, econòmica i cultural del context per al qual es defineix, tenint en compte les característiques de l'alumnat, de la comunitat educativa i de l'entorn social i cultural del centre. Així mateix inclou els principis coeducatius i evita aquelles actituds que afavorisquen la discriminació sexista garantint el respecte de identitat de gènere sentida incorporant accions encaminades a la no-discriminació que permeten superar els estereotips i comportaments sexistes i discriminatoris.

Per arribar a aquestes decisions es parteix dels següents referents:

-El referent del medi sociocultural: característiques del medi sociocultural on s'ubica el centre: característiques, diversitat, necessitats i possibilitats cognoscitives de relació interpersonal i d'inserció dels alumnes.

-Les característiques del centre: recursos a nivell d'espai i materials, de personal, de relacions amb la comunitat escolar, etc.

-El referent normatiu: conjunt de principis i valors recollits en *la Constitució* (art.27.2), en *l'Estatut d'Autonomia* (art.7), en *la Llei Orgànica General del Dret a l'Educació* (art.1), *el Decret 37/2008*, de 28 de març, pel qual s'estableixen els continguts educatius del primer cicle de l'Educació Infantil de la Comunitat Valenciana, *la Resolució de 9 de juliol de 2018*, del secretari autonòmic de Justícia, Administració Públiques, pel qual es dona publicitat al Pacte de la Mesa Sectorial de Funció Pública sobre millora de les condicions de treball del personal educador d'educació infantil, *el Real Decret 1630/2006* d'ensenyaments mínims del 2ⁿ cicle d'infantil, *Decret 38/2008* que estableix el currículum del segon cicle de l'educació infantil a la Comunitat Valenciana.

L'Ordre 24 de juny de 2008, sobre l'avaluació en l'etapa d'Educació Infantil. L'elaboració i el contingut s'ajustaran al que disposa l'article 121 de *la Llei Orgànica 2/2006*, de 3 de maig, d'educació, en la redacció nova que en fa *la Llei orgànica 8/2013* i els articles 55 i 56 del *Decret 253/2019*, de 29 de novembre, del Consell, de

regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària, *Decret 253/2019*, de 29 de novembre de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil o d'Educació Primària (ROF).

Al llarg d'aquests últims cursos, han aparegut normatives que regulen la inclusió, conformant finalment als centre un Pla d'atenció a la diversitat i inclusió educativa (PADIE), atenent a l'*Ordre 20/2019*, de 30 d'abril, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià i la *Llei 23/2018*, de 29 de novembre, de la Generalitat, d'igualtat de les persones LGTBI, promocionant la igualtat en la diversitat i la no discriminació de les persones LGTBI.

Tanmateix com la *Resolució de 28 de juny de 2018*, de la Secretaria de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport per la qual es dicten instruccions per al compliment de la normativa de protecció de dades en els centres educatius públics de titularitat de la Generalitat. La *Resolució de 14 de febrer de 2019*, de la Secretaria Autonòmica d'Educació i investigació, per la qual es dicten instruccions per a aplicar-les als centres docents sostinguts amb fons públics d'ensenyaments no universitaris de la Comunitat Valenciana davant diversos supòsits de no convivència dels progenitors per motius de separació, divorci, nul·litat, ruptura de parelles de fet o situacions anàlogues.

Ordre 25/2016, de 13 de juny, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport per la qual es regulen les condicions i el procediments de sol·licitud i d'autorització d'un Pla específic d'organització de la jornada escolar en els centres sostinguts amb fons públics de segon cicle d'educació infantil, educació primària i educació especial de la Comunitat Valenciana.

Resolucions del director general de Política Educativa, per la qual es convoquen subvencions i assignacions econòmiques per a desenvolupar projectes d'investigació i innovació educativa (PIES) en centres educatius sostinguts amb fons públics de la Comunitat Valenciana.

1. CARACTERÍSTIQUES DE L'ENTORN SOCIAL I CULTURAL DEL CENTRE

1.1.LA LOCALITAT

1.1.1. Característiques físiques

Xàtiva està situada a la comarca de La Costera, una de les comarques Sud de la Comunitat Valenciana. Està envoltada per l'autovia A-3 (N-340), que comunica tota la vessant del Mediterrani amb l'interior. Tanmateix estem comunicats amb la resta de comarques de la costa i l'interior per una xarxa de carreteres comarcals.

És per tant, una població ben comunicada per carretera amb Alacant i València.

1.1.2. Demografia

La població actual és d'aproximadament de 30.000 habitants i està distribuïda en un nucli urbà i zones residencials (Bixquert, Carraixet).

El nucli urbà, on pràcticament resideix tota la població consta de dos districtes: Districte Occidental (Raval, Barreres, Eixampla oest) i Districte Oriental (Ciutat Vella, Sant Pere, Eixampla est).

1.1.3 Anàlisi ocupacional dels habitants

Xàtiva és una ciutat de serveis, en la que no falta tampoc la indústria i la agricultura.

Els serveis de la ciutat són majoritàriament comerç, banca, Oficina d'Hisenda, Oficines del PROP, Policia Nacional, Policia Local, Guardia civil, Oficines del INEM, Empreses de treball temporal, Càmera de Comerç (Vivers d'empreses).

La indústria a Xàtiva, té el seu renom en la indústria paperera, de confecció de llànties i de taüts i, a més a més, un poc de tot.

Tradicionalment l'agricultura té la seua base en els alls tendres fonamentalment, i d'ella i altres activitats com el transport i magatzems...

1.1.4. Anàlisi sociolingüístic de la població

S'entén que, degut a la situació geogràfica de Xàtiva, el valencià és la llengua autòctona de la localitat.

La gent castellanoparlant, malgrat això, entén perfectament el valencià.

1.1.5. Oferta Escolar i Cultural

En Xàtiva existeixen, a banda del nostre Centre d'Educació Infantil Mª Teresa Coloma, sis escoletes infantils o guarderies privades, que acullen xiquets/es de 0 a 3 anys, cinc escoles públiques de primària i tres concertades (una d'elles amb ESO, una sense ESO i una amb ESO i Batxiller), una escola privada anglesa, dos Instituts d'Educació Secundària i Batxillerat i un EPA, una secció de la UNED i una seu de la Universitat Catòlica de València.

L'oferta cultural i d'animació es compon d'una Biblioteca Municipal, el Conservatori, dues bandes de Música amb escola pròpia, dos corals, la Casa de la Cultura per a exposicions i conferències, el museu, el teatre, l'antiga església de San Agustí, destinada per a audicions i representacions, vàries associacions culturals referides a diferents activitats, acadèmies d'idiomes, Escola Oficial de Idiomes (de nova creació), grups de teatre...i el Servei Esportiu Municipal la finalitat del qual es crear hàbits i destreses esportives utilitzant les seues instal·lacions (poliesportiu i piscina), junt amb aquest, hi han associacions esportives amb subvencions municipals (futbol base amb dos escoles, tenis, bàdminton, tenis taula ...) i varis centres esportius privats.

1.1.6. Oferta sanitària

L'oferta sanitària consta de dos centres de salut d'atenció ambulatoria i un centre d'especialitats públics, varies clíniques de Mútues privades, clíniques odontològiques i L'hospital "Lluís Alcanyís" d'atenció pública.

1.2.EL CENTRE

1.2.1 Entorn del Centre

Aquest centre està ubicat en la ciutat de Xàtiva, en una zona urbanitzada recentment, la qual cosa ha fet que haja augmentat considerablement la seua densitat de població i, per tant, la població infantil.

Pel que fa a la situació sociolingüística, l'alumnat és molt dispar, ja que encara que Xàtiva és una ciutat de parla valenciana, el col·legi rep també alumnat de parla castellana. Tanmateix rep alumnat immigrant de l'Europa de l'Est i de Marroc majoritàriament.

1.2.2. Espai físic

L'edifici consta de dues plantes i un pati, i està orientat cap al sud. Va ser construït l'any 1978.

En la planta baixa hi ha quatre aules de 60 metres quadrats. Una de les aules fa la funció de menjador escolar, per la qual queda reduïda a uns 40 metres quadrats ja que té dins la cuina.

Existeix també en aquesta planta una xicoteta aula que actualment s'utilitza per al despatx de secretaria. Hi ha un servei per a xiquets, un per a xiquetes i dos per a mestres. Una aula de dos anys, reformada aquest curs per a ubicar el nou alumnat al centre.

En la primera planta hi ha quatre aules de 60 metres quadrats, un despatx compartit per a cap d'estudis i direcció, una sala de professors/es i els mateixos serveis que en la planta baixa.

El Centre disposa també d'un pati assolellat, amb arbres, bancs, troncs, rodes i jocs de pati.

Aprofitant una raconada de l'edifici, es va construir fa uns anys, un magatzem per deixar materials diversos del centre. Hi ha també una altra zona a l'aire lliure i tancada on està ubicada la caldera de la calefacció i boques de reg.

1.2.3. Els xiquets/es del centre

Al centre assisteixen xiquets i xiquetes entre els dos i sis anys, que es troben organitzats per edats en les set aules amb les que disposa el centre. El nombre màxim d'alumnes per aula ens bé donat per la normativa que determina Conselleria.

1.2.4. L'equip educatiu

L'equip educatiu està integrat per 9 mestres, de les quals 6 o 7 són tutores, 2 de suport (aquest número depèn del curs escolar i del número d'alumnat).

L'horari de treball és de 30 setmanals, de les quals 25 són d'atenció a l'alumnat (lectives) i 5 de preparació de classes, planificació, elaboració de materials, reunions

amb les famílies dels alumnes, claustres, reunions de cicle i nivell, projectes de treball de centres...

1.2.5. Recursos humans

L'equip de l'escola, està format per personal docent, personal no docent i professionals específics que ens ofereixen el seu servei a temps parcial.

**Personal docent :*

- 6 mestres funcionaries definitives.
- 1 educadora d'Infantil aula 2 anys.
- 1 especialista de Pedagogia Terapèutica, que completa horari amb altres centres (depèn de les necessitats del centre).
- 1 mestra d'infantil suport.
- 1 mestra d'infantil amb B2 d'angles.

**Personal de serveis específics :*

- 1 psicòloga del Servei Psicopedagògic Escolar compartida amb altres centres que depèn de l'SPE.
- 1 mestra d' Audició i Llenguatge compartida amb altres centres que depèn de l'SPE o de Conselleria (depèn de les necessitats del centre).

**Personal de Serveis no docents:*

- 1 Assistent de línia de Càtering (contractada per l'empresa d'alimentació).
- 2 Educadores (contractades per empresa d'alimentació).
- 1 Netejadora contractada per l'Ajuntament .
- 1 Educadora de l'escoleta matineria contractada per l'AMPA.
- 1 Conserge depenent de l'Ajuntament.

Tot l'equip gaudeix de la titulació adient i a més a més, són valencianoparlants i la majoria amb la titulació de Mestre en Valencià.

Mantenim una línia de treball que ha estat enriquint-se per l'assistència a cursos del Cefire i pel PAF, per tal d'assolir cada vegada més, el millor nivell educatiu per als nostres alumnes.

1.2.6. Relació família-escola

La comunicació-relació entre l'equip i pares/mares no presenta dificultat, doncs tots els dies es produeix diàleg i comunicació a l'entrada i eixida de l'escola. Tanmateix, tenim un dia marcat al nostre horari per a l'atenció als pares, on es mantenen contactes sobre qüestions més concretes, resolució de dubtes, orientació i informació individualitzada de cada alumne.

Sabem que per aconseguir un desenvolupament harmònic del xiquet/a, la família i l'escola han de treballar en estreta col·laboració, així fomentem aquesta relació mitjançant: reunions generals i per aules, entrevistes, circulars, telèfon, comunicació diària, participació i col·laboració en les festes, llibres de les famílies, xerrades,

entrevistes individuals amb la tutora, la psicòloga, logopeda i/o mestra especialista de pedagogia terapèutica.

Hi ha una bona relació amb els pares i mares o tutors de tots els xiquets/es:

- Al mes d'abril fem una jornada de portes obertes, on es brinda l'oportunitat a les famílies que ho desitgen, conèixer la nostra escola, el mètode de treball, els espais, els serveis que oferim...
- En el mes de juny del curs anterior, les tutores de dos i tres anys tenen un primer contacte amb les famílies de cada xiquet/a, mitjançant una reunió general de pares i mares on es rep informació de la propera incorporació al centre i en concret, per donar pautes referides al període d'adaptació.
- En el mes d'octubre, es fa una primera reunió per tractar temes generals de l'escola i per a parlar de la planificació del curs escolar donant a conèixer als pares/mares els objectius, continguts, metodologia, etc , que es durant a cap al llarg de tot el curs.
- Per desembre es realitza una reunió de final del primer trimestre per informar sobre l'evolució del mateix, i planificar el festival de Nadal.
- Pel segon trimestre es realitza una reunió en el moment que es creu necessari per informar de qüestions diverses.
- Al final del tercer trimestre, es fa una reunió grupal per a tractar l'evolució general de l'alumnat.
- A final de cicle les tutores corresponents als grups que finalitzen s'entrevisten individualment amb cada família per informar del procés d'aprenentatge de l'alumne al llarg del cicle.
- Al mes de juliol, es realitzen reunions per a les famílies del alumnes nouvinguts, on s'explica el funcionament del centre, es presenten les tutores i es donen els primers contactes.

- Participació i col·laboració de pares i mares en les festes de l'escola:

- Festa de la tardor.
- Nadal.
- Carnestoltes.
- Animació lectora.
- Falles.
- Festa fi de curs.
- Sopar fi de curs.

-Entrevistes individuals amb la psicòloga o amb la tutora per tal d'orientar als pares i intentar solucionar els problemes o dificultats en que es troben sobre tot amb relació amb problemes de llenguatge, d'alimentació, pors, rabietes, gelosia, control d'esfínters, etc.

- “El llibre de les famílies”: Cada aula s'identifica amb un animalet i cada família del nivell de tres anys plasma en un dibuix tots els membres tenint en compte l'animalet de l'aula corresponent.

- També es realitza l'activitat de “El protagonista”, on les famílies preparen fotos on es veu l'evolució des del seu naixement fins al moment actual i ho conta a tots un dia a l'aula.

- Igualment es realitza el llibre “El cap de setmana” on cada setmana un xiquet/a narra l'experiència d'aquest cap de setmana amb fotografies, retalls, records...i ho explica als companys el dilluns. Aquest llibre s'elabora a casa junt a la família els caps de setmana.

Tots els contactes i escrits per als pares, que ixen del despatx: reunions, Consell Escolar, xerrades, etc.., es fan en valencià donat que és la llengua vehicular del centre, i en castellà per tal de què ho puguen entendre les famílies amb desconeixement de la llengua vehicular del centre..

Pel que fa a l'alumnat, com es pot deduir de l'anàlisi social i cultural de l'entorn, es caracteritza per la presència bastant generalitzada d'estímul positius envers l'aprenentatge. Aquests tenen el seu origen en l'extracció cultural de les famílies que podem caracteritzar des d'un nivell sociocultural mitjà. A l'actualitat, al centre hi ha alumnes immigrants, procedents majoritàriament dels països de l'est i del Marroc, els quals han efectuat una integració positiva tant pels pares com pels alumnes.

2- ELS OBJECTIUS I PRIORITATS D'ACTUACIÓ DEL CENTRE

2.1.SENYES D'IDENTITAT DEL CENTRE

Els trets d'identitat estan basats en els següents principis:

- **Confessionalitat**

El centre és públic, per tant aconfessional, tot i respectant les opcions particulars de tots els membres de la comunitat educativa. Això no obstaculitza perquè algunes de les activitats complementàries giren al voltant de festes religioses com el Nadal.

- **Línia Metodològica**

Educar en el respecte de les peculiaritats de cada xiquet/a i en el reconeixement de la diversitat i interessos, motivacions i actituds.

L'escola ha d'iniciar els alumnes en el desenvolupament d'hàbits intel·lectuals, culturals i tècniques de treball que els ajuden a comprendre el món que els envolta.

Se situa dins d'una concepció d'escola inclusiva i intenta promoure el desenvolupament i actua com mecanisme compensador de les desigualtats socials i culturals.

- **Pluralisme, valors democràtics i educació no sexista.**

L'escola ha de contribuir a l'aprenentatge dels valors i actituds que asseguren una convivència lliure i pacífica i de contribuir al desenvolupament dels valors, del respecte, de les bones maneres, etc.

L'escola ha de ser integradora de la vida social i democràtica.

L'escola ha d'aconseguir un desenvolupament harmònic de les capacitats creatives i l'esperit crític.

L'escola ha de ser el lloc on es convisca amb tolerància i igualtat, desterrant tota discriminació, ja siga per motius de sexe, raça i religió. S'afavorirà la coeducació en els materials educatius.

- Relació amb el medi.

L'escola ha d'estar oberta a l'entorn, i es més enllà del seu recinte estricte i en la que participen de forma conjunta professorat, alumnat i pares.

L'escola ha de desenvolupar hàbits d'higiene i salut, de contribuir també a l'inici de comportaments respectuosos amb la natura, contribuint algun dia a conservar l'equilibri que deu regir en els ecosistemes.

- Normalització lingüística i cultural.

L'escola ha d'ajudar al reconeixement de pertinença a una comunitat multicultural, potenciant i comprometent-se en el procés de normalització lingüística i cultural tenint com a objectiu crear una escola plurilingües on conviuen les tres llengües: valencià, castellà i anglès.

- Projecció cap al futur.

L'escola ha d'estar oberta a la innovació mitjançant la incorporació dels avanços pedagògics i tecnològics més recents.

- Tractament de la Igualtat i Convivència.

L'escola ha de contribuir a la correcció de les situacions de desigualtat i marginació, potenciant la integració dels alumnes amb necessitats educatives especials (NESE i NEES). L'escola ha de contribuir a afavorir l'equitat dels alumnes i fer una equiparació d'oportunitat per a tots.

2.2.OBJECTIUS GENERALS DEL CENTRE

- Aconseguir un desenvolupament harmònic de la personalitat del xiquet/a en tots els seus àmbits: físic, cognitiu, social, emocional...
- Afavorir l'adquisició de l'autonomia del xiquet/a en les diferents conductes i hàbits socials (alimentació, higiene, sociabilitat, etc).
- Fomentar actituds personals d'igualtat, solidaritat, tolerància amb especial atenció a la prevenció de discriminacions per raons de sexe, raça o religió.
- Fomentar el respecte i conservació del medi mitjançant una metodologia activa que posa als/les alumnes en contacte directe amb la realitat circumdant i la natura.

- Facilitar la participació en el funcionament del centre de tots els integrants de la comunitat educativa.

3. LES LÍNIES I CRITERIS BÀSICS QUE HAN D'ORIENTAR L'ESTABLIMENT DE MESURES A MITJÀ I LLARG TERMINI

3.1.L'ORGANITZACIÓ I FUNCIONAMENT DEL CENTRE

Per a l'organització del centre, existeixen uns òrgans de govern, amb unes determinades funcions, els quals venen explicitades en *el Decret 253/2019*, de 29 de novembre, del Consell, de regulació de l'organització i el funcionament dels centres públics que imparteixen l'Educació Infantil o d'Educació Primària (d'ara en avant ROF).

3.1.1.Òrgans de govern

Es poden distingir tres tipus d'òrgans: unipersonals, col·legiats i de coordinació docent, Títol II del ROF.

3.1.1.1.- Unipersonals

El centre, com que disposa de sis unitats de segon cicle i una de primer cicle, li correspon:

- *Director/a*: les competències, venen explicitades en el ROF, Capítol II Secció primera, Art. Del 17 al 19.
- *Secretari/a*: les competències venen explicitades en el ROF. Capítol II. Secció segona, Article 21.
- *Cap d'estudis*: Capítol II Secció segona Article 20.

Les competències de l'equip directiu venen especificades en el ROF Títol II des de l'article 10 fins el 16.

3.1.1.2. – Òrgans Col·legiats de govern

-Consell Escolar: El consell escolar és l'òrgan col·legiat de govern a través del qual es garanteix la participació dels diferents sectors que constitueixen la comunitat educativa. Aquest està constituït per la directora que en serà la presidenta, la cap d'estudis, la secretària que actuarà com a secretària del consell escolar, amb veu però sense vot, un regidor o representant de l'ajuntament, quatre representants del professorat, sis representants de mares/pares, un dels quals serà designat per l'associació de mares i pares de l'alumnat i un representant del personal d'administració i serveis.

La seua composició i funcionament ve explicitada en el ROF, Capítol III Secció primera articles del 24 al 30.

-Claustre de Professors/es: El claustre de professors/es és l'òrgan propi de participació del professorat i té la responsabilitat de planificar, coordinar, informar i decidir sobre tots els aspectes educatius i acadèmics del centre.

El Claustre serà presidit per la persona titular de la direcció del centre i estarà integrat per la totalitat dels professorat que preste servei en el centre.

Les competències venen explicitades en el ROF, Secció segona Capítol III art. 32.

3.1.1.3.-Òrgans de Coordinació Docent:

- *Equips docents i de cicle.* En la nostra escola, entenem per cicle la totalitat de nivells (3, 4 i 5 anys) amb la incorporació del nivell de 2 anys des del curs 2019-2020. Les funcions venen explicitades en el ROF, art.37 i 38. Títol III

- *Coordinador dels equips docents i de cicle:* Les tasques corresponents, venen explicitades en el ROF ,art. 39.

- *Tutors:* La tutoria i l'orientació de l'alumnat formarà part de la funció docent.

Cada grup d'alumnes tindrà un professor/a tutor/a. Les funcions dels tutors/es venen explicitades, en el ROF, Capítol IV, art.40 i 41.

- *La comissió de coordinació pedagògica.* És l'òrgan responsable de coordinar, de manera habitual i permanent, els assumptes relacionats amb les actuacions pedagògiques, el desenvolupament dels programes educatius i la seua avaluació. En el cas de centres amb menys de 9 unitats, les funcions de la comissió de coordinació pedagògica seran assumides pel claustre. Les atribucions venen explicitades en el ROF Títol III, Capítol II, art.35 i 36.

- *Altres figures de coordinació:* funcions que venen explicitades al ROF Capítol art. 42

- Al nostre centre, tenim en funcionament el Coordinador de les tecnologies de la informació i comunicació (TIC), les seues funcions venen especificades a l'art. 43; coordinadora de formació, a l'art. 44; el Coordinador d'igualtat i convivència a l'art. 45.

3.2.LA PARTICIPACIÓ DELS DIVERSOS ESTAMENTS DE LA COMUNITAT EDUCATIVA I LES FORMES DE COL·LABORACIÓ ENTRE AQUESTS.

La participació dels diferents estaments de la comunitat escolar es basaran en els següents canals:

3.2.1. Pares

- En el Consell Escolar a través dels seus representants.

- A través de l'associació de mares i pares de l'alumnat (l'AMPA). L'AMPA és el vehicle representatiu de pares i mares en assumptes de la seua competència. Se'ls reconeix la seua capacitat d'expressió en tots aquests casos que siga sol·licitada la seua opinió, o siga expressada per iniciativa pròpia davant els òrgans de govern del centre.

L'AMPA serà un organisme autònom i amb personalitat jurídica pròpia. Tindrà la seu en el propi centre i disposarà d'ells per a desenvolupar les seues funcions.

L'AMPA i els pares podran celebrar reunions en els locals del centre donant coneixement previ a la direcció del Centre.

Les funcions venen explicitades al ROF, al Títol IV, Capítol I, art. Del 47 al 49.

3.2.2. Altres mitjans d'organització, participació i col·laboració

- Reunions de centre amb les famílies, l'objectiu de les quals és fomentar la relació centre educatiu-família.
- Reunions del professorat, l'objectiu de les quals és millorar la implicació del professorat en la vida del centre.
- Escola de mares i pares.
- Qualsevol altres que determine el consell escolar de centre.

3.2.3. Participació de voluntariat

-Amb la finalitat de promoure l'obertura dels centres docents a l'entorn i de millorar l'oferta de les actuacions educatives realitzades pels centres, es podran establir vincles associatius amb diferents xarxes de voluntariat, associacions culturals o altres agents socials, amb l'autorització prèvia del consell escolar del centre, d'acord amb la normativa vigent en matèria de voluntariat.

3.2.4. Gabinet Psicopedagògic Escolar (SPE-V09)

L'escola mantindrà la necessària relació i coordinació en tots els casos que siga necessari mitjançant l'assistència periòdica d'un Orientador/a.

3.2.5. Inserció en l'entorn sociocultural

L'escola al llarg del curs escolars es posa en contacte amb diversos organismes per tal d'intercanviar experiències, aconseguir objectius, etc. Podem citar:

-Centres escolars de Primària de Xàtiva: mantenint contacte amb professors/es de diferents centres junt a l' Inspecció, per tal de coordinar l'ensenyament i altres assumptes de importància.

-Centre d'Estimulació Primerenca: sostenim relació sempre que hi ha alumnes amb Necessitats Educatives Especials.

-Participació en la Trobada d'Escoles en Valencià.

-CEFIRE de Xàtiva: l'equip docent del centre està en contacte amb el Cefire de Xàtiva per tal de rebre una formació contínua tant per cursets com per mig de Projectes de Formació en Centres.

-Policia Municipal: gaudim de la seua col·laboració quan es requereix i com ajuda en algunes eixides amb els alumnes per dins de la població amb les seues tutores.

-Instituts d'Educació Secundària i de Formació Professional de Xàtiva: la nostra escola està oberta per a col·laborar en la formació dels estudiants en el període de formació.

-Centre de Salut: es manté una relació amb qualsevol motiu relacionat amb els xiquets/es de l'escola.

-Relació amb els serveis de l'Ajuntament: col·laboren en les diferents necessitats del centre.

-Relació amb diferents establiments i entitats del poble: al llarg del curs escolar i amb motiu de les eixides i activitats (bombers, mercat, hipermercats, parcs, instal·lacions esportives, tendes...)

-Universitat de València i Universitat Catòlica: formació dels estudiants en període de pràctiques.

-Instal·lacions culturals municipals: Casa de la Cultura, Biblioteca, Teatre de Xàtiva, etc.

-Celebracions populars: Falles, Carnestoltes, Nadal, Caterinetes....

L'escola, a més a més, està oberta a qualsevol col·laboració que sorgeix durant el curs escolar.

A més, s'ha incorporat la figura del Col·laborador/a i participació del voluntariat.

Totes aquestes col·laboracions venen explicitades al ROF al Títol IV, capítol II art. del 50 al 53.

3.3. ORGANITZACIÓ DE L'EQUIP DEL CENTRE

L'equip està format pel conjunt de persones, professionals, que acomplint diverses funcions assumeixen la dinàmica global de l'escola: mestres, conserge, personal de menjador escolar, personal de neteja...

L'equip és el suport principal de l'escola; de l'equip depèn el bon funcionament de tot el col·lectiu.

Els mestres són els qui tenen el tracte més directe amb els xiquets/es i pares/mares. La línia pedagògica de l'escola és elaborada i avaluada conjuntament pel claustre de mestres. La distribució de responsabilitats en el funcionament de l'escola abasta a tots els membres de l'equip. La vida a l'escola no és fragmentada, les trobades freqüents i reunions periòdiques de l'equip possibiliten el coneixement per part de tots, dels aspectes importants i la implicació de cadascú en tot allò que fa referència a la dinàmica global de l'escola.

El punt de referència més important per a la construcció de la personalitat del xiquet/a en el primer temps de la seua vida és l'adult, i sobre tot l'adult o adults amb els quals estableix un nivell emocional privilegiat perquè són les persones que tenen cura d'ell/a en els aspectes més vitals de la seua existència. Per tal que aquest nivell s'establisca sòlidament convé que el mestre/a siga el mateix durant un temps que va més enllà del curs escolar. Els xiquets/es es mantenen amb la mateixa tutora durant els tres cursos. Continuar junts un mateix grup de xiquets/es amb el seu tutor/a té avantatges indiscutibles per als xiquets/es, però també en té per al mateix mestre/a, que creix al ritme dels xiquets, que consolida la relació iniciada, que té la seguretat que al finalitzar el cicle proporciona una coneixença mútua, que trava una relació més forta amb els pares i mares i que, en definitiva, es personalitza en una etapa completa de la vida infantil, dels 3-6 anys. A més, amb la incorporació de l'alumnat del primer cicle a l'aula de dos anys, aquest enriquiment és encara més patent amb la incorporació d'una mestra i una educadora d'infantil més al centre.

Les normes d'organització i funcionament del centre venen especificades al ROF, concretament al Títol V, Capítol II, secció segona articles del 68 al 79.

4.- LA CONCRECIÓ DELS CURRÍCULUMS ESTABLITS PER L'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA PER ALS DIFERENTS ENSENYAMENTS IMPARTITS AL CENTRE

4.1. CONTINGUTS EDUCATIUS DEL PRIMER CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

Els continguts educatius comprenen el conjunt d'objectius, continguts, metodologia, àrees d'experiències i criteris d'avaluació que s'especifiquen en *el Decret 37/2208, de 28 de març*, del Consell, pel qual s'establixen els continguts educatius del primer cicle de l'Educació Infantil a la Comunitat Valenciana (art. 5)

L'AVALUACIÓ (art.6)

1. L'avaluació serà global, contínua i formativa. L'observació directa i sistemàtica constituirà la tècnica principal del procés d'avaluació.
2. Els professionals d'este cicle avaluaran el procés d'ensenyament-aprenentatge i la seua pròpia pràctica educativa .
3. Els mestres, amb la col·laboració dels altres professionals tutors, elaboraran les programacions i en faran el seguiment. Les mencionades programacions seran avaluades junt amb el procés de desenrotllament de les capacitats que cada xiquet i cada xiqueta hagen superat.
4. Almenys, una vegada al trimestre, s'informarà les famílies sobre l'evolució educativa escolar de l'alumnat.

AUTONOMIA PEDAGÒGICA (art.7)

1. La Conselleria competent en matèria d'educació fomentarà l'autonomia pedagògica i organitzativa dels centres, afavorirà el treball dels equips educatius integrats pels professionals previstos en l'article 92 de la Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, i la seua activitat investigadora a partir de la pràctica docent.
2. Els centres, tenint en compte el projecte educatiu, desenrotllaran i completaran els continguts que figuren en l'annex d'este decret adaptant-los a les característiques dels xiquets i de les xiquetes i a la seua realitat sociocultural i educativa.
3. Les programacions didàctiques, projectes de treball, unitats didàctiques, etc. comprendran els continguts de les distintes àrees i es desenrotllaran a través d'unitats globalitzades i respectant els ritmes de joc, treball i descans de les xiquetes i dels xiquets.
4. La Conselleria competent en matèria d'educació fomentarà que les programacions didàctiques desenrotllen els continguts educatius des d'una perspectiva de tolerància, la solidaritat, la responsabilitat (particularment en el consum i comportament vial), la pau, la salut, la sostenibilitat, i la igualtat entre els sexes, facilitant el desenrotllament intel·lectual, afectiu i social dels xiquets i de les xiquetes, ajudant-los a relacionar-se amb els altres i a aprendre les pautes elementals de convivència.

5. Així mateix, la conselleria competent en matèria d'educació promourà l'elaboració de projectes innovadors, materials didàctics i models de programacions didàctiques que faciliten la labor educativa; fomentará entre els equips docents l'intercanvi d'experiències, i impulsarà una formació permanent que redunda en benefici de la qualitat educativa.

ORGANITZACIÓ

La Conselleria competent en matèria d'educació desenrotllará l'organització i funcionament d'estos centres pel que fa als aspectes educatius, que seran supervisats per la inspecció educativa. (Art.8)

La coordinació de l'etapa d'Educació Infantil. La conselleria competent en matèria d'educació elaborarà normes per a la coordinació pedagògica dels centres del primer cicle amb centres del segon cicle de l'Educació Infantil, pròxims entre si. (Art. 9)

El temps en el primer cicle de l'Educació Infantil. La intervenció educativa escolar haurà d'orientar-se gradualment a cada xiquet i xiqueta en el començament de l'adquisició d'hàbits i rutines, atenent les característiques de la infància. El temps ha d'organitzar-se de manera que pugui donar resposta a les necessitats biològiques d'alimentació, d'higiene, de descans, de seguretat, de relació i de comunicació, entre d'altres.(Art. 10)

RELACIONS AMB LES FAMÍLIES (Art.11)

Els centres de l'Educació Infantil cooperaran amb les famílies i elaboraran un pla d'actuació que contempla la informació dels processos educatius dels seus fills i de les seues filles i la col·laboració en les activitats dels centres que es requerisca.

L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT (Art.12)

La intervenció educativa tindrà en compte l'atenció a la diversitat de l'alumnat i adaptarà la pràctica educativa a les característiques individuals dels xiquets i de les xiquetes.

Els centres educatius col·laboraran amb les institucions encarregades de fer el seguiment d'aquells xiquets i xiquetes diagnosticats amb necessitats educatives especials, per mitjà d'una acció educativa que s'adapte a les característiques individuals d'estos.

Les àrees per a l'Educació Infantil són:

- I. El coneixement de si mateix i l'autonomia personal.
- II. El medi físic, natural, social i cultural.
- III. Els llenguatges: comunicació i representació.

I. EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

En l'etapa d'Educació Infantil el reconeixement del propi cos és una base per a l'assentament de la pròpia imatge personal. És un lent procés que s'inicia amb el naixement; encara que abans de nàixer la xiqueta i el xiquet experimenten sensacions,

especialment tàctils i gustatives, que perduren després del naixement amb un coneixement fraccionat de si mateix que més tard assoleix un caràcter global.

Durant l'etapa infantil les xiquetes i els xiquets comencen a conèixer el seu cos segmentàriament i globalment, les seues possibilitats i limitacions motrius; a acceptar les seues característiques individuals, trets físics, sexe, entre altres, a prendre consciència de la seua autoestima, que es veu reforçada si és acceptat pels altres: tant adults com iguals.

El coneixement cognoscitiu de l'esquema corporal, la xiqueta i el xiquet han de viure-ho d'una manera afectiva i positiva. Este s'estructura d'acord amb les lleis de maduració neurològica (cefalocaudal i pròxim distal). El xiquet i la xiqueta dominen primer el seu cap; després, el tronc, i després, les extremitats inferiors. La representació mental del propi cos ajuda indubtablement a establir una bona relació entre el jo i el món exterior.

La manipulació no sols fa possible que la xiqueta i el xiquet desplacen els objectes en l'espai, sinó que a través d'esta comencen a elaborar una representació mental d'ells i a activar les bases de l'estructura cognitiva. Les accions de desplaçament i manipulació que es realitzen s'adapten als objectes i als espais concrets, la qual cosa comporta el moviment de les diferents parts del cos en l'espai i en l'apropiació de l'objecte d'aprenentatge

L'acció-interacció de la xiqueta i del xiquet amb l'adult, amb altres xiquetes i altres xiquets, l'espai i el temps, i les potencials experiències que se li presenten, fa possible un coneixement del cos, de les formes de conèixer-lo i de relacionar-se amb el medi, i permet un bon procés de desenrotllament i aprenentatge.

A través dels sentits s'inicia la vida de relació del ser humà amb el món, ja que a partir de les sensacions comença la ment a construir els seus propis marcs interpretatius de la realitat. La xiqueta i el xiquet, des de molt xicotets, senten atracció per tot el que els envolta i posseeixen un potencial sensorial suficient per a construir i elaborar aquells marcs, per exemple amb els objectes: volen agafar-los, posar-se'ls a la boca, colpejar-los, examinar-los, deixar-los caure...

És important tindre en compte que quan es parla d'educació sensorial es pensa a dotar el xiquet i la xiqueta d'estímuls multi sensorials: visuals, auditius, olfactivs i tàctils parells al procés evolutiu integral.

La xiqueta i el xiquet, al nàixer, necessiten d'una persona (mare, pare o d'un adult pertanyent o no a la família), amb capacitat per a cuidar-los i satisfer les seues necessitats, i d'una sensibilitat especial que li permet interactuar amb la xiqueta i amb el xiquet una manera molt singular, per mitjà del contacte corporal, la mirada, l'oïda, els gestos, la paraula, tot això carregat d'afecte.

En un principi, la xiqueta i el xiquet no estableixen diferències clares entre les persones que els cuiden. Més avant, discriminen entre els professionals de l'educació, persones pròximes i estranys, i, posteriorment, són capaços de rebutjar els desconeguts. És a partir del primer any quan la xiqueta i el xiquet han adquirit un cert grau de vinculació afectiva i poden iniciar una certa independència cap a les persones

estretament relacionades amb ell o amb ella. Per esta causa, els centres d'Educació Infantil han de preveure un període d'adaptació perquè l'accés s'hi faça en les millors condicions possibles per a la xiqueta, el xiquet i les seues famílies.

Les emocions en la xiqueta i en el xiquet es van canalitzant a través de les activitats psíquiques, perceptives i intel·lectuals. La frustració, acció ocasionada, entre altres causes, per la inseguretat, el rebuig afectiu, la sobreprotecció, la sensació de fracàs, etc., provoquen certes manifestacions emocionals socialment no correctes, aspecte que els professionals de la seua educació han de conèixer per a poder afrontar-les i reconduir-les, és a dir, per a educar-les.

El desenrotllament moral va sorgint de forma progressiva en el xiquet i en la xiqueta al compàs de la seua evolució i com un aspecte propi d'esta evolució, relacionat amb l'aparició d'altres capacitats: sentiments, llenguatge, etc.

El joc és la manera amb què la xiqueta i el xiquet estableixen una relació amb el seu entorn, per a conèixer-lo, per a acceptar-lo i, inclús, modificar-lo i construir-lo. A través d'este exploren el seu entorn, les persones i els objectes que els envolten. És un mitjà que permet assolir unes finalitats educatives determinades i, al mateix temps, és un estímul útil i necessari per al desenrotllament afectiu, físic, intel·lectual i social de les xiquetes i dels xiquets.

La xiqueta i el xiquet, des que naixen, necessiten tota una sèrie d'atencions centrades en les necessitats vitals de descans, alimentació i higiene per a mantenir el seu benestar. La institució escolar haurà d'erigir-se en un agent important per a generar hàbits i costums sans que faciliten l'adquisició de formes de vida saludables i de pautes de comportament promotores de benestar i de salut.

Els hàbits que la xiqueta i el xiquet adquireixen en la seua primera infància els seran útils en el millor desenrotllament de les seues possibilitats, per a l'adquisició dels aprenentatges, per a ajudar-los en l'adaptació social i per a aconseguir més autonomia.

El control d'esfínters és una altra de les grans conquestes que la xiqueta i el xiquet faran al llarg dels primers anys de vida, i que les institucions i els professionals tindran en compte per a incorporar-lo a les situacions o moments educatius. El canvi de bolquer o el procés d'adquisició de control d'esfínters hauran de proporcionar una font d'experiències i de vivències naturals que contribueixen essencialment al benestar de les xiquetes i dels xiquets.

L'atenció física brinda les millors oportunitats tant per a la comunicació personal com per al joc espontani entre la xiqueta i el xiquet i l'adult, en definitiva, per al desenrotllament de totes les capacitats. Així, doncs, els processos educatius troben un eix privilegiat sobretot en les activitats relacionades amb l'atenció de les xiquetes i dels xiquets; al voltant d'estes es donen els processos interactius professionals (xiqueta i xiquet). A partir d'esta interacció positiva, la xiqueta i el xiquet aniran adquirint progressivament autonomia en els diferents hàbits de vida saludable, (alimentació, atenció del propi cos, higiene i orde, el descans...).

La intervenció educativa que es du a terme en Educació Infantil ha de tindre en compte que al mateix temps que es treballa l'aspecte físic corporal, es treballa també el desenrotllament psicològic i lingüístic, sabent que la influència del medi i les diferències individuals estan presents en el procés de desenrotllament-aprenentatge.

En este sentit, els professionals han de saber observar el moviment de la xiqueta i del xiquet estimular-lo i posar les condicions perquè es desenrotlle, ja que els coneixements i aprenentatges sorgeixen a partir de l'acció i interacció en contextos comunicatius i afectius.

L'àmbit sensorial sobre el qual l'educació ha d'intervindre està compost per diferents sectors i dóna lloc a propostes d'accions diverses d'observació, d'exploració, d'experimentació i d'investigació, de manera que la xiqueta i el xiquet s'apropien des de molt prompte de tota la informació que els sentits els puguen proporcionar. En esta etapa la interacció de la xiqueta i del xiquet amb l'adult s'inicia amb la comunicació, l'intercanvi relacional i el contacte corporal; a través d'estos s'estableix un vincle afectiu, i és l'adult el que actua de mediador entre la xiqueta, el xiquet i el medi.

El desenrotllament afectiu és l'acompanyant dels altres processos de desenrotllament de la xiqueta i del xiquet. El professional d'Educació Infantil haurà de plantejar-se l'actitud que ha de tindre en la comunicació afectiva amb cada un d'ells. L'observació en la relació amb les altres xiquetes i els altres xiquets, amb els adults, amb si mateix i amb els objectes, donarà dades molt rellevants, des del vessant afectiu, per a ser tingudes en compte en els processos educatius.

El joc és una de les primeres necessitats vitals de la xiqueta i del xiquet, al qual recorrem per a garantir un correcte desenrotllament tant físic com mental. És un element educatiu imprescindible en la metodologia de l'Educació Infantil. L'activitat lúdica s'ha de desenrotllar en un clima agradable i iniciar la xiqueta i el xiquet en les responsabilitats de cuidar l'entorn i els materials quant a neteja i orde, i posar en marxa, per mitjà del joc, una educació integral.

En l'adquisició d'hàbits i actituds de salut i benestar, la intervenció educativa ha d'anar encaminada al fet que la xiqueta i el xiquet aconseguisquen una independència progressiva quant a la nutrició, la neteja personal i la higiene i l'orde. Els professionals d'Educació Infantil, plenament convençuts del valor educatiu que té el desenrotllament d'estes tasques, faran progressar la xiqueta i el xiquet en estes actituds.

Objectius

- Conèixer el seu cos segmentària ment i globalment, les seues possibilitats i limitacions motrius.
- Descobrir el propi cos com a mitjà de comunicació amb el món.
- Conèixer les característiques externes del propi cos i descobrir les possibilitats d'acció.
- Desenrotllar les sensacions i percepcions: visuals, auditives, gustatives, olfatives i tàctils com a canals privilegiats en el procés evolutiu heurístic.
- Desenrotllar, a través dels distints tipus de joc, els aspectes cognitiu, sensoriomotriu, lingüístic i afectiu.

Continguts

Els continguts de l'àrea s'agrupen al voltant dels blocs següents:

*Bloc 1. El cos i la pròpia imatge

- Les parts del cos.

- La relaxació global i segmentària.
- El control i l'autonomia del cos.
- El contacte corporal de la xiqueta i del xiquet amb els altres.
- De l'agarrar inicial a l'agarrar voluntari.
- Les situacions posturals.
- El coneixement i el desenrotllament dels sentits : vista, oïda, olfacte, gust, tacte.
- L'estimulació dels distints sentits.
- El reconeixement i identificació de persones i objectes pròxims al seu entorn.
- El reconeixement dels propis límits i possibilitats de percepció en situacions reals.
- L'àmbit afectiu en l'Educació Infantil: la interacció amb els adults, el contacte corporal, les emocions positives i negatives, les necessitats biològiques, la veu, la carícia, el balanceig, els gestos, etc.
- El coneixement de si mateix i dels altres i l'inici en l'aplicació de valors i normes elementals: la comunicació amb el gest, amb la mirada, amb el cos, amb la paraula, la imitació, etc.
- El període d'adaptació. Condicions per a l'adaptació: l'entrevista amb els pares i mares, l'acceptació del fet que els seus fills i filles se separen d'ells, l'ingrés escalonat al centre, l'organització de l'espai, etc.
- Adquirir coneixements, hàbits i actituds que afavorisquen el creixement i desenrotllament personals.
- Promoure experiències per a l'adquisició d'hàbits de vida saludable establint relacions entre la família, la institució i la comunitat.
- Crear un ambient que afavoreix l'adquisició d'hàbits d'higiene, alimentació i orde.

*Bloc 2. Joc i moviment

- El joc motor
- El joc simbòlic
- El joc social/individual
- El joc espontani/dirigit
- Els jocs amb el cos
- Els jocs amb material

*Bloc 3. L'activitat i la vida quotidiana

- Les activitats en la vida quotidiana: evolució progressiva de l'autonomia.
- L'adquisició progressiva de les normes bàsiques que regulen la vida quotidiana.
- La interacció i col·laboració a partir d'actituds positives per a establir relacions afectives amb els altres.

*Bloc 4. L'atenció personal i la salut

- La institució escolar, la família i la comunitat com a model per a l'adquisició d'hàbits de vida saludable.
- Els hàbits d'alimentació.
- Els hàbits d'higiene.
- Els hàbits d'orde.

Criteris d'avaluació

- Mostrar un coneixement progressiu i un control del cos de manera global i segmentària, reconeixent i identificant-ne les parts i expressant sensacions corporals
- Aplicar una progressiva coordinació aparença-manual, mostrar i regular l'expressió dels sentiments i emocions a través del joc individual i col·lectiu.
- Cuidar el cos i aplicar la higiene corporal fomentant hàbits que ajuden a mantenir una adequada salut física i mental.

II. CONEIXEMENT DEL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

Amb l'inici de la vida, el ser humà és curiós, mira els objectes de distintes maneres, té interès i va prenent consciència directa de les coses que li succeeixen d'una manera molt limitada. Junt amb la manipulació i l'experimentació, este inici de l'observació permet que comprovi per si mateix el que ocorre amb els objectes quan s'acciona sobre ells o com evolucionen quan es tracta dels sers vius. Des del naixement, la xiqueta i el xiquet, a través dels diferents contextos educatius de criança, posa en joc una dinàmica que interrelaciona l'aspecte físic, cognitiu i emocional a fi d'elaborar la seua pròpia identitat personal. Per mitjà d'esta àrea, es pretén que la xiqueta i el xiquet descobrisquen el context en què viuen i s'inicien en la presa de consciència de pertinença a este. És precisament esta àrea la que brinda la majoria dels objectes d'aprenentatge que seran coneguts i compresos a través dels diferents llenguatges i de propostes didàctiques amb un enfocament globalitzador. Les primeres experiències grupals es donen en l'entorn familiar i s'inicien en una relació diàdica sincronitzada, atenció mare-filla o fill, o persona específica. Posteriorment s'amplia el món d'interacció i relació, que, al començament, el xiquet i la xiqueta orienten cap als moviments o els sons; després estableixen unes relacions limitades o apropiacions del material de l'altre i, posteriorment, inicien l'interès per l'altre, que pot derivar en contactes més llargs, fins a finalitzar amb una integració social. Les interaccions amb els altres són la base del coneixement social en què es poden analitzar els processos de comunicació, les característiques de les relacions i les seues particularitats.

Cada xiqueta i cada xiquet busquen la seua pròpia identitat personal interactuant amb el grup social a què pertanyen. Este facilita el seu desenrotllament social en el seu concepte moral, en la seua comunicació, en la seua personalitat i en el desenrotllament del seu procés cognitiu.

Des de xicotets inicien una conducta de grup i, progressivament, va augmentant la quantitat i la qualitat de la seua participació social. Així, doncs, de jocs en solitari passen a jocs cooperatius, s'atrauen els uns als altres o se'n separen. Els uns manifesten tendència al lideratge; els altres, al seguiment, i altres, a l'aïllament, etc. Les relacions de la xiqueta i del xiquet amb altres persones es regulen per mitjà d'acords mutus que s'estableixen, s'adquireixen i s'apliquen en la realitat social. En aquelles relacions on la interacció no és cooperativa serà el professional qui, per mitjà de diferents estratègies, faça evolucionar esta conducta.

La xiqueta i el xiquet adquireixen una autoconsciència dels seus pensaments i sentiments per mitjà de l'activitat social. En este sentit, evolucionen des de la mentalitat egocèntrica fins a una altra en què puguen situar-se des de la seua perspectiva a la de l'altre; d'ací, la necessitat que realitzen activitats amb els altres en què aprenen sobre si mateixos i dels altres. La imitació té gran importància en este procés d'autoconsciència. Els models dels adults que els envolten i els de les altres xiquetes i dels altres xiquets, juntament amb les valoracions que l'adult que els té a càrrec seu realitze sobre les seues conductes, ajudaran a reforçar-la o a inhibir-la. També en esta etapa educativa la xiqueta i el xiquet descobreixen la seua pertinença al medi social; la família, la casa, l'escola... Les festes són uns elements importants per al coneixement cultural en què s'han de distingir les festes d'esdeveniments de la vida quotidiana (aniversaris, naixements, etc.) i les festes populars amb tradició en la cultura del poble i integrades en la vida escolar.

Cada festa comporta uns ritus amb elements naturals i culturals, com ara les cançons, danses o refranys, que la xiqueta i el xiquet viuen i experimenten. En la pràctica escolar, organitzar activitats fora del recinte escolar facilita també el coneixement del medi. El centre d'Educació Infantil haurà de ser integrador, acceptar les diferències i constituir-se en un marc natural per al desenrotllament i l'educació de xiquetes i xiquets diferents. Esta diversitat facilitarà que, des de molt xicotets, aprenen a viure acceptant, respectant i defenent les singularitats dels altres: minusvalideses, deficiències i especificitats socials, culturals, etc.

En la intervenció educativa, conèixer l'entorn suposa conèixer el medi físic, natural, social i cultural; és a dir, un conjunt de factors amb què la xiqueta i el xiquet estan en contacte des del naixement; es tracta de conèixer el nucli familiar i el medi en què eixe context de criança està immers. El centre d'Educació Infantil adquireix gran importància quan facilita a la xiqueta i al xiquet marcs interpretatius per a adequar se a eixa realitat i a eixe coneixement.

Els professionals d'Educació Infantil hauran de conèixer els llaços que uneixen les xiquetes i els xiquets amb els adults del seu entorn i compensar les seues atencions a fi de donar seguretat a aquells que no troben prou atenció en les seues famílies. La intervenció educativa s'haurà d'estendre a l'orientació educativa de les famílies, a causa de la seua diversitat cultural i social, o per problemàtiques específiques d'integració per discapacitat, a fi d'implicar-les en aquells projectes educatius que vaguen dirigits a integrar-los en l'àmbit escolar.

Objectius

- Descobrir les persones amb què interactua i establir-hi relacions, socials i afectives.
- Aprendre a relacionar-se amb les persones que els envolten acceptant les diferents emocions i sentiments amb què són obsequiats, expressant els propis sentiments i desenrotllant actituds d'interès i ajuda.
- Aprendre a observar i explorar activament en el seu entorn immediat i, amb ajuda de l'adult, anar elaborant la seua percepció d'eixe entorn i atribuir-li significat

Continguts

Els continguts de l'àrea s'agrupen al voltant dels blocs següents:

*Bloc 1. Medi físic: Elements, relacions i mesures

- Les propietats elementals dels objectes: color, forma, textura, entre altres.
- Les agrupacions dels objectes.
- Les exploracions dels objectes a través dels objectes i accions sobre estos: estrènyer, colpejar, refredar, calfar, etc.
- Experimentar amb els objectes a través dels sentits: assaborir, oldre, sentir...
- El descobriment de l'objecte en l'espai i la situació de si mateix respecte a este.
- Els temps bàsics de la vida quotidiana: alçar-se, menjar, dormir la siesta.

*Bloc 2. Acostament a la naturalesa

- Les característiques generals dels sers vius i de la matèria inerta.
- La identificació d'animals i plantes del propi entorn: atenció i respecte.
- L'observació del temps atmosfèric: pluja, calor, fred.
- Gaudi i gust per les activitats a l'aire lliure en contacte amb la naturalesa.

*Bloc 3. La cultura i vida en societat

- La identificació dels primers grups socials amb els quals viu i es relaciona.
- Les normes bàsiques de convivència amb els grups socials: compartir, escoltar, ajudar, esperar, atendre...
- Les primeres organitzacions socials: la família, l'escola, la casa.
- La no-discriminació per raons de sexe en els aspectes següents: treball de les persones, tasques de la llar...
- Participar en les festes, les celebracions i les activitats culturals. Conèixer-les i gaudir-les.

Criteris d'avaluació

- Actuar sobre els objectes del seu entorn descobrint les seues qualitats físiques (color, forma, grandària...), identificant-los per mitjà de les sensacions (sons, olors, sabors, tacte i vista) i establint-hi relacions bàsiques (agrupar, comparar, identificar...).
- Utilitzar el coneixement i respecte cap al medi natural com a marc on estan situats els objectes d'aprenentatge, identificant els fenòmens atmosfèrics i cuidant els animals i les plantes del seu entorn.
- Identificar grups socials pròxims, adquirint pautes de convivència i gaudint de les festes culturals i socials.

III. ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

El llenguatge és un instrument bàsic en el desenvolupament de la xiqueta i del xiquet des del punt de vista de la comunicació, de l'expressió, de l'estructuració de coneixements sobre el món i de la regulació, de la conducta. És l'instrument bàsic en la formació del pensament.

Des del naixement, la xiqueta i el xiquet inicien un comportament social que dependrà dels patrons d'interacció amb els adults. Les necessitats de comunicació més complexes els porten a descobrir progressivament les funcions del llenguatge i la comunicació verbal. Desenrotllar el llenguatge a partir de les interaccions comunicatives és una tasca dels adults que estan amb la xiqueta i amb el xiquet.

En l'Educació Infantil el llenguatge és el mediador entre el pensament i l'acció. Per això, els centres han de convertir-se en contextos de desenrotllament, és a dir, en escenaris que faciliten l'apropiació lingüística. En estos contextos d'aprenentatge, cada xiqueta i cada xiquet és una individualitat única quant a herència genètica, procedència geogràfica i social, capacitats, experiències familiars, competències lingüístiques i ritme d'adquisició. És necessari que tota la comunitat educativa i, especialment, els professionals prenguen consciència d'esta diversitat i planifiquen la seua intervenció a partir d'esta.

Per tant, una de les primeres decisions que s'han d'adoptar ha de ser quina ha de ser la llengua o les llengües vehiculars en què s'han d'impartir els elements educatius bàsics. Siga quina siga la decisió, cal tindre en compte i planificar amb gran sensibilitat el tractament lingüístic d'aquells alumnes que tenen com a llengua familiar una llengua diferent de la vehicular, especialment, quan provenen d'altres cultures.

El període d'adaptació en el primer cicle d'Educació Infantil és bàsic. L'ús del llenguatge verbal oral per part del professional d'este cicle facilita el desenrotllament de En una societat bilingüe com la nostra, el fet més usual és que les dos llengües oficials s'aprenen de forma més o menys equilibrada depenent de diversos factors com ara la llengua familiar, l'input lingüístic de la llengua minoritzada i la forma en què s'aprèn: simultània (quan les dos llengües s'adquireixen al mateix temps en l'entorn familiar i escolar) o consecutiva (quan la primera llengua s'adquireix dins de la família i, posteriorment, la segona llengua s'adquireix en l'entorn social o al centre educatiu).

les capacitats afectives i socials de la xiqueta i del xiquet. Hi ha molts aspectes de la intervenció que poden ajudar a enriquir els contextos d'aprenentatge. Al centre d'Educació Infantil, la intensitat i la qualitat de la interacció que es produeix en les pràctiques educatives respecte al llenguatge, només és efectiva quan els contextos, la disposició de l'espai i la distribució del temps creen un ambient càlid i afectuós basat en el joc i la comunicació, que proporciona seguretat i confiança, que desenrotlla l'autoestima, l'atenció a la diversitat i l'assumpció de normes i valors en situacions comunicatives generades tant espontàniament en la vida quotidiana de l'aula com proposades pels professionals que atenen este cicle educatiu. Tot açò ha de promoure una intervenció lingüística, que no sols ha de preveure i utilitzar l'expressió aïllada, sinó també combinada amb les altres formes d'expressió: cançons amb resposta física, dramatitzacions, jocs de falda, textos escrits, històries amb imatges...

El primer context bàsic d'adquisició lingüística és la família. Les pràctiques orals i les pràctiques lletrades en l'entorn familiar constitueixen les primeres i les millors experiències lingüístiques, ja que es desenrotllen en un ambient de dedicació exclusiva i carregat d'afectivitat. Els estils comunicatius de les famílies i les interaccions dels pares i mares amb la xiqueta i amb el xiquet, segueixen pautes molt diverses.

La xiqueta i el xiquet s'impregnen d'este estil d'interacció i l'interioritzen. Hem de ser conscients que el bagatge familiar pot evidenciar situacions de partida diverses, a més dels diferents ritmes individuals d'adquisició del llenguatge. Estos fets fan necessària l'observació sistemàtica i l'atenció constant al procés de desenrotllament lingüístic de cada alumne.

És necessari, per tant, un diàleg fluid i continuat entre el centre i les famílies; considerar el seu punt de vista i les seues observacions; coordinar el desenrotllament del llenguatge per mitjà de pràctiques educatives comunes; facilitar la participació dels familiars en determinades activitats del centre; orientar-los en matèria lingüística i d'alfabetització, i implicar-los en la valoració lingüística de les seues filles i dels seus fills i en la intervenció de possibles dificultats.

L'expressió artística és un dels mitjans de comunicació de què disposa la xiqueta i el xiquet per a expressar les seues vivències i fantasies. Al mateix temps, la creativitat i, amb aquesta, la invenció són capacitats que potencialment estos posseeixen i que cal desvelar i desenrotllar en la mesura que ho permet cada nivell evolutiu i les possibilitats de cadascú. Una adequada intervenció educativa ajudarà a potenciar estes capacitats. La necessitat d'expressar-se i de crear la manifesten en la seua vida diària; és així com la xiqueta i el xiquet imaginem i troben elements de comprensió del món que els envolta (la família, la societat, l'entorn), i els transmeten a través del dibuix, la paraula, la música, etc.

Estes formes d'expressió són el resultat de la creativitat, que està íntimament relacionada amb la sensibilitat i l'emotivitat de la xiqueta i del xiquet. És necessari oferir des de l'escola els mitjans i materials apropiats per a poder manifestar-se. La plàstica és una forma de representació a través de la qual la xiqueta i el xiquet poden expressar el que van coneixent del seu entorn i allò que sorgeix en el seu món interior. Així, doncs, les diferents realitzacions plàstiques seran el resultat d'un ampli desenrotllament que integra, factors biofísics i socials i que permet que l'experiència social de les xiquetes i els xiquets prenguen forma a través dels signes simbòlics.

Les primeres activitats plàstiques de la xiqueta i del xiquet obeeixen més al plaer i a la recreació que suscita la seua experimentació i execució que a la intencionalitat representativa. La seua activitat es fa cada vegada més intencionada fins a arribar al final de l'etapa en què les seues produccions s'acosten a una representació objectiva de la realitat. Respectar i valorar les seues produccions són part important i necessària del procés.

L'educació musical en l'etapa infantil s'entén com un mitjà d'expressió i com a sistema de representació, on podrà desenrotllar les seues capacitats expressives, creatives, la seua oïda musical, la seua sensibilitat cap a la música, la seua capacitat per a escoltar-la, entendre-la i per a practicar-la com a instrument de comunicació de sentiments i idees a través del cant, del moviment rítmic expressiu i de l'expressió instrumental. La xiqueta i el xiquet van observant, explorant, experimentant els objectes sonors en cada una de les seues qualitats: timbre, duració, intensitat i altura, que, combinant-les entre si van acumulant un patrimoni d'imatges sonores que, organitzades en estructures, són el suport material de les idees musicals.

La projecció educativa i formativa es realitza quan respon a la curiositat i interès de la xiqueta i del xiquet per conèixer, quan propicia contextos i repertoris de cançons interessants, psicològica i musicalment, quan té cabuda l'entusiasme que la xiqueta i el xiquet tenen per l'ús d'instruments, quan respecta i potencia la seua vitalitat a través del moviment corporal projectat amb llibertat.

L'expressió corporal és el mitjà pel qual el ser humà expressa sensacions, emocions, sentiments i pensaments amb el seu cos. Els seus gestos, les seues actituds i els seus moviments tenen una intenció comunicativa i representativa. La primera comunicació de la xiqueta i el xiquet amb l'adult que l'atén la realitza amb el seu cos; és a través dels gestos i dels moviments que l'adult pot percebre i interpretar les sensacions i desitjos de la xiqueta i el xiquet, i donar resposta a les seues demandes. S'inicia, d'esta manera, una relació corporal i afectiva que serà la base de tota relació i comunicació posterior. Més avant, destaquen els jocs simbòlics en què la xiqueta i el xiquet es comporten "com si" fóra una persona distinta, un animal o un objecte, o actua "com si" estiguera fera coses que només simula que fa; es tracta d'un camp obert a la imaginació, a la creativitat i a l'espontaneïtat de cada u.

L'Educació Infantil, a partir d'esta educació natural del joc simbòlic, inicia les xiquetes i els xiquets en les tècniques de l'expressió dramàtica i corporal. La utilització del cos, dels gestos, de les actituds i dels moviments, amb una actitud comunicativa, permetrà, al seu torn, la relació i l'intercanvi amb els altres, la qual cosa serà un component important per a la seua socialització. Els professionals d'este cicle educatiu hauran de tindre en compte l'adequació de la intervenció educativa a les possibilitats comunicatives, lingüístiques i cognitives creixents de les xiquetes i dels xiquets, que evolucionen de manera molt ràpida en este tram d'edat; hauran de proporcionar-los un model de llenguatge acurat, i combinar la intervenció conjuntural, lligada a qualsevol situació quotidiana que permeta la interacció, amb la intervenció puntual i planificada en moments in espais específicament preparats.

A través de la intervenció educativa, les xiquetes i els xiquets desenrotllen les seues capacitats expressives i creatives. Les relacions que els professionals estableixen amb la xiqueta i amb el xiquet han de potenciar un caràcter comunicatiu i lúdic en què es posarà atenció al procés creatiu de les xiquetes i els xiquets intentant que una activitat amb inici lúdic i de descobriment continga una part emotiva i possibilita la creació. Tot açò constitueix l'inici de l'apropiació de les convencions socials que permeten la comunicació i representació en la nostra cultura.

Objectius

- Descobrir la llengua com a mitjà de comunicació.
- Desenrotllar progressivament les capacitats en l'ús de les llengües oficials com a instruments de comunicació, d'aprenentatge i d'organització de la conducta.
- Conèixer i experimentar les formes culturals i lingüístiques heretades en la construcció de la pròpia identitat, i al mateix temps, aprendre a viure en una societat plural, en continu canvi i evolució.
- Comunicar-se amb els altres utilitzant el llenguatge gestual i senzilles dramatitzacions.
- Descobrir ritmes senzills amb el cos, amb objectes i amb instruments senzills.

- Descobrir obres artístiques senzilles com a mitjà per a desenvolupar les capacitats creatives i interpretatives.
- Conèixer alguna obra d'art significativa.

Continguts

El contingut d'esta àrea es desenvoluparà al voltant dels següents blocs de contingut:

*Bloc 1. Les llengües i els parlants

- L'ús de la llengua oral per a comunicar-se, expressar desitjos i necessitats, i aprendre a actuar en col·laboració amb els altres.
- El desenvolupament progressiu de conceptes i vocabulari lligats a l'adquisició dels coneixements.
- L'aplicació i l'ús adequat de normes bàsiques de convivència.
- La participació en activitats de grups en què interactua.

*Bloc 2. Aproximació a la llengua escrita

- L'escolta de narracions i lectures de contes i històries escrites.
- L'observació i manipulació de documents impresos i presa de consciència del llenguatge escrit.

*Bloc 3. La llengua com a instrument d'aprenentatge

- La comprensió i escolta de textos senzills (contes, narracions curtes...) com a font de plaer i d'aprenentatge.
- El recitat de textos literaris molt senzills de caràcter popular o folklòric (cançons de bressol, retahiles) que el faça gaudir de les sensacions de ritme, rima...
- L'ús del llenguatge lligat a altres sistemes de representació (moviment, música, imatges...), com ara la cançó o les dramatitzacions.
- El descobriment de la diversitat lingüística i cultural de l'entorn, i l'adquisició i reforç de les realitzacions, valors i normes de la pròpia cultura.

*Bloc 4. El llenguatge audiovisual i tecnologies de la informació i de la comunicació.

- La iniciació en l'ús d'instruments TIC.
- L'acostament a produccions infantils senzilles i breus per mitjà de les TIC.

*Bloc 5. El llenguatge plàstic

- El descobriment del llenguatge plàstic com a mitjà de comunicació i representació.
- L'experimentació i descobriment dels elements del llenguatge plàstic (color, forma, textura...).
- La comunicació de fets, sentiments, emocions i vivències a través de produccions plàstiques realitzades amb tècniques senzilles.
- El descobriment d'obres plàstiques de l'entorn.

*Bloc 6. El llenguatge musical

- Descobrir les possibilitats sonores de la veu, del propi cos, d'objectes quotidians i d'instruments musicals.
- El soroll, el silenci i la música.
- Les qualitats del so: el ritme i la intensitat.
- Les cançons populars, danses, cançons de folklore, contemporànies, de ball i les audicions musicals.
- L'interès i la iniciativa per a participar en representacions musicals.

*Bloc 7. El llenguatge corporal

- El descobriment de les possibilitats del cos per a expressar i comunicar sentiments i emocions.
- La representació espontània i induïda de personatges, fets i situacions senzilles de forma individual i grupal, de la vida quotidiana.
- El descobriment de l'espai a partir dels desplaçaments amb moviments diversos.

Criteris d'avaluació

- Utilitzar la llengua oral per a establir una interacció positiva amb els seus iguals i amb els adults, manifestar una actitud d'escolta, atenta i de respecte cap als altres.
- Mostrar interès pels textos literaris i conèixer-ne alguna característica: conte, revista, periòdic.
- Expressar-se i comunicar-se utilitzant tècniques senzilles i materials propis dels diferents llenguatges audiovisuals i artístics.
- Gaudir de les produccions pròpies i alienes dels diferents llenguatges i desenrotllar actituds de gust i gaudi cap a les produccions artístiques.

4.2.CURRÍCULUM DELS ENSENYAMENTS DEL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL

OBJECTIUS:

L'Educació Infantil contribuirà al fet que les xiquetes i els xiquets desenrotllen les capacitats que els permeten:

- a)Conèixer el seu propi cos i el dels altres, les seues possibilitats d'acció i aprendre a respectar les diferències.
- b)Observar i explorar el seu entorn familiar, natural i social.
- c)Adquirir progressivament autonomia en les seues activitats habituals.
- d)Desenrotllar les seues capacitats afectives.
- e)Relacionar-se amb els altres i adquirir progressivament pautes elementals de convivència i relació social, així com exercitar-se en la resolució pacífica de conflictes.
- f)Desenrotllar habilitats comunicatives en diferents llenguatges i formes d'expressió.
- g)Iniciar-se en les habilitats lògic- matemàtiques, en la lectoescriptura i en el moviment, el gest i el ritme.

- h) Conèixer que a la Comunitat Valenciana hi ha dos llengües que interactuen (valencià i castellà), que han de conèixer i respectar per igual, i ampliar progressivament l'ús del valencià en totes les situacions.
- i) Descobrir l'existència d'altres llengües en el marc de la Unió Europea, i iniciar-se en el coneixement d'alguna d'estes.
- j) Conèixer i apreciar les manifestacions culturals del seu entorn, mostrant interès i respecte cap a estes, així com descobrir i respectar altres cultures pròximes.
- k) Valorar les diverses manifestacions artístiques.
- l) Descobrir les tecnologies de la informació i les comunicacions.

OBJECTIUS GENERALS D'ETAPA RELACIONATS AMB LES ÀREES

OBJECTIU D'ETAPA 1

- a) Conèixer el seu propi cos i el dels altres, les seues possibilitats d'acció i aprendre a respectar les diferències.

OBJECTIUS D'ÀREA 1

EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

- Conèixer el propi cos i les seues possibilitats d'acció, adquirint de manera progressiva una precisió més gran en els gestos i moviments.
- Descobrir i utilitzar les pròpies possibilitats motrius, sensibles i expressives, adoptant postures i actituds adequades a les diverses activitats que exerceix en la seua vida quotidiana.
- Respectar les característiques i qualitats de les altres persones, acceptant i valorant la varietat de sexes, ètnies, creences o qualsevol altre tret diferenciador.
- Prendre la iniciativa, planificar i seqüenciar la pròpia acció per a resoldre tasques senzilles i problemes de la vida quotidiana, reconeixent els seus límits i possibilitats, i buscant la col·laboració necessària.

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

- Conèixer les normes i formes de comportament social dels grups amb què interactua i establir-hi vincles fluides de relació interpersonal.
- Establir relacions amb els adults i amb els seus iguals que respongué als sentiments d'afecte que li expressen i ser capaços de respectar la diversitat i desenrotllar actituds d'ajuda i col·laboració.

ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

- Descobrir, a través dels diferents llenguatges, el seu propi cos i les seues possibilitats d'expressió i comunicació.

OBJECTIU D'ETAPA 2

- b) Observar i explorar el seu entorn familiar, natural i social

OBJECTIUS D'ÀREA 2

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

- Conèixer les normes i formes de comportament social dels grups amb què interactua i establir-hi vincles fluides de relació interpersonal.
- Explorar i observar el seu entorn familiar, social i natural, per a la planificació i l'ordenació de la seua acció en funció de la informació rebuda o percebuda.
- Establir relacions amb els adults i amb els seus iguals que respongué als sentiments d'afecte que li expressen i ser capaços de respectar la diversitat i desenrotllar actituds d'ajuda i col·laboració.
- Valorar la importància del medi físic, natural, social i cultural, per mitjà de la manifestació d'actituds de respecte i la intervenció en la seua cura, segons les seues possibilitats.
- Conèixer i apreciar festes, tradicions i altres manifestacions culturals de l'entorn a què pertany, mostrant actituds de respecte, interès i participació.
- Mostrar interès i curiositat pels canvis a què estan sotmesos els elements de l'entorn per a identificar alguns factors que els influïen.
- Descobrir aquells elements físics, naturals, socials i culturals que a través de TIC amplien el coneixement del món a què pertany.
- Conèixer, representar i anomenar, a partir de l'observació, la descripció, la manipulació i el joc, els objectes de la vida quotidiana amb formes geomètriques planes: cercle, quadrat, rectangle i triangle i formes geomètriques de volum: esfera i cub.
- Identificar algunes de les propietats més significatives dels elements del seu entorn immediat i mediat establint-hi relacions qualitatives i quantitatives que induïsquen a organitzar i comprendre progressivament el món on viu.

OBJECTIU D'ETAPA 3

- c)Adquirir progressivament autonomia en les seues activitats habituals.

OBJECTIUS D'ÀREA 3

EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

- Conèixer el propi cos i les seues possibilitats d'acció, adquirint de manera progressiva una precisió més gran en els gestos i moviments.
- Adquirir progressivament auto confiança i una imatge ajustada i positiva de si mateix i identificar les seues característiques i qualitats personals.

- Adquirir coordinació i control dinàmic en el joc, en l'execució de tasques de la vida quotidiana i en les activitats en què haja d'usar objectes amb precisió, d'acord amb el seu desenrotllament evolutiu.
- Adquirir una progressiva autonomia en les seues activitats habituals.
- Adquirir hàbits relacionats amb el benestar, la seguretat personal, la higiene i la salut, així com d'orde, constància i organització relacionats amb les diverses tasques.
- Prendre la iniciativa, planificar i seqüenciar la pròpia acció per a resoldre tasques senzilles i problemes de la vida quotidiana, reconeixent els seus límits i possibilitats, i buscant la col·laboració necessària.

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

- Adquirir, a través de la relació amb els altres, una progressiva autonomia personal.
- Relacionar-se amb els altres i aprendre les pautes elementals de convivència.
- Actuar cada vegada de forma més autònoma en les seues activitats més habituals a fi d'adquirir progressivament seguretat afectiva i emocional per a desenrotllar les seues capacitats d'iniciativa i auto confiança.

OBJECTIU D'ETAPA 4

d)Desenrotllar les seues capacitats afectives

OBJECTIUS D'ÀREA 4

EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

- Descobrir i utilitzar les pròpies possibilitats motrius, sensitives i expressives, adoptant postures i actituds adequades a les diverses activitats que exerceix en la seua vida quotidiana.
- Conèixer, manifestar i explicitar els propis sentiments, les emocions i les necessitats, i respectar els dels altres.

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

- Actuar cada vegada de forma més autònoma en les seues activitats més habituals a fi d'adquirir progressivament seguretat afectiva i emocional per a desenrotllar les seues capacitats d'iniciativa i auto confiança.
- Establir relacions amb els adults i amb els seus iguals que responguen als sentiments d'afecte que li expressen i ser capaços de respectar la diversitat i desenrotllar actituds d'ajuda i col·laboració.

ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

- Utilitzar les distintes formes de representació per a expressar i comunicar situacions, accions, desitjos i sentiments coneguts, viscuts o imaginats.

-Expressar sentiments, desitjos i idees per mitjà de l'expressió artística a través dels distints llenguatges.

OBJECTIU D'ETAPA 5

e) Relacionar-se amb els altres i adquirir progressivament pautes elementals de convivència i relació social, així com exercitar-se en la resolució pacífica de conflictes.

OBJECTIUS D'ÀREA 5

EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

-Prendre la iniciativa, planificar i seqüenciar la pròpia acció per a resoldre tasques senzilles i problemes de la vida quotidiana, reconeixent els seus límits i possibilitats, i buscant la col·laboració necessària.

-Desenrotllar actituds i hàbits de col·laboració i ajuda articulant el seu propi comportament amb les necessitats, demandes, requeriments i explicacions dels altres.

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

-Relacionar-se amb els altres i aprendre les pautes elementals de convivència.

-Conèixer les normes i formes de comportament social dels grups amb què interactua i establir-hi vincles fluides de relació interpersonal.

-Establir relacions amb els adults i amb els seus iguals que responguen als sentiments d'afecte que li expressen i ser capaços de respectar la diversitat i desenvolupar actituds d'ajuda i col·laboració.

ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

-Utilitzar tècniques i recursos bàsics de les distintes formes de representació enriquint les possibilitats comunicatives.

OBJECTIU D'ETAPA 6

f)Desenrotllar habilitats comunicatives en comunicatives en diferents llenguatges i formes d'expressió.

OBJECTIUS D'ÀREA 6

EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

-Conèixer el propi cos i les seues possibilitats d'acció, adquirint de manera progressiva una precisió més gran en els gestos i moviments.

-Descobrir i utilitzar les pròpies possibilitats motrius, sensibles i expressives, adoptant postures i actituds adequades a les diverses activitats que exerceix en la seua vida quotidiana.

- Adquirir coordinació i control dinàmic en el joc, en l'execució de tasques de la vida quotidiana i en les activitats en què haja d'usar objectes amb precisió, d'acord amb el seu desenrotllament evolutiu.
- Conèixer, manifestar i explicitar els propis sentiments, les emocions i les necessitats, i respectar els dels altres.

ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

- Descobrir, a través dels diferents llenguatges, el seu propi cos i les seues possibilitats d'expressió i comunicació.
- Conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenrotllen la imaginació i la creativitat.
- Utilitzar tècniques i recursos bàsics de les distintes formes de representació enriquint les possibilitats comunicatives.
- Expressar sentiments, desitjos i idees per mitjà de l'expressió artística a través dels diferents llenguatges.
- Interpretar i produir imatges com una forma de comunicació i de gaudi, a fi de descobrir i identificar els elements bàsics de l'expressió artística.

OBJECTIU D'ETAPA 7

- g) Iniciar-se en les habilitats lògic matemàtiques, en la lectoescriptura i en el moviment, el gest i el ritme.

OBJECTIUS D'ÀREA 7

EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

- Conèixer el propi cos i les seues possibilitats d'acció, adquirint de manera progressiva una precisió més gran en els gestos i moviments.

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

- Descobrir aquells elements físics, naturals, socials i culturals que a través de TIC amplien el coneixement del món a què pertany.
- Conèixer, representar i anomenar, a partir de l'observació, la descripció, la manipulació i el joc, els objectes de la vida quotidiana amb formes geomètriques planes: cercle, quadrat, rectangle i triangle i formes geomètriques de volum: esfera i cub.
- Iniciar-se en les habilitats numèriques bàsiques, la noció de quantitat i la noció d'orde dels objectes.
- Aprendre a utilitzar adequadament instruments, utensilis, ferramentes i màquines per a realitzar activitats senzilles i resoldre problemes pràctics en el marc tècnic de la seua cultura.

-Identificar algunes de les propietats més significatives dels elements del seu entorn immediat i mediat establint-hi relacions qualitatives i quantitatives que induïsquen a organitzar i comprendre progressivament el món on viu.

OBJECTIU D'ETAPA 8

h) Conèixer que la Comunitat Valenciana hi ha dos llengües que interactuen (valencià i castellà), que han de conèixer i respectar per igual, i ampliar progressivament l'ús del valencià en totes les situacions.

OBJECTIUS D'ÀREA 8

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

-Conèixer les normes i formes de comportament social dels grups amb què interactua i establir-hi vincles fluides de relació interpersonal.

-Valorar la importància del medi físic, natural, social i cultural, per mitjà de la manifestació d'actituds de respecte i la intervenció en la seua cura, segons les seues possibilitats.

-Conèixer i apreciar festes, tradicions i altres manifestacions culturals de l'entorn a què pertany, mostrant actituds de respecte, interès i participació.

-Descobrir aquells elements físics, naturals, socials i culturals que a través de TIC amplien el coneixement del món a què pertany.

ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

-Conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenrotllen la imaginació i la creativitat.

-Valorar i apreciar les produccions pròpies, les dels seus companys i algunes de les diverses obres artístiques del patrimoni conegudes per mitjà de TIC o in situ, i donar-los un significat que els aproximen a la comprensió del món cultural a què pertanyen.

OBJECTIU D'ETAPA 9

i) Descobrir l'existència d'altres llengües en el marc de la UE, i iniciar-se en el coneixement d'alguna d'estes.

OBJECTIUS D'ÀREA 9

ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

-Conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenrotllen la imaginació i la creativitat.

OBJECTIU D'ETAPA 10

j) Conèixer i apreciar les manifestacions culturals del seu entorn, mostrant interès i respecte cap a estes, així com descobrir i respectar altres cultures pròximes.

OBJECTIUS D'ÀREA 10

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

- Conèixer les normes i formes de comportament social dels grups amb què interactua i establir-hi vincles fluides de relació interpersonal.
- Valorar la importància del medi físic, natural, social i cultural, per mitjà de la manifestació d'actituds de respecte i la intervenció en la seua cura, segons les seues possibilitats.
- Conèixer i apreciar festes, tradicions i altres manifestacions culturals de l'entorn a què pertany, mostrant actituds de respecte, interès i participació.

ELS LENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

- Valorar i apreciar les produccions pròpies, les dels seus companys i algunes de les diverses obres artístiques del patrimoni conegudes per mitjà de TIC o in situ, i donar-los un significat que els aproximen a la comprensió del món cultural a què pertanyen.

OBJECTIU D'ETAPA 11

k) Valorar les diverses manifestacions artístiques.

OBJECTIUS D'ÀREA 11

ELS LENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

- Interpretar i produir imatges com una forma de comunicació i de gaudi, a fi de descobrir i identificar els elements bàsics de l'expressió artística.
- Aplicar hàbits d'higiene i rutines en l'ús del material per al desenrotllament de l'expressió artística, que faciliten la consecució de l'autonomia personal i la col·laboració amb el grup social a què pertanyen.

OBJECTIU D'ETAPA 12

l) Descobrir les tecnologies de la informació i les comunicacions.

OBJECTIUS D'ÀREA 12

EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

- Explorar i observar el seu entorn familiar, social i natural, per a la planificació i l'ordenació de la seua acció en funció de la informació rebuda o percebuda.
- Descobrir aquells elements físics, naturals, socials i culturals que a través de TIC amplien el coneixement del món a què pertany.

ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

-Valorar i apreciar les produccions pròpies, les dels seus companys i algunes de les diverses obres artístiques del patrimoni conegudes per mitjà de TIC o in situ, i donar-los un significat que els aproximen a la comprensió del món cultural a què pertanyen.

4.3.OBJECTIUS D'ÀREES

I. EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

1.Conèixer el propi cos i les seues possibilitats d'acció, adquirint de manera progressiva una precisió més gran en els gestos i moviments.

2.Descobrir i utilitzar les pròpies possibilitats motrius, sensibles i expressives, adoptant postures i actituds adequades a les diverses activitats que exerceix en la seua vida quotidiana.

3.Adquirir progressivament autoconfiança i una imatge ajustada i positiva de si mateix i identificar les seues característiques i qualitats personals.

4.Respectar les característiques i qualitats de les altres persones, acceptant i valorant la varietat de sexes, ètnies, creences o qualsevol altre tret diferenciador.

5.Adquirir coordinació i control dinàmic en el joc, en l'execució de tasques de la vida quotidiana i en les activitats en què haja d'usar objectes amb precisió, d'acord amb el seu desenrotllament evolutiu.

6.Conèixer, manifestar i explicitar els propis sentiments, les emocions i les necessitats, i respectar els dels altres.

7.Adquirir una progressiva autonomia en les seues activitats habituals.

8.Adquirir hàbits relacionats amb el benestar, la seguretat personal, la higiene i la salut, així com d'orde, constància i organització relacionats amb les diverses tasques.

9.Prendre la iniciativa, planificar i seqüenciar la pròpia acció per a resoldre tasques senzilles i problemes de la vida quotidiana, reconeixent els seus límits i possibilitats, i buscant la col·laboració necessària.

10.Desenrotllar actituds i hàbits de col·laboració i ajuda articulant el seu propi comportament amb les necessitats, demandes, requeriments i explicacions dels altres.

II. EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

1. Adquirir, a través de la relació amb els altres, una progressiva autonomia personal.
2. Relacionar-se amb els altres i aprendre les pautes elementals de convivència.
3. Conèixer les normes i formes de comportament social dels grups amb què interactua i establir-hi vincles fluides de relació interpersonal.
4. Actuar cada vegada de forma més autònoma en les seues activitats més habituals a fi d'adquirir progressivament seguretat afectiva i emocional per a desenrotllar les seues capacitats d'iniciativa i autoconfiança.
5. Explorar i observar el seu entorn familiar, social i natural, per a la planificació i l'ordenació de la seua acció en funció de la informació rebuda o percebuda.
6. Establir relacions amb els adults i amb els seus iguals que responguen als sentiments d'afecte que li expressen i ser capaços de respectar la diversitat i desenrotllar actituds d'ajuda i col·laboració.
7. Valorar la importància del medi físic, natural, social i cultural, per mitjà de la manifestació d'actituds de respecte i la intervenció en la seua cura.
8. Conèixer i apreciar festes, tradicions i altres manifestacions culturals de l'entorn a què pertany, mostrant actituds de respecte, interès i participació.
9. Mostrar interès i curiositat pels canvis a què estan sotmesos els elements de l'entorn per a identificar alguns factors que els influïen.
10. Descobrir aquells elements físics, naturals, socials i culturals que a través de TIC amplien el coneixement del món a què pertany.
11. Conèixer, representar i anomenar, a partir de l'observació, la descripció, la manipulació i el joc, els objectes de la vida quotidiana amb formes geomètriques planes: cercle, quadrat, rectangle i triangle i formes geomètriques de volum : esfera i cub.
12. Iniciar-se en les habilitats numèriques bàsiques, la noció de quantitat i la noció d'orde dels objectes.
13. Aprendre a utilitzar adequadament instruments, utensilis, ferramentes i màquines per a realitzar activitats senzilles i resoldre problemes pràctics en el marc tècnic de la seua cultura.

14. Identificar algunes de les propietats més significatives dels elements del seu entorn immediat i mediat establint-hi relacions qualitatives i quantitatives que induïsquen a organitzar i comprendre progressivament el món on viu.

II. ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

1. Descobrir, a través dels diferents llenguatges, el seu propi cos i les seues possibilitats d'expressió i comunicació.

2. Conèixer els diferents llenguatges i aplicar tècniques perquè desenrotllen la imaginació i la creativitat.

3. Utilitzar les distintes formes de representació per a expressar i comunicar situacions, accions, desitjos i sentiments coneguts, viscuts o imaginats.

4. Utilitzar tècniques i recursos bàsics de les distintes formes de representació enriquint les possibilitats comunicatives.

5. Valorar i apreciar les produccions pròpies, les dels seus companys i algunes de les diverses obres artístiques del patrimoni conegudes per mitjà de TIC o in situ, i donar-los un significat que els aproximem a la comprensió del món cultural a què pertanyen.

6. Expressar sentiments, desitjos i idees per mitjà de l'expressió artística a través dels distintes llenguatges.

7. Interpretar i produir imatges com una forma de comunicació i de gaudi, a fi de descobrir i identificar els elements bàsics de l'expressió artística.

8. Aplicar hàbits d'higiene i rutines en l'ús del material per al desenrotllament de l'expressió artística, que faciliten la consecució de l'autonomia personal i la col·laboració amb el grup social a què pertanyen.

4.4. ORGANITZACIÓ DE CONTINGUTS.

ORGANITZACIÓ DELS CONTINGUTS DEL 2ⁿ CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL.

AREA: EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I AUTONOMIA PERSONAL

BLOC 1.- El cos i la pròpia imatge

CONTINGUTS

- a)El cos humà. Característiques diferencials del cos. L'esquema corporal. El to, la postura, l'equilibri.
- b)Sensacions i percepcions. Els sentits i les seues funcions.
- c)La confiança en les possibilitats i capacitats pròpies per a realitzar les tasques. Les necessitats bàsiques del cos.
- d)Valoració i actitud positiva davant de les demostracions de sentiments, d'emocions i de vivències pròpies i dels altres, i el seu control gradual.
- e)Acceptació i valoració ajustada i positiva de la pròpia identitat i de les seues possibilitats i limitacions, així com de les diferències pròpies i dels altres evitant discriminacions.

BLOC 2. El joc i el moviment.

CONTINGUTS

- a)La consciència de les possibilitats i les limitacions motrius delcos.
- b)La coordinació i el control de les habilitats motrius fines i bàsiques.
- c)Les nocions bàsiques d'orientació en l'espai i en el temps.
- d)El desenrotllament del joc protagonitzat com a mitjà per a conèixer la realitat.
- e)L'acceptació de les normes implícites que regeixen els jocs de representació de papers.
- f)L'actitud d'ajuda i col·laboració amb els companys en els jocs i en la vida quotidiana.
- g)El control dinàmic i estàtic del propi cos i dels objectes i la seua valoració en el desenrotllament funcional de les activitats quotidianes i en els jocs específics i generals.

BLOC 3. L'activitat i la vida quotidiana

CONTINGUTS

- a)La percepció dels desitjos i dels estats d'ànim, la seua manifestació i comunicació. La pràctica de destreses, actituds, normes i la consolidació d'hàbits positius.
- b)L'adquisició d'autonomia operativa per mitjà del desenrotllament per si mateixos d'un creixent nombre d'accions de la vida quotidiana, especialment en la satisfacció de necessitats corporals, el vestit, el menjar, etc.
- c)El coneixement i l'ús dels instruments, tècniques, habilitats i seqüències en activitats pròpies de la vida quotidiana.
- d)La interacció i col·laboració amb actituds positives per a establir relacions d'afecte amb els altres.

BLOC 4. L'atenció personal i la salut

CONTINGUTS

- a)La salut i l'atenció d'un mateix.
- b)Les accions que afavoreixen la salut. L'alimentació i el descans.

- c) L'habituaçió a la neteja de les corresponents i diverses parts del cos i d'aquest en la seua totalitat.
- d) L'atenció del seu entorn per a poder realitzar les activitats en espais nets i ordenats.
- e) L'adquisició d'hàbits adequats per a evitar situacions de perill i la sol·licitud d'ajuda davant d'aquestes.

ÀREA: MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

1. Medi físic: relacions i mesures

a) Les propietats i relacions d'objectes i col·leccions:

- Color
- Forma
- Grandària
- Grossor
- Textura
- Semblances i diferències
- Pertinença i no pertinença

b) L'agrupació d'objectes en col·leccions atenent les seues propietats i atributs.

c) El gust per explorar objectes i activitats que impliquen posar en pràctica coneixements sobre les relacions entre objectes.

d) El nombre cardinal i ordinal.

e) La construcció de la sèrie numèrica per mitjà de l'addició de la unitat.

f) La representació gràfica de les col·leccions d'objectes per mitjà del nombre cardinal. La utilització de la sèrie numèrica per a comptar elements de la realitat quotidiana.

g) La resolució de problemes que impliquen l'aplicació de senzilles operacions.

h) El descobriment de les nocions bàsiques de mesura: longitud, grandària, capacitat, pes i temps.

i) L'estimació de la duració d'algunes rutines de la vida quotidiana en relació amb les unitats de temps. El coneixement de formes geomètriques planes i de cossos geomètrics. L'adquisició de nocions bàsiques d'orientació i situació en l'espai.

2. L'acostament a la naturalesa

a) El coneixement de les característiques generals dels sers vius i de la matèria inerta: semblances diferències.

b) L'observació dels fenòmens atmosfèrics: causes i conseqüències

c) L'observació i exploració d'animals i plantes del seu entorn.

d) La presa de consciència dels canvis que es produeixen en els sers vius. Aproximació al cicle vital.

e) El desenvolupament de la curiositat, atenció i respecte cap als animals i plantes com a primera actituds per a la conservació del medi natural.

f) La identificació de distints tipus de paisatge: paisatge rural i paisatge urbà.

g) L'experimentació i el descobriment de la utilitat i aprofitament d'animals, plantes i recursos natural per part de la societat i dels propis xiquetes i xiquets.

- h) L'exploració i coneixement de les interaccions i relacions entre animals, entre animals i plantes entre sers vius i el seu entorn.
- i) El gaudi al realitzar activitats en contacte amb la naturalesa.

BLOC 3. La cultura i vida en societat

CONTINGUNTS

- a) La percepció dels primers grups socials de pertinença.
- b) La presa de consciència de la necessitat dels grups socials i del seu funcionament intern. Les relacions afectives que s'hi estableixen.
- c) La valoració i el respecte de les normes que regeixen la convivència en els grups socials a què pertanyen.
- d) El descobriment de les diferents formes d'organització humana, segons la seua ubicació en els distints paisatges: rural i urbà.
- e) L'observació de l'activitat humana en el medi; funcions, tasques i oficis habituals.
- f) La presa de consciència dels servicis relacionats amb el consum.
- g) El coneixement d'altres models de vida i de cultures en el propi entorn i el descobriment d'altres societats a través dels mitjans de comunicació.
- h) La participació en manifestacions culturals, en la vida social, en les festes, en manifestacions artístiques, costums i celebracions populars

ÀREA: ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

*BLOC 1. Les llengües i els parlants

COMPETÈNCIA COMUNA

- a) El descobriment de la presència de dos llengües oficials usades en l'entorn social i a l'escola, així com d'altres usades per persones de tot el món.
- b) El reconeixement de la conveniència i la necessitat de conèixer els dos idiomes oficials i utilitzar-los progressivament.
- c) L'actitud positiva cap a les diferents llengües i cultures que conviuen en la nostra societat, i el respecte pels usos lingüístics particulars de cada persona.
- d) L'interès per l'ús del valencià en qualsevol situació, especialment quan no és la llengua habitual.

2.- Llenguatge verbal

COMPETÈNCIA COMUNA

2.1. Escoltar, parlar i conversar

- a) La utilització i valoració progressiva de la llengua oral per a evocar i relatar fets, per a explorar coneixements i aprendre; per a expressar i comunicar idees i sentiments, per

a establir relacions amb els membres de la seua societat i per a regular la pròpia conducta i la dels altres.

b) La iniciativa, l'interès i la participació en la comunicació oral en les situacions de la vida quotidiana a l'aula, com a mitjà per a establir i mantenir relacions socials, resoldre un conflicte o planificar una activitat al mateix temps que es respecten les normes socials que regulen l'intercanvi lingüístic.

VALENCIÀ

c) L'ús progressiu del lèxic valencià genuí propi de l'estàndard oral, en substitució de les formes incorrectes i dels barbarismes incorporats pel llenguatge col·loquial.

d) L'adquisició i utilització en l'àmbit oral, en situacions quotidianes contextualitzades, de les formes genuïnes de la llengua: sons de vocals obertes i tancades, formes del plural, preposicions, els pronoms adverbials en i hi, el partitiu de, i l'ús bàsic dels verbs ser i estar.

e) L'ús de les construccions lingüístiques genuïnes i de les formes pròpies del valencià que afavorisquen un domini progressiu dels elements necessaris per a la comprensió i les produccions orals correctes: discriminació auditiva, entonació adequada i pronunciació de tots els sons (s sorda i sonora, distinció b/v, emmudiments, geminació...).

VALENCIÀ I CASTELLÀ

f) L'ús progressiu, d'acord amb l'edat, d'una estructuració gramatical correcta, una entonació i pronunciació clara.

COMPETÈNCIA COMUNA

g) La participació i l'escolta activa en situacions habituals de comunicació. Acomodació progressiva dels seus enunciatos als formats convencionals, així com l'acostament a la interpretació de missatges, textos i relats orals produïts per mitjans audiovisuals.

h) La utilització adequada de les normes que regeixen l'intercanvi lingüístic, sobretot el respecte al torn de paraula i l'escolta atenta i respectuosa. adequada i una pronunciació clara.

La construcció compartida en les diferents situacions d'interacció per a avançar en la comunicació i l'intercanvi de comunicació, de manera que s'ajuste al context per a ampliar els seus coneixements i arribar a unes solucions o conclusions.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

j) El descobriment i el coneixement progressiu del funcionament de la llengua oral amb curiositat i interès per l'anàlisi i conclusions dels aspectes fònics i lèxics.

COMPETÈNCIA COMUNA

k) L'ús progressiu de les estratègies bàsiques per a la comprensió:

escoltar atentament, conèixer les relacions de causa-efecte que l'ajuden a predir el desenrotllament de la trama, etc., i connectar el que s'escolta amb les experiències personals.

2.2. Aproximació a la llengua escrita

COMPETÈNCIA COMUNA

- a) L'aproximació a l'ús de la llengua escrita com a mitjà de comunicació, de busca d'informació i de font de plaer, de manera que reconega les seues funcions en l'activitat social. Interès per explorar alguns dels seus elements.
- b) L'observació, l'exploració i la utilització dels diferents textos habituals, dels llocs on apareixen i de la seua funció comunicativa (textos de l'entorn quotidià, d'informació i d'esbarjo i transmissió cultural).
- c) La situació davant dels textos des d'un primer moment com a receptor lector i com a productor-escriptor, amb intenció comunicativa, que posa en joc els seus coneixements lingüístics (silueta, reconeixement de grafies, paraules...) i tècnics (ús dels instruments d'escriptura), dels diferents suports (paper, ordinador...) i dels diferents recursos (llibres, revistes, rètols, catàlegs, làmines...).
- d) L'interès per parlar i pensar a fi d'escriure i llegir des de les seues competències i dominar progressivament el sistema d'escriptura.
- e) L'ús de les competències de lectoescriptura bàsiques (direccionalitat, linealitat, orientació esquerra-dreta, distribució del text, posició a l'escriure) des dels primers moments del procés de construcció de l'escrit.
- f) La diferenciació entre les formes escrites i altres formes d'expressió gràfica. La identificació de paraules i frases escrites significatives i usuales. La percepció de diferències i semblances. La iniciació al coneixement del codi escrit a través d'eixes paraules i frases.
- g) L'ús, gradualment autònom de diferents suports de la llengua escrita com a llibres, revistes, periòdics, cartells o etiquetes. La utilització progressivament ajustada de la informació que proporcionen.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

- h) La lectura en veu alta de paraules i xicotets textos ja coneguts, després d'una preparació a nivell oral i una memorització prèvia, amb la pronunciació, l'entonació i el ritme adequats.
- i) La interpretació i descripció d'imatges (fotografies, dibuixos...) i de textos que combinen text i imatge (anuncis, contes il·lustrats...), especialment d'aquells procedents de l'entorn immediat de la xiqueta o del xiquet i de l'escola.
- j) La reconstrucció progressiva i acurada dels errors més comuns del llenguatge col·loquial per arribar a l'estàndard oral, esborrant del text a partir del qual s'ha de construir l'escrit.
- k) L'ús correcte del llenguatge que s'escriu, amb un lèxic ric i genuí apropiat per a l'acte d'escriptura, a més de la valoració positiva dels intents de reconstrucció del codi.

COMPETÈNCIA COMUNA

l) L'interès i l'atenció en l'escolta de narracions, explicacions, instruccions o descripcions llegides per altres persones.

m) L'ús progressiu de les característiques bàsiques dels contes impresos i interès per interpretar-los.

n) La utilització de l'escriptura per a aconseguir finalitats reals. Interès i disposició per a l'ús d'algunes convencions del sistema de la llengua escrita, com a linealitat, orientació i organització de l'espai, i gust per produir missatges amb traços cada vegada més precisos i llegibles.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

o) El descobriment, la identificació i la pràctica adequada dels elements de la representació gràfica del sistema d'escriptura: correspondència grafia- fonema, identificació de lletres, segmentació de paraules, síl·labes i fonemes.

p) La interpretació i la producció col·lectiva i individual de paraules, frases i textos en situacions comunicatives rellevants i pròximes a la xiqueta o al xiquet, així com de paraules, frases i textos que acompanyen imatges amb intenció comunicativa i lúdica, després d'una preparació col·lectiva prèvia i amb la guia de la mestra o del mestre.

COMPETÈNCIA COMUNA

q) La valoració de l'atenció en el contingut i la presentació de les produccions pròpies i dels altres i de l'adequació a les diverses exigències de les diferents situacions comunicatives.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

r) L'ús del vocabulari específic per a referir-se a elements bàsics que configuren el text escrit (títol, portada, il·lustració, paraula, lletra...).

LLENGUA ESTRANGERA

s) El descobriment i la identificació de diferents portadors textuais en llengua estrangera.

2.3. Aproximació a la literatura

VALENCIÀ I CASTELLÀ

a) L'escolta, la interpretació i la comprensió de contes, relats, llegendes i endevinalles, tant tradicionals com contemporànies, com a font de plaer i d'aprenentatge.

b) L'escolta, la memorització i el recitat, de forma individual i en grup, d'alguns textos de caràcter poètic, de tradició cultural o d'autor, de manera que es gaudeix de les sensacions que el ritme, la rima i la bellesa de les paraules produeixen.

c) La participació creativa en jocs lingüístics per a divertir-se i per a aprendre.

- d) La dramatització de textos literaris amb l'ajuda d'altres recursos lingüístics diferents del llenguatge verbal.
- e) La descripció d'un esdeveniment habitual amb les seues pròpies paraules, respectant progressivament l'orde cronològic.

COMPETÈNCIA COMUNA

- f) L'interès per compartir interpretacions, sensacions i emocions provocades per les produccions literàries.
- g) La utilització de la biblioteca amb respecte i atenció i la seua valoració com a recurs informatiu, d'entreteniment i gaudi.
- h) L'accés a l'arrel cultural comunitària i a l'imaginari col·lectiu.
- i) El descobriment dels textos literaris com a font de construcció i d'enriquiment del discurs propi.
- j) L'ús progressiu de les característiques bàsiques dels contes impresos (fórmules de començament i final, plantejament, nu i desenllaç).
- k) La valoració del contingut i la presentació de les produccions pròpies i dels altres, i de l'adequació a les diverses exigències de les diferents situacions comunicatives

LLENGUA ESTRANGERA (ANGLÉS)

- l) L'escolta i comprensió del sentit global dels contes, tant tradicionals com contemporanis, amb suport visual i/o gestual, com a font de plaer i d'aprenentatge.
- m) L'escolta, la memorització i el recitat, de forma individual i en grup, d'alguns textos de caràcter poètic, de tradició cultural o d'autor, treballats primer amb recursos lingüístics no verbals, de manera que es gaudisca de les sensacions que el ritme, la rima i la bellesa de les paraules produeixen.

3. La llengua com a instrument d'aprenentatge

COMPETÈNCIA COMUNA

- a) El descobriment de la llengua oral i escrita com a mitjà per a informar-se, per a aprendre i per a pensar.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

- b) L'acceptació de l'estàndard oral valencià i de les formes correctes genuïnes més pròximes a l'entorn escolar com a varietat de llengua formal de l'escola, compatible amb el col·loquial del carrer, i que cal usar en contextos formals.

COMPETÈNCIA COMUNA

- c) El coneixement i ús dels procediments implicats en el llenguatge verbal necessari per a apropiarse del coneixement del món que els envolta.

d) La construcció dels significats culturals dels elements de la realitat i del medi en què viuen per mitjà de la interacció i l'ús del llenguatge amb altres membres de la seua cultura o d'altres.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

e) L'ús del discurs per a planificar i dur a terme les activitats quotidianes de comunicació i d'organització de la vida diària de l'aula, de manera que s'expressen progressivament amb unes construccions lingüístiques acurades i amb una pronunciació correcta.

f) L'ús precís i apropiat del lèxic genuí característic de les diferents àrees, especialment del que ha sigut substituït per formes híbrides, incorrectes o per diferents àrees, especialment del que ha sigut substituït per formes híbrides, incorrectes o per vocabulari d'altres llengües.

g) La comprensió de les explicacions de la mestra o del mestre sobre un tema, els passos d'una tasca, la manera de buscar informació..., sense que se li haja mestre sobre un tema d'interès, els passos d'una tasca, la manera de buscar informació..., sense que se li haja d'explicar individualment.

h) L'ús de la llengua per a planificar un projecte de treball o una xicoteta investigació, per a construir de manera col·lectiva els coneixements i per a recapitular i verbalitzar els resultats, respectant les normes socials establides que regulen l'intercanvi lingüístic.

COMPETÈNCIA COMUNA

i) L'ús d'estratègies de comprensió i d'utilització de recursos i fonts d'informació escrita (fullets informatius, llibres divulgatius, biblioteca d'aula...) i de les tecnologies de la informació i la comunicació com a mitjans d'informació i d'aprenentatge.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

j) El descobriment i l'acceptació d'altres fonètiques i altres formes amb lèxic diferent de la pròxima, en la utilització dels recursos, fonts d'informació i tecnologies de la informació i la comunicació, com a variants dialectals del mateix sistema lingüístic.

k) La interpretació i l'escriptura de textos informatius senzills per mitjà d'un registre pròxim a la parla de l'entorn, com a producte d'una busca prèvia sobre experiències pròximes a l'alumne i de l'elaboració col·lectiva del pretext.

COMPETÈNCIA COMUNA

l) La interpretació i l'ús de l'escrit combinat amb altres formes de representació (imatges, fotografies...) amb diverses finalitats: fer un registre de dades, elaborar un dossier explicatiu d'una investigació o un projecte...

m) L'ús de llistes, murals i esquemes conceptuals en la planificació, elaboració i avaluació d'una investigació o un projecte.

n) L'ús de les competències disponibles i dels coneixements i les regularitats de la primera llengua, com a base per a l'adquisició i construcció de la segona.

4. Aproximació a les TIC

COMPETÈNCIA COMUNA

- a) L'aproximació a les produccions TIC breus i senzilles.
- b) La iniciació en l'ús dels instruments TIC.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

- a) El descobriment dels diferents mitjans (ràdio, foto, cine, vídeo, televisió, còmic, videojoc, etc.) a partir dels que tenen a casa i dels quals són usuaris.

COMPETÈNCIA COMUNA

- b) La iniciació en l'ús d'instruments tecnològics com l'ordinador, càmera o reproductors de so i d'imatge, com a elements de comunicació.
- c) L'ús de les funcions més elementals d'un programari adequat a l'edat. Obrir i tancar l'aplicació, usar els perifèrics, entrar i eixir d'una icona, pintar un dibuix, passar la pàgina d'un llibre multimèdia, etc.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

- d) La producció de missatges audiovisuals senzills utilitzant diferents mitjans (foto, transparència, gravació en una casset, en vídeo, etc.), posar-li un títol i el nom de l'autor.
- e) La familiarització amb el llenguatge dels diferents mitjans: observació descripció dels elements d'una imatge fixa, diferents punts de vista (angles de visió), diferents distàncies (planificació), associació so- imatge, associació so- imatge, producció d'efectes de so, etc.
- f) L'acostament a produccions audiovisuals com ara pel·lícules, dibuixos animats o videojocs. Valoració crítica dels seus continguts i de la seua estètica.
- g) La comparació de les propietats i les característiques dels objectes reals amb la seua representació gràfica.

COMPETÈNCIA COMUNA

- h) La distinció progressiva entre la realitat i la representació audiovisual.
- i) La presa progressiva de consciència de la necessitat d'un ús moderat dels mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.

VALENCIÀ I CASTELLÀ

- j) La utilització de les tecnologies de la informació i comunicació per a augmentar el vocabulari i les expressions i gaudir dels jocs de llengua.

LLENGUA ESTRANGERA

- k) La utilització de les tecnologies de la informació i comunicació per a augmentar el vocabulari i les expressions i gaudir dels jocs de llengua.

5. Llenguatge plàstic

- a)El descobriment del llenguatge plàstic com a mitjà de comunicació i representació.
- b)El coneixement dels materials de ductilitat i textura variada.
- c)L'aplicació de les tècniques bàsiques per al llenguatge plàstic i la creativitat.
- d)El descobriment i la utilització de la gamma dels colors primaris i de les seues mescles.
- e)L'interès, el respecte i la valoració per les elaboracions plàstiques pròpies i dels altres.
- f)El descobriment de la diversitat d'obres plàstiques que es troben presents a l'entorn i que el xiquet i la xiqueta són capaços de reproduir.
- g)El manteniment i atenció d'utensilis plàstics bàsics que s'utilitzen per a expressar el llenguatge plàstic.
- h)La consolidació de la motricitat per a aconseguir el moviment precís en la producció plàstica.

6. Expressió musical

- a)El coneixement de la música com a mitjà d'expressió i com a sistema de representació.
- b)El descobriment del soroll, silenci i música.
- c)El coneixement de les propietats sonores de la veu, dels objectes d'ús quotidià i dels instruments musicals.
- d)La discriminació dels sons i sorolls de la vida diària.
- e)Les qualitats del so: intensitat i ritme.
- f)El coneixement de les cançons populars infantils, danses, cançons del folklore, cançons contemporànies, ball i audicions.
- g)L'interès i la iniciativa per a participar en representacions.
- h)El coneixement de les propietats sonores de la veu.

7. Llenguatge corporal

- a)El descobriment de les possibilitats del cos per a expressar i comunicar sentiments i emocions.
- b)El coneixement del cos: activitat, moviment, respiració, equilibri i relaxació.
- c)L'aplicació de les nocions espai- temporals amb el propi cos.
- d)El descobriment de l'espai a través del desplaçament amb moviments diversos.
- e)L'interès i la iniciativa per a participar en representacions de dansa i de teatre, entre d'altres.
- f)La vivència del llenguatge corporal amb intencionalitat comunicativa i expressiva en activitats motrius del propi cos.
- g)La imitació i representació de situacions, de personatges, d'històries senzilles, reals i evocades individualment i en grups xicotets.

4.5. TRACTAMENT DE TEMES TRANSVERSALS.

Aquests temes enclouen tota una sèrie de valors de gran importància per al desenvolupament evolutiu i integral del xiquet/a. És per això que es treballaran en

cadascuna de les àrees curriculars d'una manera continua, i no com un àrea concreta i independent.

Els temes transversals que treballarem als tres nivells del nostre centres, són els següents:

- Educació moral i per la pau.
- Educació per a la salut.
- Educació per a la igualtat entre sexes.
- Educació viària.
- Educació ambiental.
- Educació del consumidor.

Educació moral i per la pau.

-El concepte de sí mateix:

Per reforçar el concepte del xiquet/a és important valorar i elogiar al màxim totes les seues conductes positives, alhora que castiguem el mínim possible les seues conductes negatives. Reforçar les coses bones per arribar a l'eliminació de les coses roïnes és un dels millors camins per evitar que el xiquet/a creixa pensant en coses negatives sobre ell.

-La convivència:

Cal potenciar des de menuts la convivència encara que siga difícil.

Al centre es regim segons la normativa del *Decret 39/2008, de 4 d'abril, del Consell*, sobre la convivència en els centres docents no universitaris sostinguts amb fons públics i sobre els drets i deures de l'alumnat, pares, mares, tutors o tutores, professorat i personal d'administració i serveis.

Tanmateix tindrem en compte l'esmentada normativa, *amb l'Ordre 62/2014, de 28 de juliol, de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esport*, per la qual s'actualitza la normativa que regula l'elaboració dels plans de convivència en els centres educatius del a Comunitat Valenciana i s'establixen els protocols d'actuació i intervenció davant de supòsits de violència escolar.

Al nostre centre, els problemes de convivència no són greus. Partirem d'una reeducació de les famílies, mitjançant l'escola de pares i mares, amb temes destinats a la informació sobre temes de convivència, educació en valors...que promouen la mentalització de les famílies, la qual influeix en l'educació dels seus fills/es i es trasllada a l'escola.

Com que pensem que l'educació en valors és fonamental per poder arribar un bon nivell de convivència, partirem de la família com a nucli de referència i responsable de l'adquisició d'aquests. Sols és mostrar als fills el que al nostre parer és bo o roïns, el que val i el que no val.

Pensem que a un centre com el nostre, que tant sols imparteix el primer curs del primer cicle i el segon cicle d'educació infantil, la nostra llavor conjunta en aquest parer és fonamental.

Al centre, i com a tractament transversal, es fa diàriament l'educació en valors i hàbits. Enumerem a continuació una sèrie dels quals tractem:

El respecte, la paciència, la constància, la prudència, la urbanitat, l'orde, la sinceritat, la confiança, el diàleg, la tolerància, la creativitat, la cooperació, la compassió, la generositat, l'amistat, la llibertat, la justícia, la pau, l'alegria.

Tots aquests, amb les seues derivacions i amb un tractament específic, mitjançant contes i activitats lúdiques, proporcionen als nostres alumnes les bases d'una adequada convivència i la preparació per al seu futur.

-Respecte a la diversitat:

Cal fomentar el respecte a la diversitat en els xiquets des de molt xicotets. Tanmateix, com al tema de la convivència, és el centre el que deu proporcionar una via de reflexió i coneixença davant aquests temes.

La intervenció educativa ha de contemplar, com a principi, la diversitat de l'alumnat, adaptant la pràctica educativa a les característiques personals, necessitats, interessos i estil cognitiu dels xiquets/etes, donada la importància que en estes edats adquireix el procés de desenvolupament.

La conselleria establirà procediments que permeten identificar aquelles característiques que puguen tindre incidència en l'evolució escolar del xiquets/etes. Així mateix, facilitaran la coordinació de tots els sectors que intervinguen en l'atenció d'este alumnat.

Al centre, adoptarem les mesures oportunes dirigides a l'alumnat que presenta necessitats específiques de suport educatiu. Realitzarem una valoració prèvia pel mestre tutor, qui dirigirà mitjançant l'escrit de demanda establert a l'orientadora, explicant-li el motiu de la seua intervenció. Aquesta realitzarà l'estudi pertinent de l'alumne i traslladarà els resultats a la mestra tutora, indicant-li les accions a dur endavant, traslladant-les als diferents especialistes si cal i amb la informació adequada a les famílies.

El centre atindrà els alumnes que presenten necessitats educatives especials buscant la resposta educativa que millor s'adapte a les seues característiques i necessitats personals, d'acord amb la normativa vigent.

L'escola de pares està servint com a mitjà de comunicació entre el centre i les famílies, par tal de fer una aproximació a les realitats socials i les diferències existents, promovent la visió com a iguals de totes i tots els ciutadans i, com no, dels nostres alumnes.

Mitjançant el Pla d'Acollida del centre es fa un tractament davant totes les possibles diversitats al centre, que es concretaran amb més exactitud al Pla d'acció amb la diversitat.

Educació per a la salut.

-Alimentació i nutrició:

Aprofitar el menjador de l'escola i el tractament de projectes, festes i elaboració de receptes, l'hora de l'esmorzar, els xiquets/etes aprendran a menjar, a no llaçar-lo, a acabar-s'ho tot, a esperar a l'hora de menjar i a exercitar la musculatura de la boca per a passar posteriorment, a la utilització de la forqueta i la cullera.

Aprofitar els moments d'esmorzar a les aules, amb les normes adients, respectar un dia de la fruita, fomentar hàbits d'esmorzars saludables (no bolleria industrial, no llepolies, no snack, no sucs ni batuts, ni lactis).

-Activitat física:

El coneixement del cos en moviment (posicions, coordinació, control global i control segmentari): El xiquet va explorant-lo i ampliant el seu domini d'una manera totalment espontània, si li facilitem l'espai i el material adequat.

-Prevenció d'accidents:

Es mentalitzarà els xiquets i xiquetes dels perills que puguen comportar un accident, dels riscos i les possibles conseqüències, de manera que pugua entendre la importància del comportament preventiu.

-Atencions personals d'higiene i salut:

L'objectiu d'adquirir hàbits higiènics pel que fa al propi cos i a l'entorn, es de vital importància durant l'etapa d'educació infantil.

Les atencions que prestem en la higiene, s'han de fer amb molt d'afecte, intentant que se senta estima i estimulant aquest hàbit, com l'estima envers el propi cos.

Quan la salut dels alumnes és bona, cal continuar educant-los en uns correctes hàbits de neteja i alimentació.

Des del centre, participen en les diferents iniciatives de salut i nutrició dels diferents estament públics i municipals.

Cada curs escolar, es realitza una revisió bucodental al centre preventiva. Tanmateix es fan xerrades per als alumnes i per als pares per part de personal titulat (higienistes dentals i odontopediatres).

Davant dels alumnes amb malalties cròniques, es prenen les mesures adients, d'acord amb les famílies, inculcant a la resta dels companys, les dificultats del company/a i les conseqüències que pot tindre un incorrecte seguiment de les seues rutines.

-Equilibri psíquic:

Una coherència del mestra/a en l'establiment de normes i també entre tot el personal del centre, les relacions afectives, els rols dins del grup, la pròpia personalitat, els interessos i les motivacions, etc... són factors que construeixen a l'equilibri psíquic dels xiquets/etes.

Educació per a la igualtat entre sexes

Desdramatitzar la idea tradicional dels papers sexistes.

Educació viària.

En relació directa amb la prevenció d'accidents, es pretén introduir a l'alumne en les normes de circulació, tant des del vesant de vianant com del de conductor (bicicleta).

Durant el curs, es rep la visita de la Policia municipal, que ens fa jornades d'educació viària. Tanmateix als projectes es treballa l'educació vial i es realitzen eixides als parcs per poder fer pràctica de les diferents situacions.

Educació ambiental.

Desenvolupar projectes on l'educació ambiental es troba present, el respecte per l'entorn, les plantes, les flors, els animals...

Utilització de l'hort escolar del pati i participació en activitats en l'hort per poder observar, manipular i aprendre la vida del nostre entorn ambiental.

Educació del consumidor.

Les noves generacions, ja porten des de ben menuts, un bagatge del consumisme. Serà llavor del centre, intentar des de les tutories amb els pares i les reunions pertinents (escola de pares i mares), fer-los comprendre del perjudici que suposa per als menuts.

A les aules, partirem des dels materials al nostre abast (joguines, llibres i materials), per a fer-los respectar les normes, cuidar-los i reparar-los en el cas que s'espatllen. Intentarem el fet de que llancen a les papereres alguna cosa que pugua ser reutilitzada i que compreguen que no sempre es pot estar comprant coses i que aprenguen el valor que tenen.

4.6. HABITS I VALORS.

L'adquisició d'hàbits i valors en les edats compreses entre 2 i 5 anys està directament relacionada amb l'inici del desenvolupament de la pròpia autonomia en les diverses rutines de la vida quotidiana

Per tractar aquest tema correctament es indispensable la col·laboració de la família, per la qual cosa s'aconsella que aquest tema es tracte en la primera reunió de pares i mares, i en la qual s'expose un resum sobre l'adquisició d'hàbits i valors corresponents a les possibilitats del xiquet/a en aquesta etapa educativa.

El hàbits i valors que considerem adequats per a treballar són els següents:

- ✓ Hàbits en el vestir.
- ✓ Hàbits en els menjars.
- ✓ Hàbits d'higiene personal.
- ✓ Hàbits d'ordre.
- ✓ Hàbits de responsabilitat.
- ✓ Hàbits de relació.
- ✓ Hàbits de treball.
- ✓ Hàbits de conducta.

4.7. TRACTAMENT DE LA DIVERSITAT.

4.7.1. Adaptacions curriculars i necessitats educatives especials.

Segons marca la normativa vigent, *l'Ordre 20/2019, de 30 d'abril*, de la Conselleria d'Educació, Investigació, Cultura i Esport, per la qual es regula l'organització de la resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat en els centres docents sostinguts amb fons públics del sistema educatiu valencià. Aquesta ordre té per objecte regular l'organització de la resposta educativa en els centres docents, en el marc de l'educació

inclusiva, a fi de garantir l'accés, la participació, la permanència i el progrés de tot l'alumnat, com a nucli del dret fonamental a l'educació i des dels principis de qualitat, igualtat d'oportunitats, equitat i accessibilitat universal.

El centre s'atindrà en tot moment a la normativa vigent i a les instruccions que arriben des de la Inspecció Educativa.

En aquesta etapa ja podem començar a parlar de mesures de resposta educativa per a la inclusió on s'adaptarà l'espai o l'aspecte metodològic, planificant actuacions educatives des d'un enfocament sistemàtic que tenen com objecte garantir una educació inclusiva, equitativa i de qualitat per a tot l'alumnat, especialment el que es troba en situació de més vulnerabilitat i més risc d'exclusió, mitjançant l'eliminació de les barreres que en limiten el desenvolupament i, d'aquesta manera, donar una resposta personalitzada a les necessitat que té.

La detecció de les circumstàncies de vulnerabilitat de l'alumnat i de les barreres a la inclusió existents en els diferents contextos de desenvolupament s'ha de realitzar el més aviat possible, a fi d'iniciar la resposta educativa en el moment en què aquestes es detecten, sempre considerant les interaccions de les condicions personals i del context escolar, familiar i social. S'ha de posar una atenció especial a la detecció en el moment previ a l'escolarització, en l'Educació Infantil i en els canvis d'etapa, que assegure la coordinació necessària entre els diferents agents, serveis i entitats implicades. L'avaluació sociopsicopedagògica és el procés sistemàtic, planificat i rigorós de recollida i valoració de la informació rellevant, mitjançant el qual el personal dels serveis especialitzats d'orientació, de manera coordinada i col·laborativa amb els equips educatius, la família o els representants legals, els serveis socials i sanitaris, les entitats d'iniciativa social implicades en la resposta educativa i altres agents significatius, identifica de manera precisa les necessitats específiques de suport educatiu de l'alumnat. Aquesta informació justifica i orienta les decisions sobre les mesures de resposta educativa proposades i l'aplicació d'aquestes.

Si de l'avaluació es conclou que l'alumne no presenta necessitats específiques de suport educatiu o necessitats de compensació de desigualtats, l'informe ha de proposar les mesures de resposta més adients i les orientacions a l'equip educatiu i la família o els representants legals per a dur-les a terme.

Si de l'avaluació es conclou que l'alumne presenta necessitats específiques de suport educatiu o necessitats de compensació de desigualtats que requereixen mesures, l'informe ha d'incloure, a més, la proposta del Pla d'actuació personalitzat (PAP). El PAP és el document que organitza les mesures de resposta educativa, d'acord amb l'article 14 del *Decret 104/2018*, per a garantir l'accés, la participació i l'aprenentatge de l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix determinades mesures personalitzades, a partir de la proposta feta en l'informe sociopsicopedagògic. El PAP té caràcter prescriptiu per a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, sempre que s'aplique alguna de les mesures següents:

- a) Accessibilitat personalitzada amb mitjans específics o singulars.
- b) Adaptació curricular individual significativa (ACIS) a l'ensenyament obligatori.
- c) Enriquiment curricular per a l'alumnat amb altes capacitats intel·lectuals.

d) Programes personalitzats que impliquen suports personals especials.

e) Programes específics adreçats a l'alumnat que presenta alteracions grues de conducta, programes d'acompanyament davant supòsits de violència i desprotecció, i plans terapèutics per a l'alumnat amb problemes grues de salut mental.

El PAP formarà part de l'expedient acadèmic de l'alumnat per al qual s'aplica (Art. 8 de l'Ordre)

Reducció de ratio

L'Administració educativa reduirà la ràtio en les unitats ordinàries que escolaritzen alumnat amb necessitats educatives especials que, d'acord amb l'informe sociopsicopedagògic, requereix suport de grau 3, amb l'objecte de facilitar una atenció més personalitzada a les seues necessitats. En els centres que impartisquen el segon cicle d'Educació Infantil el nombre màxim d'aquest alumnat és de dos per cada grup classe; si hi ha un alumne la ràtio es redueix en dos llocs i si n'hi ha dos, la ràtio es redueix en cinc llocs. (Art. 47 de l'Ordre)

Adaptacions d'accés

Les adaptacions d'accés tenen com a objectiu que l'alumnat que presenta necessitats específiques de suport educatiu pugui accedir a les experiències educatives comunes en entorns normalitzats i desenvolupar el currículum ordinari o, si escau, el currículum adaptat.

Aquestes adaptacions d'accés les planifica, desenvolupa i avalua l'equip educatiu, que coordina el tutor, amb l'assessorament si escau, del servei especialitzat d'orientació sense perjudici de les competències atribuïdes a l'Administració educativa, als ajuntaments i a la direcció o la titularitat del centre docent pel que fa a l'adequació, la gestió i la supervisió de les condicions d'accessibilitat en els centres docents. (Art 11 de l'Ordre)

Personal de suport a la inclusió

El personal de suport a la inclusió de l'alumnat comprèn tot el personal del centre, especialitzat i no especialitzat.

El suport personal s'ha de facilitar, preferentment, junt amb el grup classe de referència, tot i que en el cas que siga necessària una actuació més específica i diferenciada, pot fer-se de manera individualitzada o mitjançant agrupaments de l'alumnat fora de l'aula ordinària, sempre amb criteris inclusius.

La direcció d'estudis ha d'organitzar els suports personals, d'acord amb els criteris del claustre, les directrius de la comissió de coordinació pedagògica o l'òrgan del centre que té atribuïdes aquestes funcions i, en els cas que hi intervinga personal especialitzat de suport, els plans d'actuació personalitzats de l'alumnat. Per a aquesta tasca ha de tindre l'assessorament del servei especialitzat d'orientació i, quan es tracta d'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu, del personal especialitzat de suport.

Les funcions del personal docent de suport de les especialitats de Pedagogia Terapèutica (PT) i d'Audició i llenguatge (AL) són les que estableix l'article 42 de l'Ordre 20/2019.

El personal docent especialitzat de suport de PT a més de les funcions establides té la funció de col·laborar en els equips educatius i els serveis especialitzats d'orientació en el disseny i la implementació de programes de desenvolupament competencial i actuacions preventives de les dificultats d'aprenentatge.

El personal docent especialitzat de suport d'AL se centra prioritàriament en l'àmbit de la comunicació, el llenguatge i la parla des d'una perspectiva educativa vinculada al currículum.

-Educador-a d'Educació Especial i d'Educació infantil.

L'educador-a d'Educació Especial i d'Educació infantil, desenrotllarà les seues funcions legalment establides, amb la finalitat d'optimitzar el recurs, a nivell de localitat i/o zona. L'horari de treball de l'educador/a, atés que tenen atenció directa amb l'alumnat, s'ha d'adaptar a les característiques dels centre, i s'ajustarà a les previsions del *Decret 42/2019*, de 22 de març, del Consell, pel qual es regulen les condicions de treball del personal al servei de l'Administració de la Generalitat/DOGV 8518,31.03.2019). Cada curs escolar, el centre presentarà un horari, que deurà aprovar la direcció territorial competent amb una negociació prèvia amb les organitzacions sindicals d'acord amb la normativa vigent. S'acolliran a l'horari del centre i a l'horari de l'alumnat al qual donen suport, d'acord amb el Pla d'actuació personalitzat.

Participaran junt al professorat en la resposta educativa a l'alumnat amb necessitats educatives especials, a fi d'incrementar la seua autonomia i facilitar l'accés al currículum, dins de l'àmbit de les competències i funcions que la normativa vigent, els acords laborals i els convenis col·lectius hi disposen.

Formaran part dels equips educatius i de l'equip de suport a la inclusió del centre, col·laborant en la detecció, planificació, desenvolupament de les mesures de resposta educativa, en l'avaluació sociopsicopedagògica i l'assessorament del professorat i a les famílies, dins de l'àmbit de les seues competències. Així mateix, ha de col·laborar en la confecció de l'informe trimestral de seguiment de l'alumnat que es facilita a les famílies, i ha de formar part del Pla d'actuació personalitzat.

La intervenció s'ha de realitzar en l'aula ordinària i en estreta col·laboració amb les tutores, tutors i equip docent.

Si l'alumnat té la necessitat de la prestació de servicis a càrrec d'altres professionals relacionats amb l'educació Especial (fisioterapeuta, metge,...) podrà fer-se a través del Servei d'Atenció Ambulatoria i/o Prèvia a l'Escolarització (SAAPE).

4.7.2. Pla d'atenció a la diversitat i inclusió educativa (PADIE)

Consisteix en el desenvolupament d'un document des d'una visió inclusiva de l'educació, que implica l'enteniment que la comunitat educativa, que ha d'organitzar-se i

funcionar per afavorir conjuntament el desenvolupament integral de cada persona, el benestar i la cohesió de tots els membre del grup social.

Els principis de l'educació inclusiva reconeixen la necessitat de desenvolupar un escola sense exclusions, garantir l'oportunitat d'igualtats per accedir a una educació de qualitat, intervindrà per a una educació normalitzada, reconèixer el valor de la diversitat, adequar la intervenció educativa a les necessitats individuals, la participació de tot l'alumnat en l'aprenentatge, fer un avaluació de manera continuada de la cultura i organització del centre i de l'aula, potenciar la formació permanent i la capacitat de innovació del professorat.

La participació de l'alumnat en l'aprenentatge, ha d'estar articulada mitjançant un currículum compartit, integrador de la riquesa i la diversitat de la cultura de la comunitat educativa, obert i flexible per a poder-se adequar a les necessitats i els drets diferenciats individuals.

4.8.CRITERIS METODOLÒGICS

4.8.1.- Les capacitats bàsiques.

Per tant els objectius del Currículum es formulen en termes de capacitats que hi ha que desenvolupar i es basen en les següents fonts:

- Font Psicològica: les capacitats es treballen en funció de les possibilitats.
- Font Pedagògica: és la formula més adequada per a que l'alumne adquireisca les capacitats.
- Font Epistemològica: és la relació dels distints sabers. Els continguts que ens aporten les matèries i també la Psicologia.
- Font Sociològica: ens alerta de les necessitats que existeixen en la societat actual i no cobertes pel sistema educatiu. Quan els sistema educatiu no cobreix les necessitats es fa necessari el canvi de llei educativa.

Les capacitats es poden estructurar en cinc grans tipus:

1.-Capacitats Psicomotrius: són aquelles que ajuden a manipular, orientar-se, coordinar, expressió corporal.....

2.-Capacitats Cognitivo-Lingüístiques: són les que sustenten el desenvolupament del coneixement i de la comunicació en els seus diferents aspectes:

n) Cognitives: comprendre, imaginar...

o) Lingüístiques: expressió oral, musical, simbòlica...

3.- Capacitats de Interrelació Personal: La Educació Infantil pretén fomentar el descobriment de la identitat personal i de la seua situació en el grup.

4.-Capacitats d'Actuació i Inserció Social: per fomentar comportaments solidaris, de cooperació....

5.- Capacitats d'Autonomia i Equilibri Personal: necessàries per desenvolupar i consolidar l'autoestima i una imatge de si mateix lo més real possible.

Dins del marc de la Comunitat Valenciana en el *Decret 38/2008 de 28 març*, concretament en l'article 3 prescriu el desenvolupament d'una sèrie de capacitats que permeten a tots els xiquets i xiquetes de 2ⁿ Cicle d'Educació Infantil, aconseguir els Objectius Generals d'Etapa. Enteses aquestes capacitats com habilitats i destreses per al centre i es treballaran les següents:

- 1.- Capacitat comunicativa en diferents llenguatges i formes d'expressió.
- 2.- Capacitat de pensament lògic-matemàtic.
- 3.- Capacitat d'observació i exploració de l'entorn pròxim.
- 4.- Capacitat d'ús de les Noves Tecnologies (TIC).
- 5.- Capacitat de convivència i relació social.
- 6.- Capacitat d'actuació autònoma.
- 7.- Capacitat Afectiva.
- 8.- Capacitat de valoració i respecte cap a la diversitat cultural i artística.

4.8.2.- Metodologia en la consecució de les capacitats.

Els Principis Psicopedagògics s'emmarquen en una concepció constructivista de l'aprenentatge escolar i de la intervenció pedagògica entesa en sentit ampli. Aquests principis es concreten en Educació Infantil en uns Principis Metodològics entre els que podem destacar:

*Principi de Socialització: es defineix com el procés per el que el xiquet/ta aprèn i interioritza en el transcurs de la seua vida, els elements socioculturals i capacitats del seu mig ambient, els integra en l'estructura de la seua personalitat, i s'adapta així al seu entorn sociocultural convertint-se en un membre particip dels grups socials.

*Principi de Individualització: no existeixen dos persones iguals, per la qual cosa no deu existir una educació uniforme. Es deu educar al xiquet segons les lleis que regeixen el seu creixement i desenvolupament individual, tenint en compte les seues capacitats, respectant el seu ritme d'aprenentatge, maduració i desenvolupament.

*Principi de Globalització: la realitat es percep globalment per la qual cosa no es pot entendre fragmentada.

*Principi d'Activitat: els xiquets necessiten actuar sobre el seu propi cos, el dels altres i els objectes, experimentar diferents possibilitats d'acció de moviment en el espai i en el temps per a saber respondre per si mateix a les situacions noves.

*Principi del Joc: és l'activitat natural en aquestes edats i és un important motor de desenvolupament en tots els aspectes. Té un caràcter motivador i importants possibilitats per a que els xiquets establisquen relacions significatives.

*Principi de col·laboració Família-Escola: els pares tenen un paper crucial en el desenvolupament del xiquet. Per això, una de les tasques que corresponen al professor i a l'equip educatiu consisteix en establir vies i formes de participació dels pares en el Centre.

*Principi de Significativitat: dona sentit als nous aprenentatges al relacionar-los amb les seues experiències prèvies.

*Principi d'Interacció amb el Mig: Aquest subratlla la primacia del contacte amb la realitat i els objectes de la experiència. Els xiquet/ta davant el mig no sol rep els estímuls externs si no que és un ser actiu amb capacitat de conductes i respostes actives.

*Principi de Normalització: que garantisca un Currículum bàsic per a tots i que possibilita la homogeneïtzació dels títols acadèmics.

*Principi d'Afectivitat: els aspectes afectius i de relació adquireixen un caràcter especial en Educació Infantil. És imprescindible la creació d'un ambient càlid, acollidor i segur, en el que el xiquet/ta se senta volgut i confiat per a poder afrontar els reptes que li planteja el coneixement progressiu del seu mig i per adquirir els instruments que li permetisquen accedir a ell.

*Principi de Motivació: l'interès per aconseguir alguna cosa marca el camí per a l'activitat d'una manera racional. S'implica al xiquet/ta en el seu desenvolupament personal en la mesura que ell/a mateix se sent motivat per resoldre una situació o aconseguir un fi, lo qual sosté l'esforç del xiquet/ta i li fa perseverar en la seua activitat.

*Principi d'Intuïció: fa referència a la utilització dels sentits i de la percepció com a recurs essencial per a captar la realitat. L'acostament pot ser directe o indirecte.

*Principi de Gradualitat: és important que els continguts a treballar es plantegen de lo més fàcil a lo més difícil, segons el principi de significativitat lògica.

*Principi d'Organització Ambiental: Inclouent els espais, recursos materials i distribució del temps.

4.8.3. Organització de l'espai

L'espai és un recurs fonamental per a fomentar distintes possibilitats d'acció i la motivació. No existeix una organització espacial genèrica, ha d'adaptar-se a les necessitats i possibilitats de l'alumnat evitant la rigidesa organitzativa.

Els criteris que han de regir l'organització i distribució de l'espai han de ser coherents amb les finalitats educatives que es proposen per a l'etapa d'Educació Infantil. Així, per

respectar les necessitats bàsiques dels xiquets i xiquetes d'infantil, tindrem en compte els següents aspectes:

-EL BENESTAR: l'aula haurà de ser còmoda, tindre una temperatura agradable, bona il·luminació i que possibiliti la relaxació quan siga convenient. Mantindrem l'ordre i una decoració personalitzada de l'aula, però no sobrecarregada d'estímuls.

-EL MOVIMENT: la disposició del mobiliari permetrà que els xiquets/es circulen per l'aula amb fluïdesa i que puguin accedir amb facilitat als materials.

-LA FLEXIBILITAT: cal que existisca un plantejament multidisciplinari de l'espai per permetre diferents usos i funcions a cada zona per tal d'aprofitar l'aula de la millor manera possible. A l'aula hi aura zones de treball que promoguen la socialització, com ara *l'estora* per seure en rogle i fer assemblees, els **racons de joc simbòlic** per portar objectes i joguets per compartir... i unes altres zones per promoure l'aïllament i el treball individual, com ara els **racons de treball** o les taules i cadires; també disposarem a l'aula del **racó de biblioteca**, per fomentar la lectura.

-FUNCIONALITAT: el mobiliari i els objectes de la classe, així com la seua disposició i distribució, han d'estar pensats per a l'ús que anem a fer-ne. Les piques estan a l'alçària dels infants, els materials s'han de poder rentar...

-SEGURETAT I HIGIENE: tots els mobles han de complir les normes de seguretat: els cantells han de ser roms, cal vigilar el tancament de portes,

4.8.4. L'organització dels materials

Els materials constitueixen un recurs per a aconseguir aprenentatges, així com a continguts a aprendre, sempre que aquests siguen seleccionats en funció de la finalitat perseguida i les possibilitats de l'alumnat.

“Si per materials volem indicar tot el que serveix per fer quelcom, que serveix per produir, per a inventar, per a construir, hauríem de parlar de tot el què ens envolta, de l'aigua a la terra, de les pedres als animals, del cos a les paraules... fins i tot els prats i els núvols” (Tonucci, 1990 dins: Vila, 2011:47)

En funció de l'etapa madurativa en la què es troba el xiquet, un mateix material pot ocasionar un tipus de joc o un altre. Per tant, es vol emfatitzar que hi ha diversos materials que són vàlids per totes les edats; un mateix material aporta diferents possibilitats segons la intenció que els xiquets li donen.

Una característica bàsica dels materials per a oferir una educació de qualitat és el material obert, ja que ofereix una quantitat d'alternatives de joc. Les joguines comercialitzades, tot i que poden ser atractives a la vista (també poden tenir sons, mobilitat...), habitualment estan construïdes de material llis i homogeni (sobretot de plàstic), i estan destinades a un sol ús, la qual cosa pot limitar la creativitat dels xiquets i la varietat de joc. En canvi, els materials que encabeixen aquesta característica

són els materials naturals. Aquests permeten major desenvolupament de la creativitat i tenen un grau d'obertura major que les joguines comercialitzades. Seguint Vila (2011) *els materials naturals són aquells que ens ofereix la natura, els objectes de la vida quotidiana (reals) i els elements en desús.*

En els darrers anys el tema de la sostenibilitat ambiental assumeix major rellevància envers al fenomen del canvi climàtic i la gestió dels materials de rebuig. Apareix una consciència de la cultura ambiental en l'educació on es creu necessari una escolta a les demandes de la natura i del context ambiental on els infants, família i escola viuen i transformen.

Algunes de les característiques que haurien de complir els materials, seguint Vila (2011:48), per garantir una riquesa en les pràctiques educatives són:

- Promoure l'acció dels infants.
- Respondre a l'acció causa-efecte.
- Ofereix una resposta natural (per exemple, que puguin aprendre que si un objecte de vidre cau a terra es trenca, si se li dona un objecte de plàstic no ho aprendrà i no podrà actuar en conseqüència).
- Presentar reptes d'acord amb les habilitats del nen o nena.

L'autora també fa incís en la raó de la utilització de materials propers i de l'entorn en l'educació infantil i de quines possibilitats ofereixen per afavorir l'aprenentatge:

- La gran varietat de sensacions que produeixen i la seva riquesa manipulativa.
- La diversitat de qualitats que ofereixen (pes, forma, textura...).
- El descobriment dels quatre elements bàsics de la naturalesa (aigua, foc, aire, terra).
- El despertar del pensament científic.
- Estimulen la curiositat i les ganes d'aprendre.
- Augmenten la capacitat de control i d'actuació en el medi, per tant, faciliten l'autonomia personal.
- Ajuden al mestre a desenvolupar-se professionalment i a madurar pedagògicament.
- Donen informació del propi context natural i social.
- Afavoreixen l'intercanvi cultural (les aportacions són personals i per tant diverses).
- Ajuden en la relació família-escola.
- Beneficien la recuperació de l'activitat lúdica, tornant a recuperar els jocs d'abans, basats en la creativitat i la reutilització d'objectes.
- Fomenten l'ús educatiu dels espais exteriors.
- Es troben al nostre abast, són econòmics i autèntics.

Un altre referent de l'àmbit dels materials és Maria Montessori. Aquesta pedagoga és la creadora de material didàctic que basava l'aprenentatge dels xiquets a partir de l'activitat sensorial i les seves impressions i l'aprenentatge actiu d'aquests.

Aquest material es fonamentava en: l'acció que guia cap al descobriment autònom, la concentració que potencia l'acte intel·lectual, l'autonomia de l'infant, la confiança de la

intel·ligència, l'educació dels moviments, la disciplina, la persistència i la capacitat d'anàlisi.

Un altre aspecte a tenir en compte, que ressaltava Òdena (2011), és que el material s'hauria de conservar en bones condicions (higiènic i reparat), s'hauria de poder mantenir organitzat (cada objecte i material ha de tenir un espai determinat), seria necessària una rotació del material per tal de mantenir la motivació i la curiositat dels infants, i l'espai d'emmagatzematge del material hauria de garantir la conservació d'aquest. Òdena (2011:38) també reforçava la idea que el material hauria de ser resistent, durador, sensorialment ric, fet de matèria base (fusta, metall, roba, cartró...), estètic, adequat a les funcions que va destinat, a la mida dels infants, i situat a l'abast d'aquests.

La disposició de materials classificats per ambients, sense haver de dividir aquests en diferents espais o aules, allunya el problema de quantitat de material que hi pot haver en l'escola; el fet de classificar segons l'àrea de coneixement permet que tot el material específic s'emmagatzemi en un espai concret, es a dir, que cada material es trobi situat en una àrea de referència.

4.8.5. L'organització del temps

L'organització temporal a través de rutines, és la més convenient per a facilitar l'adquisició de nocions temporals.

El temps no és perceptible per els sentits i per tant abstracte per als xiquets/tes. Deu evitar-se l'excessiva rigidesa en l'organització horària.

Els criteris d'organització i distribució temporal en aquesta etapa han d'incloure el concepte de "jornada escolar" des d'una doble vessant:

-JORNADA EN EL PERIODE D'ADAPTACIÓ:

Els xiquets i xiquetes de 2 i 3 anys necessiten un període d'habitució a l'escola. Aquest període és extensiu als moments en què es fa un canvi: d'aula, de curs, de mestre/a; per tant, també caldrà preveure un temps d'habitució per als xiquets i xiquetes de 2 i 3 anys.

Aquest període d'adaptació és un procés individual de cadascun dels alumnes que depèn d'una sèrie de factors diferencials: l'edat, el nombre de germans que té i el lloc que ocupa, la situació familiar, l'experiència que té d'escolarització prèvia...

Per aquests motius, es farà un horari diferent per a l'adaptació dels alumnes de dos anys i per als alumnes de tres anys, que respondran a les indicacions d'ordre que mana la Conselleria al seu decret d'admissió *DECRET 35/2020, de 13 de març, del Consell, de modificació del Decret 40/2016, de 15 d'abril, pel qual es regula l'admissió en els centres docents públics i privats concertats que imparteixen ensenyaments d'Educació Infantil, Educació Primària, Educació Secundària Obligatoria i Batxillerat. [2020/2728]*, i que es regirà pels següents criteris:

1. Existència de germans o germanes o d'una altra persona que es trobe en situació d'acolliment familiar o en guarda amb finalitats d'adopció, matriculats en el centre.
2. Pare, mare o tutors legals treballadors del centre docent.
3. Proximitat del domicili on residisca l'alumne o alumna o del lloc de treball d'algun dels pares, mares o tutors legals.
4. Condició de persona destinatària de la renda valenciana d'inclusió.
5. Renda per càpita de la unitat familiar.
6. Condició legal de família nombrosa.
7. Concurrència de discapacitat en l'alumnat, en els pares o germans i germanes.
8. Família monoparental.

Una vegada feta l'admissió i organitzats els grups per part de l'equip directiu, serà el moment d'organitzar l'entrada i el període d'adaptació dels grups. Aquest període durarà tot el mes de setembre.

PERIODE D'ADAPTACIÓ DELS ALUMNES DE DOS ANYS

El grup d'alumnes de 2 anys pot tenir fins a un total de 18 alumnes, per tant es crearan 4 grups d'alumnes, que podran ser acompanyats d'un familiar.

El primer dia de trobada, es farà portes obertes de l'aula de 2 anys, moment en que es coneixeran tots els alumnes, les seues famílies la mestra i la educadora. A les 11 hores, hora d'esmorzar, abandonaran el centre fins el segon dia, que acudirà ja el primer grup de 4 alumnes, mantenint el mateix horari de 9:30 fins a 11 hores. Quedarà establert d'aquesta manera:

1ª setmana: horari de 9:30 fins les 11h.

Dia 1: portes obertes

Dia 2: Grup A (4 alumnes)

Dia 3: Grup B (5 alumnes)

Dia 4: Grup C (4 alumnes)

Dia 5: Grup D (5 alumnes)

Al mateix temps, des del primer dia, es realitzaran les entrevistes amb les famílies.

Així quedarien els torns:

Dia 1: entrevista amb les famílies dels alumnes del Grup A

Dia 2: entrevista amb les famílies dels alumnes del Grup B

Dia 3: entrevista amb les famílies dels alumnes del Grup C

Dia 4: entrevista amb les famílies dels alumnes del Grup D

2ª setmana: de dilluns a divendres i esmorzen a casa

De 9:30 fins les 11 hores: Grups A+B

De 11 fins les 12:30 hores: Grups C+D

3ª setmana: de dilluns a divendres, esmorzen a casa

De 9:30 fins les 11 hores: Grups C+D

De 11 fins les 12:30 hores: Grups A+B

Aquestes setmanes podran estar acompanyats per un familiar per anar adaptant-se als espais del centre. No podran utilitzar el servei de menjador fins acabar aquest període. De totes formes, si la família tinguera algun impediment per motius de treball o altres que impediren a l'alumnat ser atès per algun familiar pròxim durant aquests primers dies, es valorarà la seua assistència al mateix.

Podran fer ús del servei de menjador a partir del mes d'Octubre.

PERIODE D'ADAPTACIÓ DELS ALUMNES DE 3 ANYS

Començarem per fer una barreja dels nous alumnes matriculats per primera vegada al centre amb els alumnes de l'aula de dos anys. Repartirem aquests alumnes en dos grups de 9, uns aniran al grup A i els altres al grup B. Repartirem la resta d'alumnat nouvingut als dos grups, fent que siguin equitatius, i utilitzant els ítems que tenim establerts al centre:

- Igualtat en la data de naixement. De tot l'any als dos grups.
- Igualtat al nombre de xiquets i xiquetes.
- Igualtat d'alumnat estranger.
- Igualtat d'alumnat monoparental o amb problemes d'exclusió social.
- Igualtat d'alumnat provinent d'escoles infantils de primer cicle. Agrupació d'alumnat a la mateix aula. Facilitar l'adaptació .
- Mateix nombre d'alumnat a les dos aules, sempre que siga possible.

L'ordre d'entrada seguirà els mateixos criteris que per als alumnes de dos anys. El període d'adaptació a l'escola començaria amb una entrada progressiva dels alumnes en grups de 3/4 cada dia, segons el nombre d'alumnes matriculats.

El primer i el segon dia entraran els alumnes que ja han estat escolaritzats al centre.

Els grups seran acumulatius a partir del segon dia.

L'horari serà de 9:30 fins a les 12:00 hores, durant aquest període.

De 12 fins les 14 hores, tindran lloc les entrevistes amb les famílies de tots els alumnes, inclosos els que ja estaven escolaritzats al centre, ja que canvien d'etapa educativa.

Els alumnes que entren per primera vegada al centre, ho faran des de les 9:30 fins a les 12 hores; a partir del segon dia, els alumnes entraran a les 10:30 h. fins les 12 hores, i així successivament fins acabar el llistat d'alumnes. D'aquesta manera, els alumnes nouvinguts sempre disposaran d'una hora pera estar sols a l'aula i conèixer la tutora i el seu grup d'acollida.

L'última setmana de setembre ja estaran tots els alumnes al grup i l'horari d'entrada i eixida serà el mateix que per a la resta de l'alumnat del centre, des de les 9:00 fins a les 13:00 hores.

Tanmateix com els alumnes de dos anys, sols accediran al menjador aquells que per algun dels motius disposats, no puguen ser atesos a les seues cases.

Tanmateix, l'estada de les famílies a les aules serà el temps estrictament necessari per a que l'alumne es senta segur, no podent-se allargar tot el matí.

El xiquet/a s'ha d'adaptar a: nous espais físics i nous materials, nous hàbits (horaris, nous costums, noves activitats, normes noves...), noves persones (companys/es, mestres...), la separació del món dels pares i l'accés a la socialització.

Per tot açò posarem en pràctica el Pla d'Acollida que contempla tant accions per a les famílies com pel centre:

-Els pares parlaran favorablement de l'escola i del mestre/a, iniciar canvis d'horaris i hàbits abans de vindre a l'escola.

-L'escola: es poden dur a terme mesures d'atenció i acollida als pares i mares per crear un clima de confiança i comunicació directa mitjançant: entrevistes col·lectives, entrevistes individuals..

- LA JORNADA DESPRÉS DEL PERÍODE D'ADAPTACIÓ

Es caracteritza per l'aplicació de dos plans:

*Pla de rutines

Una rutina és l'hàbit de fer alguna cosa de forma mecànica, sistemàtica i continua al llarg de la jornada escolar i en el transcurs dels dies. Aquest "Pla de rutines" atorga seguretat i confiança als infants, genera un clima d'estabilitat i permet als xiquets/es estructurar-se a nivell d'organització temporal; possibilita preveure i anticipar situacions, promou l'aprenentatge de continguts actitudinals, així com procedimentals.

*Pla d'activitats

Es tracta d'una sèrie d'espais temporals en l'horari setmanal en els quals podem desenvolupar diferents tasques que corresponen als eixos de la programació: conversa, plàstica, percepció visual, música, esquema corporal, psicomotricitat, llengua oral i escrita...

La iniciació al treball per projectes, on es trenca amb el currículum tancat i obri portes a l'entorn en que viuen i es mouen els alumnes, fent-los participar del procés d'aprenentatge i despertar el desig i la curiositat per aprendre i conèixer en companyia des altres.

El treball per microambients a l'aula de dos anys i per ambients a la resta de l'alumnat, on aprofundim més encara en el concepte d'obrir les portes a l'entorn i introduïm el treball a l'aula fent una mirada diferent dels alumnes com éssers socials que interactuen amb els companys, adults i l'entorn proper, utilitzant els recursos que se li proporcionen i on les propostes de treball són obertes, per tal de fer que cadascú resolga segons les seues capacitats i el seues diferents rimes d'aprenentatge.

El paper de les mestres ha de ser oferir recursos als alumnes per organitzar l'espai i gestionar el temps, provocar situacions que afavoreixen l'aprenentatge significatiu i ajuden a resoldre conflictes.

- L'ELABORACIÓ DE L'HORARI

La jornada escolar del centre, es caracteritza per formar part de les escoles amb Pla Específic de Jornada Escolar de la Conselleria d'Educació, des del curs 2017-2021.

L'organització de jornada escolar es caracteritza per tenir un horari lectiu de 9:00 fins les 14:00 hores. A més, des de les 14:00 fins a les 15:30 existeix la possibilitat d'utilitzar el menjador escolar, i es pot finalitzar la jornada de 15:30 a 17:00 hores, participant de les activitat extraordinàries gratuïtes que facilita el centre per a l'alumnat que així ho desitge.

Flexibilitzem així les eixides de l'alumnat a les 14:00 hores, a les 15:30 hores fent ús del menjador escolar, i a les 17:00 hores, realitzant les activitats gratuïtes del centre. Tanmateix, l'alumnat de dos anys, té la possibilitat d'eixida a les 13:00 hores, amb una autorització signada per les famílies, podent eixir també a les 14:00 hores havent fet ús del menjador escolar o romandre com la resta de l'alumnat fins les 15:30 o 17 hores.

L'organització del Pla d'Activitats ha de tindre en compte una sèrie d'elements a fi l'horari siga coherent, equilibrat i que responga a les necessitats dels xiquets/es i als objectius del cicle. Cal flexibilitat entre els moments de descans i les estones d'activitat, les activitats s'han d'alternar de manera que hi haja equilibri entre les activitats de concentració i les més lúdiques; cal alternar les activitats motrius amb les estàtiques, manipulatives i cognitives.

Per tant la jornada escolar s'organitza així:

De les 9:00 fins les 9:45h: Hàbits i rutines: assemblea.

De les 9:45 fins les 10:45h: Desenvolupament d'activitat. Treball individual.

De les 10:45 fins les 10:15h: Hàbits d'higiene i d'alimentació.

De les 11:15 fins les 12:00h: Jocs a l'aire lliure. Patis actius

De les 12:00 fins les 12:15h: Hàbits d'higiene

De les 12:30 fins les 13:30h: Ambients: dimarts, dimecres, dijous

De les 12:30 fins les 13:30h: Projectes de treball: dilluns i divendres

De les 13:30 fins les 14:00h: Hàbits d'eixida

Les activitats que requereixen més moviment com la música, la plàstica, la psicomotricitat.....es reparteixen al llarg de la jornada, depenent de l'horari de cada tutoria, atenent l'horari de la llengua estrangera, i l'horari dels possibles alumnes amb NEE.

Dins d'aquest horari, hi ha de tenir en compte els següents factors:

- LA TEMPORITZACIÓ ANUAL

Cada curs haurem de preveure una temporització de les diferents unitats de programació.

- HÀBITS I RUTINES

Tots els hàbits s'han de treballar de manera quotidiana amb els xiquets i xiquetes per poder veure'n el resultat. Durant el dia es repeteixen molts esdeveniments significatius, aquestes seqüències habituals són de gran importància per al desenvolupament de l'alumnat, perquè marquen esquemes de conducta, patrons de comportament molt útils i imprescindibles.

-CRITERIS D'HÀBITS I RUTINES EN LES DIFERENTS ÀREES.

1.- HÀBITS D'AUTONOMIA PERSONAL

-ALIMENTACIÓ: ser capaç de menjar sol, romandre a taula durant l'esmorzar, no parlar amb la boca plena, utilitzar el tovalló.

-HIGIENE PERSONAL: llavar-se sol, arromangar-se, ensabonar-se, rentar-se, eixugar-se, obrir i tancar l'aixeta, estirar la cadena, utilitzar el paper higiènic.

-VESTIT: passar i depassar botons, cremalleres, lligar i deslligar els llaços de les sabates, diferenciar el pret i el revés, davant i darrere de la roba.

2.- HÀBITS SOCIALS I DE CONVIVENCIA

-Respectar els altres, ajudar-los, no barallar-se, saber escoltar i col·laborar.

-Ser respectuós i educat: saludar, acomiadar-se, ser servicial, demanar les coses "per favor" i donar les gràcies, felicitar...

-Respectar els objectes dels altres, tindre'n cura en el seu ús. Respectar el material comú.

-Respectar els llocs comuns: utilitzar les papereres, contenidors de reciclatge...

-Respectar les normes viàries: semàfors, passos zebra.

4.9. ORIENTACIONS DIDÀCTIQUES.

La finalitat de la metodologia emprada en el nostre Centre, és la creació i organització d'unes condicions que potencien el desenvolupament integral des xiquets/es i de les persones que formen la comunitat educativa.

Per afavorir el desenvolupament dels alumnes consideren necessari tenir en compte:

-L'enfocament globalitzador.

-Una metodologia constructivista.

-La iniciació a l'aprenentatge cooperatiu.

- Desenvolupar les intel·ligències múltiples.
- Propiciar el desenvolupament de l'autonomia.
- El tractament de la diversitat.
- Les activitats lúdiques.
- L'estabilitat.

-Enfocament globalitzador:

Entendre el xiquet/a com a ser global requereix tenir en compte els aspectes que influeixen en el seu benestar afectiu i emocional, corporal, equilibrant el seu tractament en el currículum i prenent consciència de la seua importància en totes les etapes educatives.

El desenvolupament del xiquet/a requereix una concepció i un tractament global del jo com a persona que farà que el seu desenvolupament siga estable i harmònic.

L'escola presentarà a l'alumne situacions d'aprenentatge emmarcades en un determinat context afavorint així l'associació i la seua integració.

-Metodologia Constructivista:

El xiquet/a actua sobre els objectes a partir de les seues necessitats i interessos. El fet d'actuar sobre un objecte implica no sols la manipulació, sinó també pensament i acció mental, comunicació, cooperació amb els altres,... es a dir, tot allò que suposa una implicació directa de l'acció sobre els objectes i les persones, en un procés d'assimilació i acomodació, de construcció de la realitat.

Per a la consecució d'aprenentatges ens basarem en fets i realitats concretes pròximes a l'experiència dels alumnes, que els permetran establir relacions entre els coneixements previs i els nous continguts, i a partir d'ací, que les xiquets/es construeixen amb el seu propi aprenentatge mitjançant una continua varietat de coneixements i relacions entre ells.

Els educadors actuaran en aquest procés com a guia i mediadors per tal de facilitar la construcció de l'aprenentatge significatiu.

-Iniciació a l'aprenentatge cooperatiu:

A les aules d'infantil, és molt habitual que els alumnes s'asseguen en taules de 4, 5 o 6 companys junts, i també ho és que aquestes disposen d'una safata amb els materials que utilitzen tots; és freqüent, fins i tot, que plantejem activitats en grups reduïts. No obstant això, també és veritat que, després de tres anys en infantil amb aquest plantejament, no sempre podem dir que els nostres alumnes s'hagen iniciat en el treball en equip.

L'aprenentatge cooperatiu consisteix en l'ús didàctic d'equips reduïts (3 a 5 xiquets i xiquetes) per a realitzar una activitat planificada mitjançant una estructura de treball que exigeix una interacció simultània entre ells i una participació igualitària de tothom.

Aquests equips ha de ser heterogenis, és a dir, hi ha d'haver xiquets i xiquetes molt competents i de menys competents, molt motivats i de poc motivats..., però sobre tot, l'heterogeneïtat ha de venir marcada per la presència en l'equip, d'una banda,

d'alumnes amb capacitat i competència per ajudar els altres i ,d'altra, d'alumnes que precisen d'aquesta ajuda.

Els membres dels equips d'aprenentatge cooperatiu tenen una doble responsabilitat: aprendre el que el docent els ensenya i contribuir perquè ho aprenguen també els seus companys d'equip. I tenen, igualment, una doble finalitat: aprendre els continguts curriculars específics de cada àrea i aprendre a treballar en equip, com un contingut escolar comú i transversal. Es a dir *“cooperar a aprendre”* i *“aprendre a cooperar”*.

A mesura que es van realitzant més activitats en equip basades en dinàmiques i estructures cooperatives, de manera planificada, sistemàtica i freqüent, s'aconsegueix una estructuració cooperativa de l'activitat de l'aula on el paper del docent experimenta algunes modificacions.

Des d'aquesta perspectiva, aprendre en equips cooperatius és, segons la nostra opinió, una manera d'adquirir les competències: social i cíviques, comunicació lingüística, aprendre a aprendre i el sentit de la iniciativa i l'esperit emprenedor.

Al nostre centre, aquestes activitats estan en fase d'experimentació, iniciant-se en alguns cursos, sobre tot en activitats d'estructura cooperativa simple, en les àrees de comunicació lingüística i matemàtica i tallers.

Les intel·ligències múltiples:

“No todo el mundo tiene los mismos intereses y capacidades; no todos aprendemos de la misma manera” (Gardner, 1994). Aquesta deu ser la base per a que l'escola construeix ca una educació centrada en els alumnes.

El desenvolupament de les intel·ligències múltiples des de totes las àrees i per a tots els alumnes deu incloure oportunitats per a potenciar aquelles intel·ligències en les que cada alumne presenta majors capacitats. Per altra part, suposa donar resposta a la diversitat d'estils d'aprenentatge existents a través de la combinació de propostes verbals, icòniques, musicals, espacials i matemàtiques i també les relacionades amb la intel·ligència emocional-intrapersonal i interpersonal- amb el cos i el moviment.

El principal precursor fou Howard Gardner. Cada persona posseeix les huit intel·ligències. Tot el món té capacitats en les huit intel·ligències però cada una funciona de diferent manera en cada persona Aquestes són: *naturalista, interpersonal, lògic-matemàtica, espacial, intrapersonal, corporal-cinestèsia, musical, lingüística*.

La intel·ligència lingüística suposa la capacitat per a manejar el llenguatge, la capacitat per a aprendre idiomes i d'utilitzar el llenguatge per aconseguir determinats objectius. Als xiquets i xiquetes que destaquen en esta intel·ligència els encanta llegir, escriure, contar històries i jugar a jocs de paraules. Necessiten llibres, paper i llapis per a escriure i moments per a dialogar, escoltar i contar contes, etc.

La intel·ligència lògic-matemàtica suposa les habilitats per a raonar, per a calcular, per a quantificar, per a resoldre operacions matemàtiques, categoritzar, establir relaciones i patrons lògics. El seu sistema simbòlic és el numèric. Els xiquets i xiquetes que destaquen en esta intel·ligència gaudeixen jugant amb els números, experimentar en el laboratori, preguntar i resoldre problemes lògics, així como explorar, pensar i manipular objectes i materials. Són xiquets capaços de trobar relacions entre objectes que altres

no troben. Necessiten jocs lògic-matemàtics, números, jocs de càlcul, objectes tangibles i manipulables per establir comparacions, jocs d'ingeni, etc.

La intel·ligència viso-espacial es refereix a la capacitat per a percebre visual i espacialment tot el que ens rodeja, l'habilitat per a orientar-se i l'habilitat per a pensar en tres dimensions i realitzar imatges mentals. Els seus sistemes simbòlics són el llenguatge gràfic, el cartogràfic, etc. Els xiquets que destaquen en esta intel·ligència aprenen mitjançant imatges, els agrada visualitzar, dibuixar, dissenyar i necessiten en el aula, fotos, cartells, murals, laberints, trencacaps, jocs d'imaginació, etc.

La intel·ligència corporal-sinestèsia suposa la capacitat per a controlar els moviments corporals així como per a manipular objectes con destresa, és a dir es tracta tant de la motricitat grossa (coordinació), com de la motricitat fina (precisió). Com diu Teresa Benzwie, "*cuanto más sabemos acerca de la educación y de la manera en que el cerebro procesa la información, en mayor medida comprendemos que el movimiento es fundamental para el aprendizaje.*" El seu llenguatge simbòlic és el llenguatge corporal. Els xiquets que destaquen en esta intel·ligència gaudeixen corrent, botant, ballant, actuant, gesticulant, construint... Necessiten teatre, coses per a construir, practicar jocs físics, experiències d'aprenentatge directe i objectes tàctils i manipulables.

La intel·ligència musical suposa la capacitat de interpretar, compondre i apreciar pautes musicals. El seu sistema simbòlic és el llenguatge musical. Els xiquets que destaquen en esta intel·ligència gaudeixen cantant, xiulant, tararejant o portant el ritme amb el seu cos. Necessiten aprendre cançons, tocar instruments musicals, escoltar música i anar a concerts.

La intel·ligència naturalista suposa la capacitat per a comprendre el mon natural. Requereix utilitzar habilitats d'observació, plantejament i comprovació de hipòtesis. Els xiquets que destaquen en esta intel·ligència aprenen observant i descobrint les relacions causals del seu entorn, a més mostren un gran interès pel món i pels fenòmens naturals.

La intel·ligència interpersonal es refereix a la capacitat per a comprendre les motivacions i les intencions dels demés, per a relacionar-se i treballar de manera eficaç amb altres persones. Com diu Daniel Goleman "*tenemos dos mentes, una que piensa y otra que siente*" i la intel·ligència emocional és molt important en la vida.

El seu sistema simbòlic són les senyals socials. Als xiquets que destaquen en esta intel·ligència els agrada intercanviar idees amb els companys, dirigir, organitzar, relacionar-se i mediar quan sorgeixen conflictes. Necessiten treballar en equip, jocs de grup, celebracions i reunions socials .

La intel·ligència intrapersonal descriu la capacitat de comprendre's u mateix, per a accedir als sentiments propis i per a pensar sobre els processos de pensament (metacognició). El seu sistema simbòlic són els símbols del jo. Als xiquets que destaquen en esta intel·ligència els encanta somiar, reflexionar, fixar-se metes, planificar i són bastant independents .Necessiten temps per a estar sols, el seu propi espai i marcar- se el seu ritme de treball.

4.10. PROPOSTA D'ORGANITZACIÓ DELS APRENTATGES

4.10.1. Generals

Al centre sempre ens hem caracteritzat per fer un aprenentatge que trenca amb el currículum tancat i que pretén acostar-se als alumnes mitjançant la vida quotidiana, els aprenentatges naturals i l'acompanyament als mateixos, sempre seguint els diferents ritmes dels alumnes i adaptant-los a les seues necessitats més immediates.

Així, seguim distintes metodologies que adaptem als nostres alumnes i a nosaltres mateix, sempre en formació per torbar el millor per als alumnes i per al centre.

Podríem dir que ens centrem en les metodologies constructivistes, les d'escola viva i activa, on conflueixen diverses fonts metodològiques des de Montessori, Freinet, Freire, Piaget, Vigotski i Teberosky.

De Maria Montessori recollim els ambients preparats per observar, el mestre com guia, preparat per observar els alumnes, la llibertat. De Loris Malaguzzi, les escoles Reggio Emilia, la pedagogia d'escolta, els ambients, els tallers, la documentació. Idees de Rebeca Wild i l'educació en la natura, d'Aucouturier, l'educació vivenciada.

Hui sabem que els xiquets i les xiquetes no venen al món com tabletas en blanc que nosaltres deuríem omplir com es pensava abans. Se sap que els xiquets son actius, constructors del seu propi aprenentatge gracies a les experiències que van prenent de l'entorn. També sabem que cada xiquet/xiqueta és únic, que a pesar de travessar una seqüència d'etapes, cadascú porta el seu temps, el seu ritme, i té unes necessitats, uns interessos i unes motivacions diferents. ¡El que acceptem sens dubtar-ho quan parlem dels adults!

Cada vegada sabem més sobre el cervell, sobre el seu desenvolupament i sobre com s'aprèn, sabem que és necessari partir de la realitat de la manipulació i que per a aprendre necessitem estimar el que estem fent, necessitem una connexió emocional.

Necessitem una escola on el mestres asumisquen un nou rol, on el mestre ja no és un transmissor de coneixements, si no que és qui facilita experiències i acompanya en els processos naturals.

Una escola que canvia la configuració de l'aula, on l'ambient és un nou rol, és un mestre més. Un espai on poder moure's, triar, jugar, enganyar-se, repetir... i entrar en les diferents propostes que en ell troba.

Una escola centrada en el xiquet/a, que pren consciència del que necessita per aprendre, les necessitats reals.

Una escola que confia en els processos naturals.

Una escola que respecta la individualitat, tenint en compte que cada xiquet/a té els seus ritmes, processos i necessitats.

Una escola que respecta la curiositat i la sorpresa, l'aprenentatge per descobriment i significatiu.

Una escola on es fan propostes, on els alumnes manipulen i arriben als aprenentatges de manera natural.

4.10.2. El treball per projectes (ABP)

El treball per projectes és una metodologia que es basa en escoltar als xiquets i xiquetes, a fer-los participants del procés d'aprenentatge i a despertar-los el desig d'aprendre i conèixer en companyia d'altres, mitjançant la investigació, l'encontre, la creació... buscant en l'entorn on conviuen i es mouen.

Com buscar la informació i compartir-la, com utilitzar el que ja sabem en situacions noves i imprevistes... Cal optar per altres models en els quals l'alumne participe en la construcció del coneixement, i els docents participem com a conductors, on no tinguem la matèria o contingut que ensenyem, sinó l'alumnat mateix vaja proporcionant-la.

Amb aquesta metodologia d'ensenyament actiu, ens ofereix la possibilitat d'abordar amb èxit les necessitats educatives que ens planteja el món de hui. Posa l'accent en la importància de partir dels interessos de l'alumne per construir experiències significatives que faciliten l'aprenentatge. Plantejarem una investigació en la qual ells i elles seran coparticipants de la planificació, producció i comprensió d'una experiència educativa significativa.

Pot sorgir d'un esdeveniment casual que haja despertat el seu interès, d'una experiència provocada per l'educador, una visita, una idea d'un alumne, etc.

Aquestes investigacions no tenen una temporalitat fixa, per que varia segons els interessos, pot durar setmanes, mesos... Al llarg del desenvolupament, el tema central que motiva el projecte, s'aborda des de diferents punts de vista, s'enriqueix i es ramifica, amb la finalitat d'integrar les diferents parts del currículum.

Aquesta forma de treballar permet que l'aprenentatge es construeix col·lectivament i facilita la participació de tots els membres del grup en la determinació de les idees principals de la investigació, en la forma d'afrontar-la i en els resultats que s'han obtingut.

Tanmateix, en dos grups diferents, poden arribar a conclusions diferents o trobar conclusions que altre grup no hi arriba.

Els aprenentatges que s'adquireixen d'aquesta manera, s'integren en la estructura cognitiva de l'alumnat de forma significativa, perquè es connecten amb els coneixements i les idees prèvies que ja posseeix, i a l'hora són funcionals i aplicables a altres situacions quotidianes d'una manera reflexiva i crítica.

Així mateix, el treball a l'aula permet que tots els membres de la classes participen de manera col·lectiva pel fet de ser una acció planificada o organitzada conjuntament pel grup, la qual cosa implica un treball cooperatiu.

-ASPECTES MÉS DESTACATS DE LA METODOLOGIA PER PROJECTES

Els principis metodològics que orienten la pràctica docent són:

- La globalització dels aprenentatges. Aquesta forma de treballar, no fragmenta els continguts i els aprenentatges en matèries, sinó que estableix relacions entre elles.

- Observació, experimentació i investigació. Ens permet generalitzar els coneixements i aplicar-los en noves situacions, dins i fora de l'escola.
- Aprentatge significatiu. Centrat en cada persona, per a partir d'una incògnita, relacionar les idees prèvies amb els coneixements nous, contactant amb les diferents fons d'informació i amb l'entorn per aprendre coses.
- Aprentatge cooperatiu, que ens dona una socialització positiva. A través de l'aprenentatge en equips i grups d'iguals, es permeten desenvolupar relacions socials i afectives entre tots els membres. Així, s'afavoreix l'adquisició d'estratègies que permet arribar acords en la presa de decisions

El treball per projectes oferís una estructura general que solem complir majoritàriament els projectes realitzats a l'educació infantil, i que tenen en compte tres fases d'execució:

1. Fase de preparació
  - . Introducció del projecte.
  - . Estudi de conceptes *Què sabem?*
  - . Elaboració del guió o pluja d'idees. *Què volem saber?*
2. Fase de desenvolupament
  - . Consulta de fons d'informació.
  - . Tractament de la informació.
  - . Anàlisi, classificació i esquema de la informació o mapa conceptual.
3. Fase de valoració
  - . Finalització del projecte. *Què hem après?*
  - . Conclusió i avaluació.

4.10.3. La proposta d'ambients d'aprenentatge

Durant el curs 2019-2020, al C.E.I. Mª Teresa Coloma, vàrem reflexionar sobre el que consideràvem important per tal de fer al centre una Educació Infantil coherent i de qualitat. A finals del curs 2018-2019, ens oferiren formar part de la formació del Cefire d'Educació Infantil de Valencia, "*Eines per al canvi*" i, consensuada per totes les persones implicades, reflexionarem de posar-se ja a fer un canvi de mirada.

Tot açò, va suposar reunions al mes de juliol, per tal de voler per on i que fèiem per començar el curs, ja que amb anterioritat, havíem estat formant-nos ja durant varis cursos.

Havíem visitat altres centres amb aquest tipus de metodologia, decidirem visitar-ne d'altre més, per tal de compartir experiències i idees. Llegirem i llegim sobre les metodologies que volíem emprar per conèixer-les millor.

El punt de partida per reflexionar quin tipus d'educació volem per als nostres alumnes, passa pels tres eixos fonamentals de l'educació:

*Quin és el concepte de xiquet/a que tenim?, quin és el concepte de família? i quin és el paper dels mestres?

Aquestes preguntes, cadascú teníem una visió, encara que compartida en les bases fonamentals. Però decidirem formar-nos per tenir encara més clar, quins són els conceptes clau per poder dur endavant aquest tipus d'educació que volem, fer-la nostra, del nostre centre i personalitzada, sentir-nos tots a gust al nostre lloc de treball, desenvolupant el nostre paper de mestres.

Teníem clar que **l'alumne** és una persona amb sentiments, emocions, experiències, curiositat, amb moltes ganes d'aprendre, que sap expressar-se en múltiples llenguatges. És un ser social que interactua amb l'ambient, amb els companys i els adults que l'envolten. Aquesta interacció el fa créixer i madurar.

Respecte a la **família**, és el primer agent socialitzador de l'alumne, d'aquesta aprèn uns valors, unes costums, unes tradicions pròpies que aporta a l'escola. Les famílies són i seran un puntal del nostre centre. De sempre han participat de la vida a l'escola mitjançant projectes comuns, com l'hort i els patis actius, són agents col·laboradors a la vida del centre, de les festes i tradicions. Hem aconseguit una complicitat en els diferents processos d'aprenentatge dels seus fill/es. Som i ens considerem una escola oberta.

Com a **mestres**, hem de ser persones il·lusionades i compromeses amb el projecte del centre, amb ganes d'avançar. Estem en procés d'aprendre i fer un canvi cap a l'acompanyament en el procés de creixement dels nostres alumnes. Hem de provocar situacions que afavoreixen l'aprenentatge significatiu i que ajuden a resoldre conflictes de vida.

Després de moltes reflexions, canvis d'idees i maldecaps, decidirem iniciar un nou projecte metodològic i organitzatiu, treballant mitjançant **AMBIENTS D'APRENTATGE**.

Per saber un poc que són els ambients d'aprenentatge, deurem començar sabent que qualsevol capacitat es desenvolupa millor amb **el joc**. Psicòlegs i pedagogs, des de fa molt de temps així ho demostren. Tot allò que els xiquets i xiquetes aprenen mitjançant el joc, es transfereix a altres conductes, pel que podem afirmar que el joc és una activitat que desperta la intel·ligència.

És per aquest motiu, que definim els espais d'aprenentatge, com espais de relació, i comunicació on, a partir de diferents propostes, els alumnes poden actuar, observar, experimentar, construir, inventar, imaginar, compartir, relacionar-se, emocionar-se... i interactuar amb els altres.

Aquesta forma de treball respon a les necessitats que mostren els xiquets i xiquetes de jugar i relacionar-se. És una manera de poder donar resposta als interessos i necessitats i respectar els diferents ritmes d'aprenentatge de cadascun d'ells i elles.

Disposen d'experiències actives, construïdes per l'adult, però reconstruïdes per ells mateixos, on exploren diverses possibilitats de joc o dels materials.

Els ambients responen a la filosofia d'aprenentatge del centre, la **Constructivista**, la qual parteix d'un aprenentatge significatiu per part de l'alumne, que té en compte els

seus coneixements previs i en el qual destaca la importància que té la relació amb els companys i companyes.

QUÈ PRETENEM ACONSEGUIR AMB ELS AMBIENTS. **ELS OBJECTIUS:**

- Potenciar el llenguatge oral.
- Afavorir les relacions socials i de convivència entre els alumnes de diferents edats.
- Desenvolupar els hàbits socials, compartir espais, jocs, joguines, posar-se d'acord els uns amb els altres, establir normes de comportament i de joc...
- Desenvolupar el llenguatge oral: lèxic, espontaneïtat en al parla...
- Aprendre dels companys/es, no sols de l'adult.
- Oferir als alumnes un espai de joc on poder investigar, observar, manipular,... de manera constant i lliure sistemàticament.
- Respectar a les persones i els materials.
- Expressar els seus sentiments, emocions i sensacions lliurement.

CAPACITATS A DESENVOLUPAR:

- Progressar en el coneixement i domini dels seu cos, en el moviment i la coordinació, tot adonant-se de les seues possibilitats.
- Assolir progressivament seguretat afectiva i emocional i anar formant-se una imatge positiva de sí mateix.
- Adquirir progressivament hàbits bàsics d'autonomia en accions quotidianes, per actuar amb seguretat i eficàcia.
- Pensar, crear, elaborar explicacions i iniciar-se en les habilitats matemàtiques bàsiques.
- Progressar en la comunicació i expressió ajustada als diferents contextos i situacions de comunicació habituals per mitjà des diversos llenguatges.
- Observar i explorar l'entorn immediat, natural i físic, amb una actitud de curiositat i respecte, i participar, gradualment, en activitats socials i culturals.
- Mostar iniciativa per afrontar situacions de la vida quotidiana, identificar-ne els perills i aprendre a actuar en conseqüència.
- Conviure en la diversitat, avançant en la relació amb els altres i en la resolució pacífica de conflictes.
- Comportar-se d'acord amb unes pautes de convivència que porten cap a una autonomia personal, cap a la col·laboració amb el grup i cap ala integració social.

PRINCIPIS METODOLÒGICS DELS AMBIENTS:

L'ALUMNE/A:

És el constructor del seu propi aprenentatge. Investiga, prova, assaja, modifica, construeix, destrueix, parla, raona, explica, inventa, imagina....

Els grups que interactuen, estan organitzats aleatòriament per les mestres (ara en principi mentre trobem el mode que més se'ns adapta). Són grups internivells, és a dir, de diferents edats, que van rotant al llarg de la setmanes pels diferents ambients. Aquests afavoreixen la col·laboració i cooperació, i es donen relacions d'ajuda.

Els MESTRES:

La nostra funció es fer de guia, d'organitzadores, de mediadores que faciliten l'aprenentatge.

Exposem les propostes i presentem els materials a utilitzar.

Fem reunions periòdiques per valorar el funcionament dels ambients, valorem la funcionalitat dels materials, la introducció de nous, afegir noves propostes, acordar criteris de funcionament, criteris d'avaluació...

L'ESPAI I ELS MATERIALS:

Donem molta importància als espais i la seua organització. Tant l'espai com els materials són la principal estratègia d'intervenció.

Utilitzem tot tipus de materials preferiblement naturals, i anem desterrant plàstics segons el seu desgast per l'ús. Aquests deuen tenir característiques com: ser naturals, efímers, durs, tous, continus, discontinus...

La finalitat és crear espais atractius i susceptibles d'aprenentatge.

ACTITUD I MIRADA QUE HEM DETENIR LES MESTRES

- Fer atenció, mirar i escoltar com va el procés i el desenvolupament de la sessió en els alumnes, per cuidar el treball que van fent i com el van fent.
- Observar, guiar, ajudar i induir, plantejant nous reptes per fer-lo qüestionar-se.
- Preguntar per què volen fer la proposta i que pensen que passarà
- Afavorir la conversa i el llenguatge fent servir el vocabulari del treballa científic.
- Cuidar en tot moment el com ens adrecem als alumnes a parlar amb ells, del que fan, per ajudar-los en el que necessiten, per animar-los, amb el llenguatge que podem fer servir, que molt senzill i pla, alhora adequat per fer possible que es senten a gust i reconeguen el seu treball.
- Ajudar a fer possible millorar l'atenció en allò que fem, millorar l'actitud de treball, l'actitud d'experimentació, l'actitud d'aprendre.
- Ajudar a fer possible l'estar bé, el pensar i el sentir.
- Ajudar a fer possible la iniciativa, la curiositat ,la creativitat.
- Ajudar-los aprendre entre ells i elles. Aprendre la relació d'aprenentatge que poden establir.
- Ajudar-los a saber-nos fer preguntes.
- Ajudar a fer suggeriments que poden ser oportunitats per fer créixer el treball de tots.
- Afavorir la conversa i el llenguatge ric.

- Valorar i reconèixer la resposta dels alumnes davant la experiència de treball que duu l'ambient. Acompanyar i ajudar en els processos d'aprenentatge dels alumnes, on hi ha diversitat de necessitats i característiques.
- Respectar el ritme de treball dels alumnes. Prendre responsabilitat en ajudar a cadascú d'ells i elles en el seu procés d'aprenentatge de l'ambient.

FUNCIONAMENT DELS AMBIENTS

Tres vegades per setmana, dimarts, dimecres i dijous, de 12:30 a 13:30 h., es treballa als següents ambients: ***ambient de joc simbòlic, ambient d'experimentació, ambient de llum, ambient de construcció, ambient d'art, ambient d'expressió i biblioteca.***

Hi han panells a la planta baixa i a la primera planta, on els alumnes miren en quin espai els pertoca anar cada dia.

Cada aula té un espai associat, i la mestra que està a ell, és l'encarregada de preparar les propostes i dur l'ambient endavant. Una mestra de cada planta, s'encarrega de canviar la fotografia de l'ambient en cada grup d'alumnes. Aquests canvien cada setmana i van passant per tots els ambients. Cada tutora forma els grups de la seua tutoria i fica les fotos als murals. Són les encarregades de fer els cavis d'alumnes als diferents espais.

Els alumnes de tres anys, entren a la roda dels espais a partir d'octubre o novembre, segons el seu nivell d'adaptació. Els alumnes de dos anys, participen a partir del mes de gener, febrer, també segons el seu nivell d'adaptació, i participen sols dels ambients de joc simbòlic, experimentació, llum i construccions.

Els alumnes de 4 i 5 anys, s'encarreguen d'acompanyar els companys de 3 anys. La tutora i l'educadora de 2 anys, acompanyen cadascuna un grup de 9 alumnes als ambients al llarg de la proposta.

A la porta de cada ambient, tenim la fotografia de la mestra o mestres encarregades amb la simbologia i el nom del mateix.

El nombre d'alumnes per a cada ambient és de 15/16 alumnes.

Les propostes són mensuals, per a que tots els alumnes puguin fer-les.

Com és el primer curs, estem provant d'aquesta manera. El deixar que els alumnes trient l'ambient, encara se'ns fa un poc...ens trobem dubtoses i preferim anar poc a poc i tantejant els resultats.

La dinàmica dels ambients, serà sempre la mateixa:

- A l'entrada a l'ambient es farà una xicoteta assemblea, on es parlarà de les consignes que cal seguir, desenvolupament de la proposta o propostes de cada ambient, normes de l'ambient....
- Joc dels alumnes seguint la proposta, on la mestra fa de guia i suggereix a qui ho sol·licita o necessita.
- Es recull a indicació de la mestra.
- Per finalitzar, es torna a l'aula origen, on cadascú, en assemblea, es conversa per explicar que els ha semblat, que han fet, que els ha cridat l'atenció.
- Activitat per finalitzar la jornada escolar i volta a casa o al menjador.

AMBIENTS:***Ambient de joc simbòlic**

Dins d'aquest espai, es recreen situacions de la vida quotidiana.

Es fan la casa, el restaurant, el supermercat, el centre de salut i la perruqueria.

Són espais on relacionar-se i retrobar-se amb companys i companyes, on jugar a pares i mares, relacions familiars i d'amistat, fer el dinar, fer el llit, dormir al bebè, fer la compra, parar taula, anar al metge, fer-se el monyo, llavar-se'l, ser cambrer o client, cuiner, nen, nena, iaio, iaia, pare o mare...treballem la família.

Es poden introduir situacions d'escriptura i lectura, adquirir formes de salutació bàsica i pautes de comportament i respecte per viure en societat. També es pot introduir situacions matemàtiques bàsiques, el comptatge, els diners per pagar, els preus, la maquineta registradora, la calculadora...

Els sols defineixen els seus rols i se'ls repeteixen, sols es fa intervenció quan es requereix.

Cada recreació compta amb el material suficient per poder fer el joc. Tenim reubicades les cuinetes que teníem abans a les aules, l'espai de la casa està recreat també amb ninos i nines, carros, bressols, llits, llençols i coixins, estris de cuina i aliments, taules i cadires, mantells. Estris de metge dels projectes, caps de nins i nines per a la perruqueria. Hem aprofitat tot el material que teníem a les aules i s'han organitzat dins d'aquest aula per recrear els diferents ambients.

*Ambient d'experimentació

L'exploració mitjançant elements naturals és el principal propòsit d'aquest espai.

S'utilitza l'aigua, la terra, la sal, fils, suro, papers, llavors, llegums, bolets, pompons... i tots aquells elements, preferiblement naturals discontinus, amb la disponibilitat d'instruments com embuts, pots i mesures, diferents formes, dimensions, textures, colors, transparències i opacitats, volums, pesos, longituds... que promouen una gran riquesa d'experimentació i aprenentatge.

A l'entrada a l'ambient, s'explica un experiment i es du a terme. Després, es preparen gavetes, safates i taules d'experimentació amb diferents propostes per investigar i experimentar amb l'element de l'experiment.

El material està tot a l'abast dels alumnes, estructurat en safates a la prestatgeria, o a les taules d'experimentació, on el material forma part de les propostes i que cal tornar al seu lloc en acabar o ajudar a recollir i netejar, segons la proposta feta.

Aquest ambient es prepara abans, ja que l'estructuració i l'espai de l'aula no permet mantenir-lo així.

Tocar, sentir, barrejar, classificar, ordenar, separar... són procediments de la vida quotidiana que fem continuadament durant el dia, sense ser-ne conscients. Dins de l'ambient, ens podem permetre el fer hipòtesi amb els materials. Segons l'experimentació proposada, podem investigar les característiques dels materials, i tenir sensacions tant tàctils com visuals i olfactivas.

*Ambient de llum

En aquest ambient trobaran diferents materials on la foscor serà la protagonista, sempre amb uns punts de llum com seran els retroprojectors, taula de llum, caixes fosques, llanternes...

Aquest ambient es munta i desmunta cada vegada, ja que el nombre d'alumnes d'aquest nivell no permet tenir-lo muntat.

Les propostes són variades i repartides segons el moment. Pot ser un proposta de gran grup o propostes de xicotet grup. El joc amb elements fluorescents, siluetes, ombres, objectes que permeten als alumnes comparar, crear un món màgic que ajudarà a perdre-li la por a la foscor i gaudir d'ella.

***Ambient de construcció**

És un espai on poder explorar, crear, manipular, experimentar, construir...amb diferents tipus de materials: caixes de cartró de construcció, cilindres, cons, pedres, oueres, trossos de fusta..., tots de diferents mides i llargàries.

O bé es fa una proposta, que estudien com dur-la a terme, o bé pensen que volen construir o fer i portar-ho a la pràctica. Poden fer un esbós o dibuix del que pensen o del resultat.

S'ha habilitat l'espai amb un estora de vinil que ompli la meitat de l'aula, per evitar soroll al pis inferior per les caigudes dels materials.

Tanmateix s'ha adquirit contenidors per ubicar els materials, que es recullen en acabar la proposta. Molts d'aquests materials han estat recopilats al llarg del curs per aportacions de les famílies o particulars, o adquirits pel centre.

***Ambient d'art**

Dins d'aquest ambient, els alumnes tenen l'oportunitat de descobrir, experimentar, manipular, sentir, imaginar, gaudir, expressar-se, crear... mitjançant una gran varietat de tècniques, materials, destreses, habilitats... on desenvolupar les seues capacitats expressives, representatives i artístiques.

Expressar el que senten, es deixar que ningú pugui jutjar el resultat final de l'obra d'art.

Es presenten propostes als alumnes que efectuen amb llibertat, on poden donar la seua opinió i fer variacions de la proposta o proposar d'altres.

L'ambientació de l'espai ens recorda a *un Atelier*, on els materials estan disposats de manera visual i accessible per a tot l'alumnat. Cavallets, barra de pintures, prestatgeries, rols de paper continu, taules per al treball manipulatiu, estores per treball individual, una gran paret per poder fer pintura mural, multitud de materials recopilats i aportats pel centre i per les famílies, fan que siga possible la màgia dins l'espai.

En finalitzar el curs, s'exposen a la Casa de la Cultura, ja que el centre forma part d'un projecte d'art. També es fa una exposició al centre, utilitzant tots els espais interiors i exteriors.

***Ambient de dramatització.**

La transformació de la seua pròpia identitat és una forma molt gran de plaer i riquesa personal, ja que es troben en un moment de construcció de la seua pròpia.

Veure com es transforma la seua imatge i el seu rol, sense que perille la seua identitat, és una experiència molt positiva per tal d'enfortir l'autoestima.

Poder introduir-se en el mon de la fantasia i la imaginació, on aquest espai disposa d'una ambientació que convida a disfressar-se i mirar-se a l'espill, utilitzar roba, mascaretes, barrets, sabates.... poder maquillar-se, ficar-se perruques, collars... els fa trencar amb la rutina diària de l'aula i contribueix a desenvolupar la imaginació i la creativitat, fins i tot a agafar identitats de personatges de contes, de crear històries, de interactuar amb titelles...

La mestra fa una proposta, conta un conte, i després comença l'acció, lliure de crear i fer, observar si soc tímid, de disfressar-me d'altres coses, de jugar simplement.

També la música i el moviment formen part d'aquest espai, potenciant la percepció auditiva, la manera de socialitzar-se i comunicar-se, de fer servir la imaginació i desenvolupar la seua creativitat, la imaginació i la seua capacitat d'expressió.

El recurs de la fotografia és molt important als ambients. A partir d'ella creem la documentació, que serveix per que tots aquells agents externs que ho desitgen, puguen vore com treballem a l'escola. Aquesta documentació serveix a les mestres, per fer les nostres valoracions, conclusions i rectificacions.

Podem trobar-les mensualment a la cartellera exterior del centre, a dins del centre a les parets, a dins les aules per als alumnes. A les xarxes socials, a les comunicacions amb les famílies, a les reunions. Són la nostra finestra al món.

A més d'aquests ambients a les aules, tenim altres ambients exteriors que són:

***Ambient de patis actius**

El pati forma part dels nostres ambients, ja que està transformat per fer d'ell un espai on el joc es converteix en el gran protagonista, permet la utilització lliure de diferents espais dins d'ell. L'arener, la cuineta, el rocòdrom, les cuinetes, la rotllana, els circuits de caixes i rodes, la pedrera, el tub, els troncs... que anem transformant curs rere curs per donar-li funcionalitat, per refer, i per ampliar, amb l'ajuda de les famílies, un espai lúdic i únic de treball on es valoren multitud d'aspectes evolutius dels nostres alumnes.

Tot açò dins d'un espai natural, de terra, d'arbres, d'herba, de pedres... en continua transformació.

***Ambient de l'hort escolar (ubicat a la part posterior del centre)**

Ens acompanya fa cursos l'hort escolar, un espai creat amb l'ajuda de les famílies, i que no seria possible, sense l'ajuda inestimable d'ells.

Dins d'aquest espai, d'accés lliure prèvia notificació a la resta de companyes o per indicació de les famílies col·laboradores, tenen lloc les experiències amb la natura i el món de l'agricultura i jardineria.

Plantem, reguem, collim, cuidem, desbrossem, juguem i fem receptes de cuina amb aquests productes ecològics de l'hort, que portem a les cases dels alumnes o a les aules. Amanides, macedònies de fruites... receptes que gaudim tots junts i que ens

reporten la cura del món natural, el goig de voler créixer el que hem plantat i l'evolució dia a dia.

Observació ,manipulació, sensacions, emocions.... tot açò i molt més al nostre hortet.

*Ambient psicomotriu (ubicat al pati posterior pavimentat)

Aquest ambient apareix quan es va asfaltar una part posterior del pati per l'Ajuntament. Vàrem voler l'oportunitat de fer patis actius amb pintura de diferents jocs psicomotors al terra. Des de aquest moment i amb l'aparició al centre de l'aula de dos anys, la psicomotricitat es fa dins d'aquest espai. A més dels jocs, tenim diferents instruments psicomotors que s'utilitzen en les sessions com cordes, cèrcols, pivots, rajoles, pilotes... El moviment forma part de la vida de les persones des del naixement, ja que desenvolupa la percepció de l'espai, l'orientació, la comunicació amb els altres, la socialització, la cooperació, la coordinació, el treball en equip,...la intel·ligència i habilitats com la paciència, sensibilitat, la concentració i memorització .

*Ambient de biblioteca (ubicats als vestíbuls d'entrada i primera planta)

A falta d'espai per crear una biblioteca, decidirem ficar-la al vestíbul de la primera planta, on tenim els armaris on hi són els llibres i altres materials bibliogràfics.

Al crear els ambients, decidirem crear a les dos plantes un espai de biblioteca, amb caixes i prestatges menuts, on poder ficar-se a llegir en els moment de descans d'altres activitats.

Amb una ambientació que convida a la lectura: estores, coixins, cadiretes i butaques menudes... els xiquets i xiquetes accedeixen amb calma, pausadament, dins d'una atmosfera de tranquil·litat.

Els alumnes de dos anys fan allí el seu racó de biblioteca i conta contes. Els alumnes de menjador també quan acaben la seua jornada a l'escola.

La norma: recollir l'espai, intentar ser silenciós, respectuós, compartir els llibres, tenir cura de l'espai.

4.10.4. L'aprenentatge constructivista de la lectoescriptura.

Des d'una perspectiva pràctica o operativa, cal entendre la lectura i l'escriptura com dos processos amb una finalitat comuna: la construcció i la interpretació de significats. Cal transmetre als alumnes el veritable valor funcional de saber llegir i escriure, ja que d'aquests depèn el poder comunicar-se amb els altres, i a l'hora, entendre interactuar amb l'entorn.

El treball de Teberosky ens constata com es va produint la construcció del llenguatge, i és així com el reflectim a l'escola. Partim d'un bagatge de coneixements previs que els alumnes tenen per tal d'assegurar la construcció d'aquest aprenentatge. Els mestres hem de facilitar els diferents aprenentatges. Per tant, partirem de l'acompanyament en les diferents fases del procés.

La lectura sempre es realitza respecte d'un text en el qual el lector busca un significat. Llegir un text ha de desvetllar el seu significat. Tanmateix cal tenir en compte que el procés de lectura des d'un punt de vista mecànic, és igual per a tothom. En l'acte de la lectura es combinen diferents tipus d'informacions, visuals i no visuals, la suma de les quals ajuden a endevinar el significat del que s'està llegint.

Les etapes evolutives del procés lector són les següents:

-Primera fase (entre els 3 i 4 anys) :

Durant aquesta a fase els alumnes simulen que llegeixen amb la intenció d'imitar l'acte dels adults. Són capaços de diferenciar les lletres d'altres grafismes (dibuixos, números...), però el seu interès es centra en les imatges a partir de les quals cerca el significat del text. També reconeix els logotips comercials. Partim del seu nom com a paraula base per a l'aprenentatge i reconeixement d'altres paraules.

-Segona fase (entre els 4 i 5 anys) :

Els alumnes són capaços d'interpretar tant a partir de la imatge com del text. Poden reconèixer alguna lletra o paraula que els serveix per a formular hipòtesis sobre el significat del que llegeixen.

-Tercera fase (entre els 5 i 6 anys) :

Comencen a desxifrar el text perquè ja tenen en compte el valor sonor de les lletres. Són capaços d'inferir els seus coneixements de paraules o lletres conegudes per desxifrar-ne altres noves.

-Quarta fase (entre els 5 i 6 anys) :

Es centren en la descodificació del text. Són capaços de desxifrar el text, ja siga la lletra o síl·laba per síl·laba. Aquest desxiframent té una evolució molt significativa Primer, desxifren el text sense sentit, i després ja amb sentit. Mentre tant, realitzen un desxifrat que pot resultar defectuós, amb errors, però s'adonen del sentit del text llegit. Finalment entren en un període d'autonomia en el que desxifren en què integren plenament el significat del text, ja sense errors.

L'escriptura s'entén com la producció de textos amb significat. Aprendre a escriure implica aprendre una sèrie de processos cognitius que van més enllà de codificar missatges.

Per escriure, cal tenir en compte quines són les habilitats i estratègies en la producció dels textos, com es porta a terme la composició, quines són les estratègies d'intervenció del docent, quina és l'evolució de l'aprenentatge de l'escriptura en el infants.

Per començar l'escriptura, és necessari el treball sistemàtic i integrat d' habilitats lligades a l'escriptura: el traç, el tipus de lletra, la direccionalitat, la pressió del llapis, la disposició del full, la presentació i l'ortografia.

Deu tenir situacions motivadors i un entorn favorable i significatiu, per tal d'iniciar el procés de manera no imposada, que l'ajude a interactuar amb els altres. Si l' alumne no té una estabilitat emocional suficient, que l'ajude a tenir seguretat per enfrontar-se amb èxit a la nova situació, no es donarà circumstància d'aprenentatge. Els primers textos deuen ser significatius, amb sentit.

Per a iniciar-se, la utilització del seu nom propi, és un referen molt útil, ja que podem treballar la primera lletra inicial, i després les demás lletres que la formen. D'aquesta manera els alumnes coneixen el codi escrit a partir dels noms dels companys. Relacionen les lletres amb el nom "la A de Anna, la B de Berta..."

L'ús de les lletres majúscules o de pal, faciliten l'aprenentatge de l'escriptura, ja que són més fàcils d'escriure per els alumnes, són més identificables que les cursives, són les més utilitzades pe rètols, anuncis,...Es pot mantenir el seu ús fins que els alumnes coneguen la majoria de lletres .

Els models didàctics que utilitzarem seran: la direccionalitat de l'escriptura, la transferència de pautes en la composició de textos, l'ajuda durant el procés de composició: escriure a la pissarra un text fruit de l'aportació dels alumnes, dictats de sons, paraules, de frases curtes. També l'escriptura col·laborativa, entre parelles, en xicotets grups, on tenen que ficar-se d'acord pe produir els textos. Es comparteixen estratègies, habilitats, que enriqueixen mútuament, i ajuda a facilitar la tasca .

Les fases de l'escriptura són:

-Escriptura indiferenciada: Es dona cap als 3 anys. És una imitació del fet de l'escriure que veuen als adults, i consta d'una producció de gargots o pseudo-lletres que es diferencien del dibuix.

-Escriptura diferenciada o presil·làbica: Apareix cap els 3 o 4 anys. En aquest moment apareix el convencionalisme de l'alineació i orientació de l'escriptura, d'esquerra a dreta, horitzontal-vertical. Diferencien entre les lletres i els números. Fan servir lletres dels seus noms o dels noms dels companys i companyes, que van modificant tant pel que fa a l'ordre, quantitat i varietat, d'acord ambles característiques de l'objecte del qual volen escriure el nom. L'escriptura dels grafismes es fa sense cap control de quantitat: poden escriure tota una pàgina amb una lletra o una quantitat fixa de lletres.

-Escriptura sil·làbica : Apareix entre els 4 i 5 anys. Els infantis s'adonen de la segmentació de les unitats sil·làbiques, i que representen amb una lletra. Aquesta pot estar inicial, quan no hi ha cap correspondència entre el so i la grafia, però el nombre de lletres sí es correspon. Potser sil·làbica estricta, on si corresponen les vocals a les síl·labes i en ordre correcte.

-Escriptura sil·làbic alfabètica: S'adonen que una síl·laba es pot escriure amb la vocal i la consonant corresponents. En aquesta fase, els alumnes combinen l'escriptura de paraules de síl·labes amb vocals i consonants combinades amb l'escriptura de síl·labes representades només per vocals.

-Escriptura alfabètica: Representa l'estadi final del procés. En aquest moment els alumnes són capaços d'establir la correspondència entre el só i la grafia corresponent. En aquest moment podem introduir normes ortogràfiques: majúscules, minúscules, separació de paraules, accents...

L'avaluació del procés: És molt important l'observació dels diferents estadis en cada alumne, per poder planificar les activitats d'aula o les propostes individuals, per tal d'adaptar les estratègies pertinents d'acord amb les necessitats de cada alumne.

Hi ha de fer controls regulars a cada alumne; per tal de fer aquests seguiments, es poden utilitzar graelles per registrar l'evolució de cada alumne, on apareguin els diferents estadis. La utilització del dictat de paraules ens pot ajudar en aquesta tasca. Una, dos, tres i quatre síl·labes i una frase que inclogui alguna de les paraules dictades.

4.10.5. Aprenentatge servei

L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

Integra el servei a la comunitat amb l'aprenentatge de continguts, competències, habilitats o valors.

Parteix d'elements tan coneguts com el servei voluntari a la comunitat i l'adquisició d'aprenentatges.

L'aprenentatge servei és una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo.

L'aprenentatge servei és, doncs, un projecte educatiu amb utilitat social.

La relació circular que s'estableix entre l'aprenentatge i el servei genera una nova realitat que intensifica els efectes de cada un per separat. L'aprenentatge millora el servei a la comunitat, perquè aquest guanya en qualitat, i el servei dona sentit a l'aprenentatge, perquè allò que s'aprèn es pot transferir a la realitat en forma d'acció.

Fomentem la participació d'agents externs: familiars d'alumnes, familiars de l'equip docent, companyes i mestres en pràctiques, centres educatius de la ciutat com els IES i el CIPFP La Costera, Associacions musicals, Associacions municipals de majors, discapacitats...

4.11. CRITERIS PER A LA SELECCIÓ DE MATERIALS CURRICULARS I DE RECURSOS DIDÀCTICS

La disposició i l'organització de l'espai de l'escola i de les sales és una eina clau per a generar un ambient que faciliti els aprenentatges i de les relacions.

El xiquet i la xiqueta necessiten un espai per a moure's, construir, experimentar, simular, investigar, treballar autònomament, en petit i gran grup; un espai que pugui satisfer les seues necessitats de benestar físic, afectiu i de relació... i necessita uns materials que responguen a aquestes necessitats i interessos. Aquests materials han d'estar ben disposats, ordenats, visibles i a l'abast dels xiquets/es perquè puguin fer les seues eleccions i actuar autònomament tant en les propostes referides al grup com en aquelles que parteixen de la pròpia iniciativa personal.

L'elecció dels materials respon a la vegada a una concepció d'escola, de xiquet/a i de com es produeixen els aprenentatges, és inherent al conjunt de decisions pedagògiques que l'equip educatiu de l'escola assumeix i incorpora de forma intencional i coherent amb el seu projecte curricular.

4.11.1. - Criteris de Selecció

Respecte a la selecció dels materials, aquests han de ser variats, manejables, atractius, segurs, estimulants i adaptats a les característiques del grup, que donen ocasió per a manipular, experimentar o representar.

Els criteris de selecció han de referir-se tant a la seua adequació com a la seua qualitat. La selecció de recursos, mobiliaris i materials haurà de fer-se en funció dels objectius, així com del nivell de desenrotllament del xiquet i de les seues necessitats.

Com a criteris a l'hora de triar el material convé valorar:

- Si és adequat al moment evolutiu del xiquet.
- Si és atractiu i aconseguix els objectius.
- Si és manejable i assequible.
- Si és resistent i durador.
- Si reuneix les condicions de seguretat.
- Si no afavoreix actituds sexistes i bel·licistes.

4.11.2.- Criteris d'Utilització

Algunes línies generals en què podem basar-nos són:

A)Accessibilitat i visibilitat. Intentarem que els materials estiguen a la vista i a l'abast dels xiquets.

B)Classificació i etiquetatge. Per a afavorir l'ús dels materials i l'autonomia dels xiquets

C)Contenidors. Per a que es conserve en orde i els jocs no es deterioreni ni perden part de les seues peces.

D)Distribució. L'ideal és que cada àrea de treball o ambient tinga tot el que és necessari per a permetre més autonomia, i aprofitament i ús dels materials amb les mínimes interferències.

E)Conservació. Cal establir amb el grup mecanismes que facen disminuir el deteriorament: normes

F)Integració en l'horari. La distribució dels materials, la seua arreplega, ús i conservació necessiten un temps en l'activitat escolar.

G)Disposició i utilització de materials curriculars per a la formació i suport dels educadors. L'equip arxivarà tots els materials de consulta i suport en la seua sala de reunió i treball. Hi haurà un responsable, que normalment és el coordinador.

4.11.3.- Proposta de sectors per a la ubicació dels materials.

-AMBIENT DE CONSTRUCCIÓ

Aquesta permet explorar, construir individual i col·lectivament, classificar, comparar, agrupar i ordenar objectes, realitzar jocs simbòlics, representar experiències, establir interrelacions, coordinació i precisió gestual, domini de l'estructura espacial...

Materials possibles:

- Grans blocs i estructures de formes diferents, fabricades en goma espuma, cobertes de tela i de tanca de cremallera.
- Peces fabricades en plàstic resistent i flexible, que permeten l'encaix o subjecció de les peces.
- Peces de fusta de forma i grandària diverses.
- Enfiladors de fusta o plàstic, amb cordons per a entrellaçar.
- Encaixos de formes i superfícies diferents i de dificultat creixent.
- Peces de catifa, taules...
- Mosaics formats per peces de diverses formes que s'encaixen o situen sobre una base.
- Trencaclosques de dificultat creixent.

Aquest material el situarem a l'ambient de construcció i a més a l'ambient d'exterior de pati actiu i psicomotor, perquè així els xiquets/es puguin realitzar les seues construccions sense por que es puguin destruir. L'organitzarem en prestatges baixos i en calaixos de fusta, de plàstic ... perquè el xiquet/a pugui accedir sense cap dificultat. Els blocs més grans i pesants els allotjarem en contenidors al terra, designant clarament el seu contingut mitjançant etiquetes, cartells o fotografies.

-AMBIENT DEL JOC SIMBÒLIC

Aquest racó permet explorar, usar utensilis i articles que s'hi troben, imaginar coses, realitzar seqüències de simulació; assumir papers diferents, expressar sentiments i idees, respectar els sentiments i necessitats dels altres...també permet actuar d'acord amb les coses que saben i sobre els successos que han observat i experimentat en el seu entorn familiar, social i escolar. Tenen la possibilitat de treballar en grup usant el llenguatge oral per a comunicar l'exercici de papers i respondre a les necessitats i sol·licituds d'altres, establint acords per al desenvolupament de la situació de joc...

Materials possibles:

- Elements de cuina i parament.
- Tenda o mercadet amb els diferents complements.
- Ninots de peluix, goma... amb jocs de vestits i complements.
- Cuina de composició modular.
- Cabassos, bressols, banyeres, carrets de passeig per als ninots.
- Jocs relatius a oficis (metges, perruqueria, mecànics...).
- Vehicles de plàstic o metall.

-AMBIENT DE BIBLIOTECA

Aquest facilita l'encontre i descans dels xiquets/es, així com el diàleg i la comunicació amb els altres. És el lloc on s'organitza i s'acorden els plans de treball, on es desenvolupa l'escolta, lectura i narració de contes; on fem la recerca d'informació per al desenvolupament d'un projecte o una activitat. Dóna lloc a la invenció d'històries o contes a partir d'imatges, es reproduïxen diàlegs d'una historieta amb els ninots de guinyol. També podem inventar contes i representar-los.

una catifa, una estora i coixins poden ambientar aquest espai, al qual s'incorpora una taula i cadires, en un costat.

Materials possibles:

- Expositor per a llibres i contes que facen visible la seua portada.
- Tauler de comunicació per a esposar, presentar, documentar, comunicar fets...
- Àlbums de fotografies representant objectes, situacions diverses, vivències dels xiquets/es a l'escola.
- Histories seqüenciades sobre situacions familiars, escolars...
- Periòdics, revistes, cartells, reportatges...
- Llibres de consulta: elaboració de plats de cuina, animals, manualitats... amb gràfics clars.
- Diccionaris.
- Llibres de paraules il·lustrat amb imatges (vocabulari). □□ contes, tant en valencià com en castellà. diccionaris.
- Cassets de contes.

-AMBIENT D'EXPERIMENTACIÓ

En aquest taller, els xiquets/es tenen la possibilitat d'explorar, observar, descobrir fenòmens dels éssers vius, investigar, llançar hipòtesis, conèixer i utilitzar instruments reconeguts per la cultura, adquirir hàbits de cura d'animals i plantes, exploració de les propietats físiques i químiques de les substàncies i de l'energia, hàbits de cura i seguretat amb les substàncies considerades potencialment perilloses...

Materials i elements:

- Planters, terraris, aquaris...
- Col·leccions d'elements naturals: fulles, flors...
- Col·leccions de minerals i fòssils.
- Balances de plaquetes i de recipients amb pesos de mesura real.
- Jocs de recipients per a mesures de capacitat.
- Imants de diferents dimensions i formes (disc, ferradura...)
- Lupa de mànec.
- Microscopi.
- Calidoscopi.
- Relotge d'arena.
- Metre.
- Contenidors per a aigua, arena, terra...

-Taps de suro, pilotes de goma i altres materials, trossos de fusta, embuts, xeringues de plàstic, per a jocs i experiències amb aigua.

-AMBIENT D'ART

Aquest racó ofereix als xiquets/es la possibilitat d'expressar sentiments, emocions i idees a partir dels materials i suports plàstics. Representar la realitat com el xiquet/a la coneix, experimentar sensacions a partir dels materials utilitzats, descobrir nocions de constància, canvi, anticipar previsions, adequació i precisió del gest, elaboració de masses modelables...

La zona on col·loquem el racó ha de tenir prou llum natural i estar pròxima a un alimentador d'aigua. El parament ha de ser fàcilment llavable o protegir-se amb peces de plàstic fort, paper de periòdic... convé tenir també davantals per als xiquets/es.

Elements i materials:

- Cavallets per situar-los a la paret o sostenir-se sols.
- Papers de dimensions, colors i textures diferents.
- Brotxes i pinzells.
- Ceres molles, retoladors, pintures (dits, temperes...).
- Tisores, punxons...
- Palletes, compta gotes, bufadors...
- Objectes diversos per a fer estampacions (esponges, roleus, creïlles, suros...).
- Bobines de fil, cabdells de llana...
- Grapadores.
- Gomets.
- Material divers de l'entorn.
- Receptes per a l'elaboració de masses modelables.
- Argila i masses per a modelar amb emmagatzemament correcte per a la seua conservació correcta i per facilitar-ne l'ús.
- Útils de modelatge (espàtules, tallador, emmotllador...).
- Reproduccions de paisatges, cartells, monuments, obres d'art...
- Útils de fusteria (cola, vernís, trossos de fusta...).

El material es posarà en prestatges, cabassos, caixes... sempre accessibles per als xiquets/es. És convenient també tenir un lloc on exposar les reproduccions dels xiquets/es, per exemple una corda estesa amb pinces que permet penjar les pintures dels xiquets/es perquè s'assequen.

-AMBIENT DE DRAMATITZACIÓ

Aquest ambient ofereix als xiquets/es la possibilitat d'expressar sentiments, emocions i idees a partir de contes, cançons, refranys, poesies... A partir d'aquestes es poden reproduir escenes

Materials:

- Bancs suecs.
- Teles.
- Disfresses.
- Titelles i teatre.
- Espills.
- Maquillatge.
- Cintes de música i ràdio-casset te.
- Màscares.
- Roba i sabates de diferents mides.
- Teles, mocadors, disfresses, complements de disfressa, maquillatges...
- Espill penjat a la paret.

4.10.4.- Material d'espai exterior.

L'espai exterior forma part de l'ambientació general del centre i per això els materials i l'adequació d'aquest espai ha de respondre també a les necessitats dels xiquets/es, ampliant l'oferta de possibilitats que ofereix el desenvolupament de les activitats que s'hi puguin realitzar.

-PATI

Inclourà elements per a enfilarse, relliscar, engronsar-se, reptar, saltar, realitzar exercicis d'equilibri, d'agafada...

El paviment on s'ubiquen els elements ha d'oferir seguretat per als xiquets/es, amb un sòl d'arena, i els elements han d'oferir resistència a la intempèrie i corrosió.

En aquesta zona pot haver-hi:

- Tobogans
- Gronxadors
- Balancins
- Pneumàtics
- Rocòdrom
- Dunes
- Espai de rotllana
- Arener
- Cabanes
- Joc simbòlic: cuineta, vaixell, musical...

-PISTA PER A JOCS ESPORTIUS

Aquesta zona s'ha de trobar pavimentada per a permetre el lliscament amb patinet, tricicles... el sòl pavimentat permet al seu torn realitzar traços amb guix o pintura per poder realitzar diferents jocs (sambori, tres en ratlla, pistes d'obstacles, jocs de bitlles...). en aquesta zona també es poden realitzar experiències de circulació vial,

ubicant senyals de trànsit que es poden sostenir en una base de fusta o plàstic, aquests senyals es seleccionaran entre tots els que componen aquest codi (informatius, prohibició, informació...).

En aquesta zona pot haver hi:

- Tricicles
- Bicicletes
- Cèrcols de diferents colors i mides
- Xanques
- Piques
- Pilotes
- Cordes
- Pilotes de diferents mides, material (espuma, plàstic...) i colors.
- Cistella basquet.
- Matalassos.
- Jocs de construcció de tela i espuma.
- Suports per a les piques.

4.11.5.- Material d'espai interior.

-SALES DE COMUNICACIÓ

En aquesta zona trobem l'espai de consergeria. La transició per aquests espais permet el desplaçament a les aules i entre- plantes.

A més, aquesta zona permet exposar propostes realitzades per als diferents projectes o temes tractats a l'aula.

Dins d'aquests espais, a la planta inferior i a la planta superior, tenim els espais de les biblioteques.

A la planta inferior està amb expositors, i a la planta superior, estan els armaris de biblioteca i l'espai de lectura.

-ÀUDIO-VISUALS

A les aules podem utilitzar les pissarres digitals per portar endavant diferents activitats: visualització de pel·lícules relacionades amb els projectes, propostes de projectes, activitats audiovisuals...

*TALLER DE CUINA

Aquest taller permet observar la transformació dels aliments, elaborar un plat de cuina a partir de receptes, experimentar amb mesures de pes, capacitat i temps, treballar amb líquids i sòlids, utilitzar materials i utensilis, fer comparacions, tastar sabors i experimentar sensacions, treballar hàbits de cura, neteja i ordre, intercanviar i comunicar de les experiències que es realitzen...

Elements i materials:

- Foguer.
- Forn elèctric.
- Nevera.
- Bateria de cuina i utensilis.
- Motles de reposteria.
- Balança.
- Fotografies de plats elaborats.
- Receptes de cuina ja elaborades de llibres, aportades per les famílies, realitzades pels xiquets/es.

*TALLER DE FAMÍLIES

Són actuacions fetes en moments puntuals a les aules, en els quals s'intervé fent acompanyaments a l'ensenyament, fent propostes que plantegen les famílies o fent propostes que plantegen les tutores o els alumnes.

Formen par de les propostes de les programacions d'aula.

4.12.CRITERIS PER AVALUAR LA PROGRESSIÓ DELS ALUMNES (CRITERIS D'AVUACIÓ)

4.12.1. En l'aprenentatge

I. EL CONEIXEMENT DE SI MATEIX I L'AUTONOMIA PERSONAL

1. Utilitzar el cos com a instrument de relació amb el món i com a vehicle per a descobrir els objectes d'aprenentatge a través de la percepció i de la sensació.
2. Aplicar unes actituds bàsiques per a la convivència en les interrelacions humanes que repercuteixen en un ajust de la pròpia imatge corporal.
3. Tindre cura del cos i de la higiene corporal, fomentant hàbits i actituds que ajuden a mantenir una adequada salut mental i física.
4. Donar mostra del coneixement personal en la construcció de la identitat i en la pertinença a un grup social, manifestant sentiments i normes de relació social.

II. EL MEDI FÍSIC, NATURAL, SOCIAL I CULTURAL

1. Actuar sobre els objectes, discriminar-los, agrupar-los, classificar-los i ordenar-los segons semblances i diferències observables, quantificar i ordenar col·leccions, fer raonaments numèrics en tasques quotidianes i en la resolució de problemes senzills.
2. Utilitzar el coneixement del medi físic, natural, social i cultural com a marc en què estan situats els objectes d'aprenentatge amb què interactua i aplicar actituds de respecte i atenció cap a la naturalesa, la societat i la cultura.
3. Conèixer els grups humans que formen part de la societat a què pertany, aplicar normes socials de respecte i afecte en les relacions amb estos.

III. ELS LLENGUATGES: COMUNICACIÓ I REPRESENTACIÓ

1. Expressar-se i comunicar-se utilitzant mitjans, materials i tècniques propis dels diferents llenguatges artístics i audiovisuals, mostrant interès per explorar les seues possibilitats, per gaudir amb les seues produccions i per compartir amb els altres les experiències estètiques i comunicatives.
2. Utilitzar les llengües cooficials com a instrument de comunicació, d'expressió, de representació, d'estructuració del pensament, de gaudi, d'aprenentatge i de regulació de la conducta, valorant i respectant la diversitat lingüística de la nostra societat.
3. Utilitzar la llengua oral de la manera més convenient per a una comunicació positiva amb els seus iguals i amb els adults, segons les intencions comunicatives, i comprendre missatges orals diversos, mostrant una actitud d'escolta atenta i respectuosa.
4. Mostrar interès pels textos literaris i pels escrits presents a l'aula i en l'entorn pròxim iniciant-se'n en l'ús, en la comprensió de les finalitats i en el coneixement d'algunes característiques del codi escrit, i interessar-se i participar en les situacions de lectura i escriptura que es produeixen a l'aula.
5. Escoltar, comprendre, recitar i representar diferents textos tradicionals i contemporanis com a font de gaudi i d'aprenentatge, valorant el llibre i altres suports textuais i la biblioteca com a fonts d'informació, entreteniment i fruïció.
6. Iniciar-se en l'ús dels diferents mitjans d'informació i de comunicació sonors, visuals i audiovisuals i aprendre a utilitzar-los com a mitjà per a desenrotllar les habilitats comunicatives i artístiques i per a aprendre a aprendre.
7. Iniciar-se en l'ús oral d'una llengua estrangera per a comunicar-se en activitats dins de l'aula i mostrar interès i satisfacció per participar en estos intercanvis comunicatius.
8. L'aprenentatge del llenguatge oral i escrit es realitza a través de l'intercanvi verbal que els xiquets i les xiquetes realitzen entre ells i amb altres membres de la societat; per mitjà d'estos intercanvis controlen i regulen els intercanvis socials en contextos comunicatius diversos.
9. Manifestar les experiències que va vivint a través del llenguatge plàstic, utilitzar el material plàstic amb precisió, cuidar-lo i netejar-lo, i respectar i gaudir de les produccions pròpies i dels altres.
10. Utilitzar l'educació vocal, rítmica, auditiva i d'expressió corporal, per a expressar i comunicar el repertori de cultura musical i d'expressió corporal que la societat transmet i descobrir-lo com a mitjà en la busca de la pròpia identitat.
11. Expressar, comunicar, crear, compartir i interactuar en la societat en què viu i manifestar la sensibilitat i presa de consciència de si mateix en postures, gestos i accions de la vida quotidiana que formen part del llenguatge corporal.

L'avaluació dels alumnes en el desenvolupament de capacitats, conducta i rendiment, tindrà en compte les seues característiques:

-Contínua: observant dia a dia el procés d'aprenentatge partint d'una avaluació inicial.

-Integral: perquè ha de considerar tant l'adquisició de nous conceptes com de procediments, actituds, capacitats de relació- comunicació i desenvolupament de cada xiquet/a.

-Individualitzada: s'haurà d'ajustar a les característiques del procés d'aprenentatge de cada xiquet/a.

-Democràtica: fent-lo participis del seu desenvolupament.

En aquesta etapa, per a constatar el grau d'aprenentatge que adquireixen els alumnes, com també les actituds i els hàbits davant el treball, és important l'observació de com actuen individualment, en les diferents situacions i tasques.

4.12.2. Procés d'avaluació

En incorporar-se per primera vegada el xiquet/a al centre d'educació infantil, es realitzarà un qüestionari, on estarà la història personal, s'omplirà realitzant una entrevista amb les famílies (pare, mares, tutors legals) durant la setmana de incorporació progressiva dels alumnes en 3 anys, per tant de conèixer millor l'alumne, la família i per a efectuar els ajustos pertinents en les programacions.

Durant el curs acadèmic es realitzarà una avaluació continuada que permetrà a l'educador conèixer com es desenvolupa el procés d'aprenentatge. Es realitzarà mitjançant l'observació sistemàtica amb anotacions, graelles de control, anecdotari. Cada trimestre es donarà un butlletí informatiu als pares, amb informació sobre l'evolució i seguiment escolar en tots els seus àmbits.

Al final del cicle s'elaborarà un informe qualitatiu d'avaluació sobre l'avanç de cadascú dels xiquets i xiquetes que queda en el expedient del centre.

5. ADAPTACIÓ DEL PEC DAVANT SITUACIONS D'EMERGÈNCIA

En aquest apartat es contemplen mesures excepcionals d'organització del currículum en els diferents nivells i d'organització del centre educatiu tal i com es va establir en la Resolució de 4 de maig de 2020 davant situacions excepcionals d'emergència.

5.1. PERIODE D'ADAPTACIÓ

No està permesa la participació i la col·laboració dels progenitors dins de l'aula.

5.2. HORARI D'ENTRADA I EIXIDA

Les entrades i eixides al centre seran de manera escalonada per a evitar aglomeracions a l'entrada i a les portes del centre.

S'habilitaran les tres portes exteriors del centre: la porta de camions del pati, la pista, l'entrada principal.

S'habilitarà una part de la vorera per a cada classe per a que no es barregen els grups de convivència estable.

En les portes estaran les dos tutores més la mestra de suport, es prendrà la temperatura i es posarà gel hidroalcohòlic. En la porta d'entrada al centre els alumnes es desinfectaran les sabates amb una estoreta desinfectant.

Es destinarà una porta per a l'entrada al centre i una altra per a l'eixida.

5.3. PATIS

Es faran diferents torns de pati per tal d'evitar que es barregen els grups de convivència estable.

Cada torn de pati serà utilitzat per un nivell. El pati el dividirem en dos parts i cada grup estarà en una part i es canviaran les parts. Es delimitaran amb cintes els espais.

Quan acabem el pati desinfecten les mestres que han estat en eixa mitja hora, sobretot les zones que toquen els xiquets (part dels tobogans on posen les mans, casetes...)

5.4. ORGANITZACIÓ

La comunicació amb les famílies i/o responsables legals de l'alumnat, o d'aquests amb el professorat o l'equip directiu, es realitzarà preferentment per telèfon, correu electrònic, missatges o correu ordinari, i facilitarem que el màxim de gestions puguin fer-se de manera telemàtica.

Es prioritzarà l'ús dels espais a l'aire lliure tant per a activitats educatives com d'oci.

Totes les classes són grups de convivència estable (GCE), poden socialitzar i jugar entre sí, sense haver de mantenir la distància ni usar mascareta i han d'evitar la interacció amb altres grups. El personal docent i no docent que no forme part del GCE i interaccione amb ell haurà de portar la mascareta i mantindrà la distància interpersonal.

Es ventilaran les aules. S'hauran de deixar els espais lliures i amb molta ventilació, les portes i les finestres estaran sempre obertes.

No es tocaran els passamans o baranes.

Per el centre es circularà seguint la senyalització.

No hi haurà activitats extraescolars ni escoleta matinerana per part de l'Ampa.

El programa anual d'activitats complementàries s'ajustarà a l'evolució de la pandèmia.

Les activitats a l'hort escolar es realitzaran sense la participació de les famílies, però seguint les seues indicacions.

Les celebracions i festivitats es celebraran de manera interna, sense assistència de públic, és a dir, sense les famílies ni l'Ampa i també s'ajustaran aquestes en funció de l'evolució de la pandèmia.

2 ANYS

Per a la migdiada es col·locaran els matalassets intercalant la direcció (cap i peus en diferent direcció) i es canviaran els llençols setmanalment.

Per al canvi de bolquers es desinfectarà el canviador entre alumnes.

AMBIENTS

No es faran ambients. Cada grup estarà a la seua aula amb la tutora o mestra de referència formant un grup de convivència estable per tal de no barrejar els grups de convivència estable.

MENJADOR

S'utilitzaran les aules respectives per a dinar per als alumnes de 2 i 3 anys.

Els alumnes de 4 i 5 anys dinaran en el menjador separats per mampares.

S'han de respectar els grups estables de convivència.

BANYS

Per anar al bany, caldrà preguntar a les mestres per evitar aglomeracions. Les mestres hauran de desinfectar el bany després de cada ús. Intentarem tenir a les aules tovalloletes humides, desinfectants i gel hidroalcohòlic.

MATERIALS A L'AULA

Traurem els jocs necessaris per a cada moment d'ús i mantindrem les mesures d'higiene corresponents en finalitzar el seu ús.

Es prepararan a les aules els materials de manera individual en safates (pintures, retoladors, llapis, gomes...).

Es procedirà a la neteja i desinfecció dels joguets i materials després del seu ús.

5.5 INTERACCIONS AMB PERSONES EXTERNES A L'ORGANITZACIÓ DEL CENTRE EDUCATIU

S'ha de reduir el nombre d'interaccions amb personal alié a l'organització i les visites al centre d'altres professionals, excepte les que siguen estrictament imprescindibles. En cas necessari, cal facilitarem que l'acció pugua desenvolupar-se de manera telemàtica o utilitzant els espais a l'aire lliure i sempre serà amb cita prèvia.

6. ANNEX I. PROJECTE LINGÜÍSTIC DE CENTRE

7. ANNEX II. DIFERENTS PLANS I PROGRAMES ESTABLITS PER L'ADMINISTRACIÓ EDUCATIVA.

7.1. PLA PER AL FOMENT DE LA LECTURA

7.2. PLA D'IGUALTAT I CONVIVÈNCIA

7.3. PLA D'ACCIÓ TUTORIAL

7.4. PLA DE TRANSICIÓ ENTRE EL SEGON CICLE D'EDUCACIÓ INFANTIL I EL PRIMER CURS D'EDUCACIÓ PRIMÀRIA.

7.5. PLA DE FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT PER AL DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE EDUCATIU

7.6. PROJECTE EDUCATIU DEL MENJADOR ESCOLAR

7.7. PROJECTES D'INVESTIGACIÓ I INNOVACIÓ EDUCATIVA